

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ
(เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ
(เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

คำนำ

4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคของสำนักงาน ก.พ. เป็นหลักสูตรที่มาจากความต้องการร่วม (Common Needs) ตามกลุ่มพื้นที่จังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐที่มีระดับตั้งแต่ชำนาญการ ถึงเชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานภายในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหาปัญหา และความต้องการจำเป็นด้วยวิธีแบบคู่ขนานทั้งในเชิงปริมาณ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.พ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรดังกล่าว จะเป็นกรอบแนวทางในการวิพากษ์หลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ซึ่งมีชายแดนติดประเทศ สปป.ลาว ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ผลผลิต.....	5
ระยะเวลาดำเนินงาน.....	5
ขอบเขตการดำเนินงาน.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ขอบเขตการศึกษา.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย.....	10
ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศไทยในอาเซียน.....	25
ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ.....	70
ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	95
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
ขอบเขตการศึกษา.....	96
แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม.....	97
สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา.....	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	100
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น.....	100
ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร.....	120
ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร.....	126
เอกสารอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก.....	140
กลุ่มตัวอย่าง 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน).....	141
ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม.....	142
เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค.....	147

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน.....	33
2	แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015).....	33
3	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน.....	35
4	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	36
5	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน.....	36
6	หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553-2555.....	37
7	จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของประเทศบรูไน.....	68
8	แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัดเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน....	73
9	แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	99
10	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน 4 จังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ.....	103
11	ลักษณะทางชีวสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด และกลุ่มจังหวัด.....	113
12	จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐที่ได้รับการอบรมด้านอาเซียนจำแนกตามจังหวัด.....	115
13	สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านความรู้ ทักษะ และทักษะ อาเซียน.....	116
14	สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน..	118
15	ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม..	118
16	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด.....	138
17	สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจำแนกรายด้าน.....	142
18	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านความรู้.....	142
19	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทัศนคติ.....	143
20	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทักษะ.....	144
21	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านบรรยากาศ.....	146

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	89
2	ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	98
3	การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบ หลักสูตร.....	120

บทที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

จากแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาคอาเซียน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดช่องว่างการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน และเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคให้เข้ากับประชาคมโลก จะเป็นการสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในภูมิภาคอาเซียน ดังวิสัยทัศน์อาเซียนปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ที่มีมุมมอง “ความเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร” โดยมีเป้าหมายของความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนที่เพิ่มพูน ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอาเซียน โดยการมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) เพื่อทำให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบและธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพื่อเพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 8) เพื่อจะสามารถจัดการกับผลกระทบในทางลบที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยงในอาเซียน

การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทยนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้มีความรู้ทักษะที่จะทำงานร่วมกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน ก.พ., 2555) พบว่า ประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต และ 2) การพัฒนาทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะ การพัฒนาศักยภาพกำลังคนภาครัฐให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน มีทักษะ และเป็นมืออาชีพ และการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน และความรู้เฉพาะเรื่องตามภารกิจ จากการศึกษา CEOs ของกลุ่มประเทศในอาเซียน พบว่า องค์ประกอบภายนอกที่มีผลต่อองค์กรอันดับหนึ่ง คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้ Social media เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สำหรับองค์ประกอบภายในที่มีผลต่อองค์กร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ซึ่งกลุ่มประเทศอาเซียนให้ความสำคัญว่าเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของหน่วยงานถึง ร้อยละ 70.0 และคุณสมบัติของบุคลากรที่ต้องการประกอบด้วย Collaboration communication, Creativity และ Flexibility (IBM CEO study, 2012) ดังเช่น ทักษะของ

ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่เป็นที่ต้องการของนายจ้างในประเทศในอินโดนีเซีย 4 อันดับแรก ประกอบด้วย Integrity, Intellectual Capacity, Team work skills, Analytical and problem solving skills และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พบว่า ควรเสริมสร้าง Communication skill ส่วนสหพันธรัฐมาเลเซีย พบว่า เมื่อจัดลำดับทักษะที่สำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ Technical skills, Soft skills, Managerial skills, Team work, Adaptability (Graduate employability in Asia, 2012) จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่า ความต้องการการพัฒนาทรัพยากรของประเทศในอาเซียน มีความเกี่ยวข้องกับบริบท ความต้องการของสังคม และวัฒนธรรมขององค์กรร่วมด้วย ซึ่งในแต่ละพื้นที่ (Regions & Local) อาจมีความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านประเภทของความรู้ คุณลักษณะ ทักษะ และระดับของการพัฒนา จากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับความเชี่ยวชาญที่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานด้านอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามแผนงานการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในข้อ A7 คือ การพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และในการประชุมบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2556 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการบูรณาการแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) เข้ากับแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 และกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ประเทศ พ.ศ. 2556-2561 ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้แยกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง 2) การลดความเหลื่อมล้ำ 3) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) การสร้างความสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดแนวทางหนึ่ง ซึ่งสำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพ คือการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐ และเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน

บทบาทของสำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทย และในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผน (Roadmap) สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building civil service capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการบริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการ ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และให้มีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคน ระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียน

มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐ ด้านการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลนั้น ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับข้าราชการทุกระดับ อาทิ หลักสูตรผู้บริหารระดับกลางกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน หลักสูตรการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค หลักสูตรสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง หลักสูตรพัฒนาผู้บริหารระดับสูงอาเซียน และหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ดีการดำเนินการส่วนหนึ่งที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ. ได้สร้างความตระหนักรู้ในภาพรวมให้แก่ข้าราชการในส่วนภูมิภาค ตลอดจนจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการในจังหวัดชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้ครอบคลุมทุกจังหวัด จึงเห็นควรศึกษาความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนในลักษณะพื้นที่ (Area-based) ของ 76 จังหวัด ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคสำหรับจังหวัดชายแดน ให้ได้รับการพัฒนามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยในปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อการรู้เท่าทันอาเซียน สร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนของกลุ่มจังหวัดชายแดน รวมทั้งสิ้น 31 จังหวัดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้หลักสูตรต้นแบบที่มีมาตรฐาน จะได้ขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมจังหวัดอื่น ๆ ในปีงบประมาณต่อไป

สำหรับกรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน) เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ โดยพัฒนาจากการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน 1 ตอนบน 2 และ ตอนล่าง 1 และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน 1, ตอนบน 2 และตอนล่าง 2, 2557) พบว่า เป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด คือ การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและเพิ่มยอดขายสินค้า OTOP รองลงมา คือ เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน/ ด้านชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านยุทธศาสตร์เชิงรุก พบว่ามีความสอดคล้องกันมากที่สุด ในการสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม และความรู้ใหม่ที่มุ่ง Knowledge-based economy และพัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) และเอเชียใต้ (BIMSTEC) ด้านยุทธศาสตร์ปรับตัวที่มีความ

สอดคล้องกันมากที่สุด คือ การสร้างงานที่ลดกรรมที่มีเอกลักษณ์และความเป็นเลิศในระดับนานาชาติสำหรับตลาดเฉพาะ (Niche market) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่ การนำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราว เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด คือ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ดี พื้นที่แถบนี้มีความเสี่ยงอันเนื่องมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ทำให้มีความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติด้านแผ่นดินไหว ดินถล่ม และยังเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว ด้านความมั่นคงอันเนื่องจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน การจัดศูนย์รองรับผู้อพยพจากชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 4 จังหวัด จากจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 76.5) และปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดพลเรือนสามัญ (ร้อยละ 57.1) พบว่า ร้อยละ 58.8 ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อน และเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินตนเองในสภาพปัจจุบันที่มีอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจประเมินตนเองมีทัศนคติต่ออาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน บรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน และทักษะด้านอาเซียนในระดับน้อยถึงปานกลาง 2.808, 2.488, 2.481 และ 2.360 จากคะแนนเต็ม 5.0 ในขณะที่มีความต้องการในการพัฒนาตนเองมากที่สุดในด้านทักษะอาเซียน รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และทัศนคติต่ออาเซียน โดยมีดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.381, 0.353, 0.341 และ 0.283 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 5.0 (ภาคผนวก ข) จึงเห็นได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมควรเน้นในขอบเขตเพื่อการพัฒนาด้านทักษะอาเซียนเป็นอันดับแรก ด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน ด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และด้านทัศนคติต่ออาเซียนรองลงมาตามลำดับ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรมีหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค 4 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน ให้มีประสิทธิภาพ โดยหลักสูตรนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ ต้องตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมแท้จริง 2) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับบริบทของหน่วยงานภาครัฐได้ และ 3) มีการบริหารจัดการหลักสูตรฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะดำเนินการจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เป็นเวลา 3 วัน โดยมีรายละเอียดของโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน) ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ตามกลุ่มพื้นที่จังหวัดที่ติดชายแดน สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบทอาเซียนของจังหวัด ที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดฝึกอบรมความรู้สำหรับบุคลากรภาครัฐของแต่ละจังหวัด ให้มีความรู้ทาง ปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านอาเซียนต่อไป

3. ผลผลิต

3.1 รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ ที่ได้จากการสำรวจเพื่อพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของ บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ที่เป็นหลักสูตรร่วม สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

3.2 หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ที่เป็นหลักสูตรร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ภาคเหนือ ประกอบด้วย ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลา การฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม ตัวอย่างเครื่องมือ ประเมิน ทำเนียบวิทยากรในพื้นที่และส่วนกลาง เป็นต้น มีระยะเวลาฝึกอบรมจำนวน 3 วัน

3.3 ผลการจัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

3.4 ผลการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ โดยมีผู้เข้าอบรมจาก 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) จำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ระยะเวลาก่อนฝึกอบรม ตั้งแต่เดือนมีนาคม – มิถุนายน พ.ศ. 2557
- ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรม เป็นเวลา 3 วัน ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2557
- ระยะเวลาหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2557

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 240 วัน ตั้งแต่ 28 กุมภาพันธ์ ถึง 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557

5. ขอบเขตการดำเนินงาน

5.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาบุคลากรด้านอาเซียน เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญสำหรับเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรความรู้ด้านอาเซียนของจังหวัดชายแดนภาคเหนือ 4 จังหวัด

5.2 ออกแบบสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการฝึกอบรม ASEAN training needs ที่สร้างมาจากการทบทวนวรรณกรรม และตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม จากคณะที่ปรึกษา และผู้ตรวจรับงานจากสำนักงาน ก.พ.

5.3 พัฒนาหลักสูตรและกำหนดโครงสร้างหลักสูตรจากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากผลการสำรวจจากแบบสอบถาม ASEAN training needs และผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในงานอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในชายแดนภาคเหนือ เพื่อจัดทำร่างหลักสูตร

5.4 นำร่างหลักสูตรดังกล่าวมาวิพากษ์หลักสูตร โดยจัดประชุมสำหรับบุคลากรภาครัฐที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนในภูมิภาคส่วนหนึ่งมาร่วมยกร่างหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคตในการทำงานร่วมกับประชาคมอาเซียนของพื้นที่ชายแดนภาคเหนืออย่างแท้จริง

5.5 ปรับปรุงหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

5.6 จัดฝึกอบรมและบริหารหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) เป็นเวลา 3 วัน

5.7 ประเมินผลการใช้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังฝึกอบรมทันที และหลังฝึกอบรม 1 เดือน

5.8 ปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานของจังหวัดต่าง ๆ ได้นำไปใช้ต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ภาครัฐมีกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคครอบคลุมภาคเหนือ และสามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง

6.2 บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในบริบทอาเซียน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านอาเซียนให้แก่บุคคลอื่นต่อไปได้

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียน หมายถึง การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นและความคาดหวังของหน่วยงาน ในด้านการปฏิบัติงานในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐ ที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคว่ามีปัญหาเรื่องใดบ้างที่จะสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม และมีภารกิจใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงด้วยการฝึกอบรม เพิ่มพูนหรือเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ทักษะคิด หรือประสบการณ์ จากสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและแสดงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมมาจากข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง การสำรวจจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และความคาดหวังของหน่วยงานที่มีต่อการรองรับประชาคมอาเซียน

หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) หมายถึง โครงสร้างและรายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดความรู้และประสบการณ์ เพื่อจัดให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีเนื้อหาเป็นความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และบรรยากาศ การจัดฝึกอบรม ตัวอย่างเครื่องมือประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลาง เป็นต้น โดยใช้เวลาในระหว่างฝึกอบรมรวมจำนวน 3 วัน

ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ที่มีตำแหน่งอยู่ในระดับชำนาญการ หรือระดับชำนาญการพิเศษ หรือระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับเทียบเท่าซี 6 ถึงซี 8 รวมทั้งที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานการปกครองส่วนกลางของ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน หรือส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดหรืออำเภอ ตำบล รวมทั้งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ที่มีบทบาทภารกิจเกี่ยวข้องกับงานด้านอาเซียนของ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลา การฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่ 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนในแต่ละกลุ่มจังหวัด/จังหวัด หลักสูตรการขับเคลื่อนของประเทศอาเซียน และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค 3) สำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนจากบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคจังหวัดชายแดนภาคเหนือ 4) จัดทำร่างและยกยกร่างหลักสูตร ด้วยการใช้วิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคจังหวัดชายแดน

ภาคเหนือ และรับฟังข้อเสนอแนะจากบุคลากรด้านอาเซียน 5) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้ให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) เป็นเวลา 3 วัน ไม่น้อยกว่า 120 คน และ 6) ประเมินผลทุกระยะของการจัดฝึกอบรม พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์เสนอต่อสำนักงาน ก.พ. เพื่อดำเนินการเป็นหลักสูตรต้นแบบสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ต่อไป

การบริหารหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ การมอบหมายงาน การประสานงาน อำนวยความสะดวก การรายงาน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร การกำกับติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน และ TOR ของ สำนักงาน ก.พ. ในการดำเนินงานจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิและ สำนักงาน ก.พ. โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม เพื่อบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดของวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสม ซึ่งได้มาจากความต้องการจำเป็นแท้จริง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดฝึกอบรมที่เข้าใจหลักการบริหารงานฝึกอบรม ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ 4 จังหวัด มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและเพื่อนบ้านอาเซียน มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนโครงการ เพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตามแนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนของจังหวัดชายแดนภาคเหนือ และมีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การประเมินติดตามผลการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนกลับในทุกขั้นตอนการฝึกอบรม ตั้งแต่การประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในระยะก่อน ระหว่าง และหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม พร้อมทั้งมีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านอาเซียน และพฤติกรรมปฏิบัติงานด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอบรม และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมเกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มขึ้น ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากหลากหลายวิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม คำถามปลายปิดและปลายเปิด และการสังเกต เป็นต้น

8. ขอบเขตการศึกษา

จากการทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมในด้านการพัฒนาทรัพยากรด้านอาเซียน ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียน

และสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค คณะทำงานได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมทำวิจัยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาอาเซียน และผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาค โดยประยุกต์ใช้กรอบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการ และกรอบการรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN literacy) ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปรับทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียน และทักษะที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนมากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสูตรตามความต้องการร่วมในการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนให้กับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าฝึกอบรม ได้แก่ ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐที่ดำรงตำแหน่งชำนาญการถึงเชี่ยวชาญ หรือซี 6-8 ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานอาเซียนในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน ซึ่งในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในเบื้องต้น คณะผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นฐานคิด และกำหนดกรอบในการวางแผนการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยทบทวนวรรณกรรมในขอบเขตเนื้อหา 5 ตอนหลัก ได้แก่

ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย

ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัดและ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย

การทบทวนเอกสารในส่วนนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับบริบทด้านอาเซียนในประเทศไทย แบ่งออกเป็นความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน กฎบัตรอาเซียน สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน ประเทศไทยกับอาเซียน และความก้าวหน้าของการเตรียมพร้อมของไทยในการสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1.1 ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน

อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมกลุ่มระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาเหตุการรวมตัวครั้งแรก คือขาดความสามัคคีกัน จึงทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาร่วมมือซึ่งกันและกัน อาเซียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มี 5 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ มีการลงนาม “ปฏิญญากรุงเทพ” (Bangkok Declaration) หรือปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) โดยมีวัตถุประสงค์ 7 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร 2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค 3) เสริมสร้างความ

เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค 4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี 5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องของการฝึกอบรมและการวิจัยและการศึกษา 6) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม และ 7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกและองค์การระหว่างประเทศ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2537; สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553; กรมอาเซียน, 2555; กำเนิดอาเซียน, 2555 อ้างในจาวรธรรมตันวิจิตร, 2556; วิชุดา กิจธรรม และคณะ, 2556) ในเวลาต่อมาประเทศบรูไน เวียดนาม สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิก ตามลำดับ จนมีสมาชิกจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครบ 10 ประเทศ (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.) จึงจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขึ้นภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารเพื่อกำหนดเป้าหมาย 4 ประการ คือ อาเซียนจะเป็น 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations) 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development) 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-looking ASEAN) และ 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ระหว่าง 7- 8 ตุลาคม 2546 ที่เมืองบาห์ลี อินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาความร่วมมือฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก หรือ 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ต่อมาในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 12 เมื่อ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบู ฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (แหล่งสารสนเทศอาเซียน, 2556; กรมอาเซียน, 2556)

1.2 กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

อาเซียนยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรนิติบุคคล มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีผู้แทนถาวรประจำอาเซียนและมีธรรมนูญหรือกฎหมายข้อบังคับเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม และกฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 15 ธันวาคม 2551 เป็นต้นมา กฎบัตรอาเซียนประกอบด้วย 13 บท 55 ข้อ มีประเด็นที่แสดงความก้าวหน้าของอาเซียน ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียน การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ เพิ่มบทบาทของประธานอาเซียน เพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทันทั่วทั้งที่ การเปิดช่องทางให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาคประชาสังคมมากขึ้น และปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน 2 ครั้งต่อปี จัดตั้งคณะ

มนตรีเพื่อประสานความร่วมมือ 3 เสาหลัก และมีคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน เป็นต้น (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.บ.บ.; ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2554; กรมอาเซียน, 2556 อ่างโนวิชดา กิจจรธรรม และคณะ, 2556)

1.3 สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 ด้าน ซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักสามเสาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและเสาหลักแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.3.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community - APSC)

ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community Blueprint) โดยเน้น 3 ประการคือ 1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกันครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมกันทำ เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น 2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจและ การระงับข้อพิพาทโดยสันติ เพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุข และไม่มี ความหวาดระแวง นอกจากนี้ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ และ 3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความ ร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN + 3 กับ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ เป็นต้น

1.3.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC)

เป้าหมายเศรษฐกิจอาเซียนคือ มีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้านคือ 1) การตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการการลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อย ๆ ลด หรือยกเลิกมาตรการที่มีโทษภาษีสำหรับประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2553 เปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุนภายในปี พ.ศ. 2558 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทาง

เศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขันการค้าผู้บริโภคนโยบายสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและพลังงาน) 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เป็นต้น และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

1.3.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional Cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชนการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การจัดการความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรม และสารนิเทศ กิจการพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด การจัดการภัยพิบัติและสิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังในการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) และ 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap) โดยมีกลไก ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sector) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community)

1.4 แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

การส่งเสริมความเชื่อมโยงภายในภูมิภาค มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดช่องว่างการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนและเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคให้เข้ากับประชาคมโลก โดยมี **วิสัยทัศน์อาเซียน** ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ว่าอาเซียนเป็นศูนย์รวมของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง รวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนความเชื่อมโยงภายในประเทศให้สอดคล้องกับความเชื่อมโยงของภูมิภาค วิสัยทัศน์การเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูน จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักของอาเซียน “หนึ่งวิสัยทัศน์หนึ่งอัตลักษณ์หนึ่งประชาคม” และจะตอบสนองต่อสภาพพื้นฐานและข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งคำนึงถึงความรับผิดชอบและสมรรถนะที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย

เป้าหมาย ตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน เล็งเห็นว่าความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎระเบียบและการเพิ่มอำนาจให้ประชาชน จะต้องอาศัยทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์และสถาบันใหม่ ๆ และการลงทุนตามโครงการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว และจะมีขึ้นอีกในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายของความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนที่เพิ่มพูน ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอาเซียน โดยการมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) เพื่อให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบและธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพื่อเพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและ 8) เพื่อจัดการกับผลกระทบในทางลบที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยงและแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน กำหนดวัตถุประสงค์ความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนที่เพิ่มพูน 1) เพื่อรวบรวมแผนงานเกี่ยวกับความเชื่อมโยงที่มีอยู่และจัดลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว 2) เพื่อพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและพลังงานที่มีความหลากหลายในอาเซียนและภูมิภาคอื่น ๆ ให้มีบูรณาการและมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้มียุทธศาสตร์ความตกลงกลไกทางกฎหมายและสถาบันที่จะทำให้ความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนบังเกิดผล รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการค้าสินค้าและบริการ ตลอดจนนโยบายการลงทุนและกรอบกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อให้การลงทุนได้รับการคุ้มครองและดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชน 4) เพื่อจัดทำข้อริเริ่มที่จะมีส่วนส่งเสริมและก่อให้เกิดการลงทุนในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีพ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระตุ้นการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนา

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง 5) เพื่อสร้างหลักการในการระดมทุน ให้คำแนะนำด้านกลไกที่เหมาะสมสำหรับการระดมทุน และประเมินค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อพัฒนาและ/หรือส่งเสริมความเชื่อมโยงตามที่แผนแม่บทกำหนด 6) เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่ให้ประโยชน์กันทุกฝ่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนอาเซียน และประชาคมระหว่างประเทศ 7) เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ในการดำเนินการตามข้อริเริ่มความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน 8) เพื่อวางตารางเวลาสำหรับการบรรลุเป้าหมายความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของชาติสมาชิกอาเซียน และ 9) เพื่อจัดเตรียมข้อตกลงและความร่วมมือต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างศักยภาพในอาเซียน เช่น ความริเริ่มเพื่อรวมตัวของอาเซียนและเรื่องอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อลดความแตกต่างในการพัฒนาและการส่งเสริมความพยายามระดับภูมิภาคให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมี **หลักการสำคัญสำหรับแผนแม่บท**ว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนตั้งอยู่บนหลักการสำคัญนี้ คือ 1) ช่วยเร่งรัดและไม่เป็นอุปสรรคต่อข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในอาเซียน ส่งเสริมกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน 2) สร้างผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายเพื่อสะท้อนผลประโยชน์ของทุกชาติสมาชิกอาเซียน 3) สร้างความสอดคล้องประสานระหว่างยุทธศาสตร์รายสาขาต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วและกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบอาเซียนและอนุภูมิภาคต่าง ๆ 4) สร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ 5) เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6) มองไปข้างหน้าและช่วยส่งเสริมพลวัตการแข่งขันของประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ ต่อแผนแม่บทฯ ตลอดจนช่วยรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน และ 7) การมีรูปแบบการระดมทุนที่ชัดเจนและครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

1.5 ประเทศไทยกับอาเซียน

ประเทศไทยมีฐานะเป็นสมาชิกและในฐานะประเทศที่ก่อตั้งอาเซียนและผลักดันการเป็นประชาคมอาเซียนและมีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน โดยพิจารณาจาก 1) บทบาทของไทยในอาเซียน 2) ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน 3) ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน และ 4) ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน (กรมอาเซียน, 2556) ดังต่อไปนี้

1.5.1 บทบาทของไทยในอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียนให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด ไทยจึงถือเป็นทั้งประเทศผู้ร่วมก่อตั้งและเป็น “บ้านเกิด” ของอาเซียนและมีบทบาทเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีปและประเทศที่เป็นหมู่เกาะทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่าปฏิญญากรุงเทพฯมิได้ระบุถึงความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพ และเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่าง

ประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวง และช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญไทยได้เป็นแกนนำร่วมกับอินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิม ในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีน จนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและช่วยเสริมสร้างสันติภาพเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไทย

นอกจากนี้ประเทศไทย โดยท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้มีความคืบหน้า โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยอาเซียนตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน ให้เหลือร้อยละ 0-5 ในเวลา 15 ปี ซึ่งต่อมาได้ลดเวลาลงเหลือ 10 ปี โดยประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2546 ในขณะที่ประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และเวียดนาม ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี 2551 ต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี เมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้างประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎกติกาในการทำงาน มีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้กฎบัตรอาเซียนได้เริ่มมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนและที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558

1.5.2 ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

นับตั้งแต่อาเซียนถือกำเนิดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2510 อาเซียนมีเลขาธิการอาเซียนมาแล้วถึง 12 คน โดยมีคนไทยดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน 2 คน คนแรก คือ นายแผน วรณเมธี เมื่อ 16 กรกฎาคม 2527 - 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 และคนที่สอง คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ต่อจากประเทศสิงคโปร์ ในระหว่างดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ไทยจึงวางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อให้เป็นประชาคม คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันที่วงที่ นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้กลไกใหม่ ๆ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียนให้ดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตาและคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 เสาหลัก และริเริ่มให้มีการพบปะระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียนเยาวชนอาเซียนและภาคประชาสังคมอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่อำเภอชะอำ-หัวหิน เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2552 มีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น “ประชาคมเพื่อ

ประชาชน” ก็คือมีการประกาศจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และภายในปี พ.ศ. 2558 อาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้บทเรียนจากสหภาพยุโรปชี้ให้เห็นว่า ประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน ดังนั้นในช่วงเวลานับจากนี้จนถึงปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้พยายามผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Community of Action) มีการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity) รวมทั้งเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)

1.5.3 ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน

ในภาพรวมประเทศไทยได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก มีนักลงทุนต่างชาติเดินทางเข้ามาลงทุนและท่องเที่ยวในประเทศไทย ประเทศไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้มากขึ้น และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง รวมถึงการมีนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกอาเซียนเดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการมีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน และการที่ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น โรคระบาด โรคเอดส์ ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากการมีความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน ซึ่งหากไม่มีแล้วก็คงเป็นการยากที่ประเทศไทยจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้โดยลำพัง และปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทยมีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอด การขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย โดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจาก 60 ล้านคน เป็นประชาชนอาเซียน 600 ล้านคน ซึ่งไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่น เพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียนจึงเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาค

1.5.4 ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทนำในการจัดทำกฎบัตรอาเซียน โดยได้ผลักดันประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอาเซียนระหว่างกร่างจนปรากฏอยู่ในกฎบัตรอาเซียน ได้แก่ 1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน 2) การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนติดตามและรายงานการปฏิบัติตามความตกลงของรัฐสมาชิก 3) การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก 4) การระบุให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีตามกฎบัตรอย่างร้ายแรง 5) การเปิดช่องให้ใช้วิธีการอื่นในการตัดสินใจหากไม่มีฉันทามติ 6) การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปรึกษาหารือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาที่กระทบผลประโยชน์ร่วม ซึ่งทำให้มีการตีความหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในที่อาเซียนยึดมั่นอยู่ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น 7) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที 8) การเปิดช่องทางให้อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาค

ประชาสังคมมากขึ้น และ 9) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียนปีละ 2 ครั้ง จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือในแต่ละเสาหลัก และมีคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน

ประโยชน์ที่จะได้รับการบังคับใช้ของกฎบัตรอาเซียนได้แก่ 1) ผลประโยชน์จากความร่วมมือต่าง ๆ ของอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างหลักประกันว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้แล้วหรือมีกลไกให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามความตกลง 2) ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไข้หวัดนก โรคระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาโลกร้อน หรือปัญหาเสพติด เนื่องจากกฎบัตรจะเสริมสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้ไทยและอาเซียนแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์มากยิ่งขึ้น 3) กฎบัตรอาเซียนจะช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย เช่น การไม่ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและกติกาให้แก่อาเซียน และให้ประเทศไทยโน้มน้าวให้ประเทศนอกภูมิภาคช่วยแก้ไขปัญหาในระดับโลกที่กระทบความเป็นอยู่ของประชาชนอาเซียน รวมทั้งประชาชนไทยได้อย่างมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

1.6 ความก้าวหน้าของการเตรียมพร้อมของไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน

กรมาอาเซียน (2556) ได้สรุปความก้าวหน้าของการดำเนินงานของอาเซียนและประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในประเด็นความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (ASEAN Connectivity) และด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

1.6.1 ความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ในปี พ.ศ. 2555 โดยเฉพาะในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา อาเซียนได้มีพัฒนาการที่ดีในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการสร้างกฎเกณฑ์บรรทัดฐานและความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ 1.1) การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีภารกิจในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาคและไม่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันอาเซียน 1.2) ด้านสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD) นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของ

อาเซียนในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน 1.3) ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติดสมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรี มีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เท่านั้น โดยที่ประชุมย้ถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนรวมถึงการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน 1.4) ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค 1.5) ประเด็นทะเลจีนใต้ อาเซียนยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่สร้างสรรค์และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีน ในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่าย รวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 1.6) ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ คือ จัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (พ.ศ. 2556-2558) ของกระทรวงกลาโหมเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกซ้อมผสมกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ความมั่นคงทางทะเล การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และบรรเทาภัยพิบัติ การแพทย์ ทหาร การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานหลักของประเทศ และมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) และจัดการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREx) โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและความร่วมมือทางทหารและพลเรือน

1.6.2 ความก้าวหน้าด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพรวมอาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

1) อาเซียนมีการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2555-2556) ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับมาตรฐานและความสอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว หรือ “ASEAN Single Window” 2) อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความ

ตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons) ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน โดยข้อผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภท คือผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการ วิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์ บริการวิจัย และการพัฒนาบริการด้านการเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโรงแรม เป็นต้น 3) สำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้น ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้ว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ 70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียนสามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่ง ในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านการวิจัย และการพัฒนาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขา ที่เปิดให้ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางน้ำ ทางรถไฟและทางอากาศ ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขา 4) ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรมนักบัญชี และช่างสำรวจ และ 1 สาขาบริการ คือบริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาบริการการท่องเที่ยวแล้ว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 นอกจากนี้พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือการที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศกับผู้นำจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี พ.ศ. 2556 เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศที่มีกฎระเบียบที่สอดคล้องกัน

ในส่วนการดำเนินงานของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์ อาทิ ผักผลไม้อาเซียน จำนวน 28 รายการ และจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมง เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการจัดสัมมนา สร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทย โดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่มสหกรณ์และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการตลาดของสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้าน

การเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกัน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน 2555 ที่ประเทศ สปป.ลาว และไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) 2) การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2555 และพัฒนาการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ 3) การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพ และ 1 การบริการของกระทรวงแรงงานที่ผ่านมา มีการประชุมระดมความเห็นเพื่อประเมินว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อคนไทยและต่อการแข่งขันของประเทศไทยในด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่ายังไม่มีผลกระทบมากนัก โดยสภาวิชาชีพของไทยคอยกำกับดูแลอยู่ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย และ 4) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าสินค้าบริการและการลงทุน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีแผนงาน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 4.1) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน 4.2) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 4.3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการถ่ายโอนเทคโนโลยี และ 4.4) การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้าด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ และ 5) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วนของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition) การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่การเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและโครงการ Smart Thailand เป็นต้น

1.6.3 ความก้าวหน้าด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ภาพรวมอาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ 1) ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน 2556 2) การจัดตั้งกลไกใหม่ ได้แก่ รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬา ซึ่งจะมีการประชุมเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2556

และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรี ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 3) ด้านการศึกษาในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 ได้มีเอกสารสำคัญ คือเอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 4) ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมมีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และ 5) นอกจากนี้ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสตรีและเด็ก คือคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children: ACWC)

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั่วภูมิภาคอาเซียนและลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและความคืบหน้าในการสร้างระบบถ่ายโอนหน่วยกิต ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 2.1) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษและสร้างความรู้ภาษาอาเซียน 2.2) การสร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน 2.3) การส่งเสริมการรู้หนังสือ 2.4) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลและการโอนหน่วยกิต 2.5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center: CLC) และ 2.6) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ 3) การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ทางด้านมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม ทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรม นักเรียนนักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค 4) การกำหนดให้ปี พ.ศ. 2013 เป็นปี ASEAN Sports Industry Year โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองโดยการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรมแสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬา

ประเภทธุรกิจหรือมวโยในอนาคต เนื่องจาเป็นกัพาทที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ และ 5) การพัฒนาชนบทและจัดความยากจน ซึ่งมีกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยประสานงานโดยกำหนดจัดโครงการต่าง ๆ อาทิ การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาที่มหาวิทยาลัย โดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากส่วนกลางแล้วนำไปขยายผลต่อในชุมชน โครงการถ่ายทอดวีดีทัศน์ทางไกลจากส่วนกลางไปยังศาลากลางจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center: RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากที่สนใจและมีความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

1.6.4 ความก้าวหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย ผู้นำอาเซียนเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนและนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 และได้ออกแถลงการณ์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity: HLTAFAC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ให้แล้วเสร็จซึ่งต่อมาได้เสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 ให้การรับรองโดยอาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ให้เป็นหนึ่งเดียวและมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริงภายในปี พ.ศ. 2558 โดยให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาค และเพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน ใน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้การเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐานได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทฯ ในการก่อสร้างถนนเส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านพลังงาน (โครงการท่อก๊าซและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน) โดยมีคณะทำงานสาขาต่าง ๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทำให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ

ด้านกฎระเบียบแผนแม่บทฯ จะมีส่วนในการเร่งรัดการดำเนินการตามความตกลงพิธีสารข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามแดนให้สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้าบริการและการลงทุนทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะที่เดียวกันก็ป้องกันและแก้ไขปัญหา

ที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และมลภาวะต่าง ๆ ที่ตามมาจากการเชื่อมโยงด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน แผนแม่บทฯ จะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคมวัฒนธรรมและการสร้างความรู้สึกร่วมกันของการเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันมากขึ้น อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee: ACCC) โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกทำหน้าที่ดังกล่าว ในส่วนของประเทศไทยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้นายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูตและอดีตรองปลัด คุมแผนแม่บทความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน

กระทรวงฯ เป็นผู้แทนไทยใน ACCC โดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิก (National Coordinator) เพื่อผลักดันและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสานกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 3.4.2 ความคืบหน้า ACCC มีการประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง มีการหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมถึงการผลักดัน 15 โครงการเร่งรัดในแผนแม่บท (15 Priority Projects) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2558 ทั้งนี้ในการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 8-10 กันยายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจาองค์กรเพื่อการพัฒนาและภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนหรือร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้อาเซียนได้ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยสนับสนุนอาเซียนในโครงการเร่งด่วน 15 โครงการ โดยล่าสุดจีนและญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานโดยตรงกับ ACCC ในการสร้างความร่วมมือในโครงการเร่งด่วนดังกล่าว รวมถึงสหภาพยุโรปและออสเตรเลียได้แสดงท่าทีสนใจที่จะจัดตั้งคณะทำงานพิเศษเช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมาอาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน การจัด ASEAN-India Car Rally ก็ถือเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งนี้ในโอกาสที่ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย ครบรอบ 20 ปี ในปี พ.ศ. 2555 กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดีย จัด ASEAN-India Car Rally ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 17 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เพื่อสำรวจเส้นทางจากอาเซียนไปยังแคว้นฮิลล์ของอินเดียและส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเพิ่มพูนโอกาสความร่วมมือทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย หลังจากที่ได้เคยจัดแรลลี่จากอินเดียมาสู่อเซียนแล้ว เมื่อปี พ.ศ. 2547 โดยขบวนแรลลี่ของอาเซียนและอินเดียในครั้งนี้ได้เริ่มออกเดินทางจากเมืองยอกยาการ์ตา ในอินโดนีเซีย-สิงคโปร์-มาเลเซีย-ไทย (ครั้งที่1) -กัมพูชา-เวียดนาม-สปป.ลาว-ไทย (ครั้งที่2) -สหภาพเมียนมา -เข้าอินเดียที่พรมแดน Tamu-Moreh และไปสิ้นสุดที่เมืองกัวฮาตีในแคว้นฮิลล์ของอินเดีย

1.6.5 ความก้าวหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

กรมประชาสัมพันธ์ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่สื่อมวลชน โดยผลิตคู่มืออาเซียน จัดสัมมนาอบรมข้าราชการและสื่อมวลชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและจัดทำเว็บไซต์ www.asean thai.net เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารสำหรับสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์ และมีอาสาสมัครประจำหมู่บ้านคอยให้ความรู้เรื่องอาเซียนในแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนภายในเพื่อประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน รวมถึงโครงการจัดสำนักนิเทศสัมพันธ์ไปประจำการในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ประเด็นการเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน และการเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน และหลักสูตรการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียน ประกอบด้วยประเด็นย่อย ๆ ได้แก่ บทบาทการจัดฝึกอบรมของ สำนักงาน ก.พ. และตัวอย่างหลักสูตรและกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีสาระสำคัญในแต่ละส่วนมีดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของภาคส่วนต่างๆ

สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงแรงงานส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยรวบรวมหลักการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียน ส่วน สำนักงาน ก.พ. ส่งเสริมการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบและมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ

การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติ ทั้งการปรับส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน พัฒนาบุคลากร และสร้างศักยภาพแก่ข้าราชการ และส่งเสริมการดำเนินตามแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามด้าน โดยที่ผ่านมาได้จัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ

- ประสานกับ สำนักงาน ก.พ. เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงาน และเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

- จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียนร่วมกับสถาบันการต่างประเทศ เทวะวงศ์วโรปการ เพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้การฝึกอบรมจะประกอบด้วย การบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่าง ๆ และดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัย และเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขัน และใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

2.1.2 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน

การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก กรมอาเซียนได้มีบทบาทประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองต่อความต้องการและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน

- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรี ทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ ในปัจจุบันมีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสมาคมธนาคารไทยในองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

- การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

- การเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน

- การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1.3 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน

การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจากหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมาที่มีสำคัญหลายประการ อาทิ

- กิจกรรมอาเซียนสัญจร กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทยจะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ และมีการพบปะกับภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน

- การจัดทำสื่อเผยแพร่ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งในปี 2555 กรมอาเซียนได้จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ไปตามคำขอของหน่วยงานและผู้สนใจต่าง ๆ กว่า 3,000 รายการ จัดทำรายการวิทยุ “เรคืออาเซียน” คลื่น A.M. 1575 KHz ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 17.30-18.00 น. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน อาทิ ข้อมูลพื้นฐานของอาเซียน กิจกรรมอาเซียนสัญจร อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ผลการประชุมของอาเซียนที่สำคัญ รวมทั้งการถามคำถามชิงรางวัล เป็นต้น นอกจากนี้กรมอาเซียนได้จัดทำเว็บไซต์ www.mfa.go.th/asean เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของอาเซียน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมอาเซียน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สื่อประชาสัมพันธ์ และสื่อมัลติมีเดีย อาทิ วิดีทัศน์ประชาคมอาเซียน การ์ตูนท่องโลกอาเซียน เพลง ASEAN Way เป็นต้น รวมถึง Facebook “ASEAN-Thailand” เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน

- งานวันอาเซียนในวันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี กรมอาเซียนกำหนดจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสครบรอบการก่อตั้งอาเซียน ที่กระทรวงการต่างประเทศทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ประมาณ 1,000 คน และมีนักเรียนจากโรงเรียนกว่า 60 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม โดยมีกิจกรรมสำหรับเยาวชน อาทิ การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียงความ หรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัดงานนิทรรศการอาเซียน และมีการเสวนาโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558

- การเป็นวิทยากรอบรมสัมมนา กรมอาเซียนได้รับเชิญจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน ให้เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้กรมอาเซียนได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดอบรมครูทั่วประเทศ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็น

train the trainers เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมกลับไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่ายนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนต่อไป รวมถึงการจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนและยังจะมีโครงการอื่นที่น่าสนใจอีกมากมาย ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งต้องติดตามต่อไป โดยจะเน้นให้ความรู้กับภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น

2.2 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียน

สำนักงาน ก.พ. (2555, อ่างในวิชุดา กิจจรธรรม และคณะ, 2556) ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียนไว้ว่า ในระยะที่ไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนี้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องเตรียมตัวเข้าสู่เป้าหมายเดียวกันสำหรับหน่วยงานของรัฐ สำนักงาน ก.พ. ถือได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาข้าราชการไทยจากการศึกษาของ สำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการเตรียมข้าราชการไทยให้พร้อมเข้าสู่อาเซียน และ 2) โครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารอำนวยการและวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ดังนี้

2.2.1 บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการเตรียมข้าราชการไทยเข้าสู่อาเซียน

ในส่วนนี้เป็นการสรุปถึงบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการ การทบทวนเอกสารจึงครอบคลุมถึงบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐในปัจจุบันและรูปแบบการพัฒนาข้าราชการในบริบทอาเซียน

1) บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ. (สำนักงาน ก.พ., 2555) เป็นองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ในราชการพลเรือนภายใต้ระบบคุณธรรม ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีคุณภาพชีวิตและการทำงานที่ดี และพัฒนาระบบการบริหารกำลังคนในราชการให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทเป็นผู้เสนอแนะกำกับดูแล และให้คำปรึกษาแก่ส่วนราชการในการดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนขึ้น ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้ส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนที่มุ่งเน้นพัฒนาข้าราชการ โดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้บริหารทุกระดับมีศักยภาพในการเป็น

ผู้นำการบริหารราชการยุคใหม่ เพื่อให้ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูง เทียบเท่าเกณฑ์สากลในขณะเดียวกัน สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาที่มีรูปแบบหลากหลาย อาทิ การจัดหลักสูตรในห้องเรียน การจัดหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล การฝึกอบรมด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ข้าราชการรุ่นใหม่ ข้าราชการผู้มีศักยภาพสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับสูง ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล และผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทสำคัญในพัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทย เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ในครั้งการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2532) ที่ประเทศอินโดนีเซีย และครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2534) ที่ประเทศบรูไน ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. จากประเทศไทย ได้เสนอให้มีโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้านหรือ ASEAN Resource Center (ARC) Pre-Conference Technical Working Group แต่เนื่องจากในขณะนั้นโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์การระหว่างประเทศ จึงไม่สามารถดำเนินโครงการในช่วงเวลาดังกล่าวได้ ต่อมาเมื่อมีการประชุม ณ เมือง Tagaytay ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมเห็นชอบให้บรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในแผนของ ก.พ. อาเซียน โดยที่ประเทศไทยได้ดำเนินการผลักดันการพัฒนาในด้าน นักบริหาร/ผู้นำมาโดยตลอด ที่ประชุม ก.พ. อาเซียน จึงได้เสนอให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางข้อมูล ASEAN Resource Center (ARC) ทางด้าน Leadership Development หรือการพัฒนาผู้นำ/ผู้บริหาร เรียกโดยย่อว่า ARC-LD มีที่ทำการอยู่ ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี เป็นโครงการหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้นำภาครัฐในภูมิภาคอาเซียนให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาประเทศตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และ 2) เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ ด้านการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

การดำเนินการของ ARC-LD ในระยะแรก เน้นการพัฒนาผู้นำเฉพาะในภาคราชการไทย ในโครงการ “พัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่” และการจัดทำคู่มือพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะการเป็นผู้นำเรื่องการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การสอนงาน (Coaching) และการมอบหมายงาน (Job Assignment) ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 จึงได้เริ่มดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการจากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งมีการจัดโครงการ ASEAN New-Wave Leadership Development เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงโครงการ อื่น ๆ ทั้งที่เป็นโครงการตามคำขอจากหน่วยราชการในต่างประเทศ และโครงการตามความร่วมมือกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ

บทบาทของ สำนักงาน ก.พ.ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทยและในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผน Roadmap สู่ประชาคมอาเซียนทั้งนี้หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human

Development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building Civil Service Capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการให้บริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และให้มีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคนระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐมีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในการประชุม ก.พ. อาเซียน หรือ ACCSM (The ASEAN Conferences on Civil Service Matters: ACCSM) เป็นการประชุมเพื่อประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเป็นการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินการปรับปรุงระบบราชการ รวมทั้งเสนอแนวทางการให้การศึกษาทางด้านการบริหารและการฝึกอบรม 2) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบราชการในแต่ละประเทศ 3) เพื่อเป็นการทบทวนแผนการปฏิบัติการของโครงการความร่วมมือในการปรับปรุงระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ทันสมัย 4) เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการบริหารและการจัดการ และ 5) เพื่อความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วย สำนักงาน ก.พ. มีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2554 ระยะเวลาประเมินและสร้างความตระหนักให้ตื่นตัวและสร้างเครือข่าย โดยรวม แจ้างเวียนส่วนราชการทราบถึงแนวทางเตรียมความพร้อม ปรับปรุงเครื่องมือสื่อสาร มีการพัฒนา เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร ส่งเสริมให้เกิดระบบแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิก เน้นความรู้ ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแผนแม่บทของแต่ละด้านให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและข้าราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ปี พ.ศ. 2555-2556 ระยะเวลาพัฒนาและปรับใช้เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วน

ราชการ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรภาครัฐจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น ขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นไปอีกนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี พ.ศ. 2557-2558 ระบุเร่งและเพิ่มให้มีการพัฒนาความรู้ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้น ในทุกระดับและครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมอง และประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในด้านเสาหลักระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้นด้วย

2) คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการศึกษาแผนการเตรียมความพร้อมผู้นำสู่ประชาคมอาเซียนระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2555 – 2558) โดยพัฒนาร่างหลักสูตรที่ให้ความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

- มีความเป็นนานาชาติ (International) โดยมีทักษะเชิงบวกต่ออาเซียนและประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นทัศนคติต่อประเทศสมาชิกในลักษณะภูมิภาค นิยมมองว่าคนในประชาคมอาเซียน คือ พลเมืองของภูมิภาคมีความเท่าเทียมกันและต้องพึ่งพากัน มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน และประชาคมอาเซียน รวมทั้งมีทักษะการทำงานในบริบทสากล คือ ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับสนทนาเจรจาต่อรองอย่างมีกลยุทธ์ การจัดทำข้อเสนอโครงการ การจัดประชุมนานาชาติระดับสากล การเข้าใจคำศัพท์เฉพาะ การเข้าใจภาษาของประเทศสมาชิก โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในตะเข็บชายแดน และมีทักษะในการอ่านและเข้าใจข้อตกลง/กฎหมายระหว่างประเทศ/กฎหมายของประเทศสมาชิก รวมทั้งการปรับใช้กับบริบทไทย

- มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) โดยทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดเป้าหมายร่วมกัน ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบ มีองค์ความรู้เชิงลึกในงานที่ตนทำ และมีการสั่งสมความรู้ความเชี่ยวชาญในงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจอาเซียน และสามารถถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญนั้น ๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสได้มาตรฐาน มีความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน จิตสำนึกของการทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนและกับประเทศสมาชิก และมีความเข้าใจ และกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล

- มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) มีภาวะผู้นำเชิงรุก โดยมียุทธศาสตร์ในการนำภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้ตระหนักและเข้าใจเรื่องอาเซียนและประชาคมอาเซียน เพื่อให้ภาครัฐสามารถดำเนินบทบาทเชิงรุกในการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการแข่งขันได้ตามพันธกรณี เข้าใจความต้องการของภาคเอกชนและประชาชน พร้อมทั้งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อตกลงของประชาคมอาเซียน

- สามารถให้บริการได้อย่างมีมาตรฐานระดับสากล โปร่งใส คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3) การวิเคราะห์จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในปัจจุบัน

จุดอ่อนที่สำคัญของบุคลากรภาครัฐในประเทศไทย ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ทักษะในด้านภาษา 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการไทย และ 4) กฎระเบียบของระบบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของบุคลากรภาครัฐในการประชุมกลุ่มย่อย (กลุ่มข้าราชการผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน) ที่ชี้ให้เห็นจุดอ่อนของข้าราชการไทยในด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ทั้งในแง่ของโครงสร้างและหน่วยงานสนธิสัญญาและข้อตกลงทางกฎหมาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติของประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ในที่ประชุมยังระบุให้เห็นถึงจุดอ่อนในแง่ของภาษา ซึ่งไม่เพียงแต่ภาษาอังกฤษเพื่อการเจรจาในเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่ยังขาดเนื้อหาเชิงยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทางการประชุมที่สะท้อนผลประโยชน์ของประเทศไทยอีกด้วย โดยยังเห็นว่าความรู้ในเรื่องภาษาเพื่อนบ้านหรือภาษาที่สามของประเทศสมาชิกยังจำเป็นในการสร้างสัมพันธ์ในประชาคมอาเซียนอีกด้วย นอกจากนี้ ในแง่ของประสิทธิภาพของระบบราชการไทยนั้น จากการประชุมกลุ่มย่อยได้สะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐไทยมีจุดอ่อนอย่างมากในแง่ของการประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งทำให้ยุทธศาสตร์ของชาติที่มีต่อประชาคมอาเซียนขาดความชัดเจนและต่อเนื่องในระดับนโยบาย โดยหากรวมกับข้อคิดเห็นจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและภาคเอกชนรายอื่น ๆ จะเห็นว่าประสิทธิภาพของระบบราชการไทยในการทำงานแบบบูรณาการในลักษณะของการลดขั้นตอนและการบริการจุดเดียว (one-stop service) ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ อันหมายรวมถึง กฎระเบียบราชการและการทำงานของระบบราชการเอง อาจเป็นอุปสรรคในการนำประเทศไทยไปสู่การเล่นบทบาทเชิงรุกในประชาคมอาเซียนก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าในกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับ มีความเห็นในแง่ของจุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในกรณีของการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร 150 คน พบว่าสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของระบบราชการและบุคลากรภาครัฐไทย ซึ่งตระหนักถึง คือ 1) ภาษา 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ 4) กฎระเบียบ ตามลำดับ

(2) กลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ 187 คน พบว่า ในการปฏิบัติเล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทยเรียงจากมากไปน้อย คือ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ภาษา 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ 4) ความโปร่งใสของระบบราชการ

(3) กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน 88 คน พบว่าคนกลุ่มนี้เล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทยเรียงจากมากไปน้อย คือ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ความโปร่งใสของระบบราชการ 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการและ 4) ภาษา

4) รูปแบบการพัฒนาข้าราชการในบริบทอาเซียน มีการดำเนินการผ่านกลไกการพัฒนาที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

(1) ARC-ASEAN Resource Center

ประเทศสมาชิกจัดตั้งข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน (ASEAN Resource Center-ARC) ในแต่ละประเทศ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัยหรือประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศ และเพื่อเป็นการกระชับความร่วมมือระหว่างกันและความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย ARC ของแต่ละประเทศ ดังนี้

ตาราง 1 ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน

ประเทศ	ARC
1. บรูไน	Managing New Technologies
2. กัมพูชา	Capacity Development of the Civil Servants
3. อินโดนีเซีย	Information Exchange
4. สปป.ลาว	Civil Service Performance Management
5. มาเลเซีย	Case Studies
6. สหภาพเมียนมา	Training of Trainers for Civil Service
7. ฟิลิปปินส์	Examination and Testing
8. สิงคโปร์	Management Innovations
9. ไทย	Leadership Development
10. เวียดนาม	Civil Servants Management

หมายเหตุ: ARC ของกัมพูชา สปป.ลาว และสหภาพเมียนมา ได้รับการจัดตั้งในภายหลัง (การประชุม ACCSM ครั้งที่ 11 ณ กรุงฮานอย เวียดนาม)

ตาราง 2 แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015)

วัตถุประสงค์การพัฒนา	Area of development	ประเทศรับผิดชอบ	หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
1.เพื่อการยกระดับทักษะและสมรรถนะ	1.ทักษะภาษาอังกฤษ	สิงคโปร์	English Writing Skill	กลุ่มประเทศ CLMV*
		บรูไน	Presentation skill	
		ไทย	Oral communication	
	2.Capacity Building	มาเลเซีย	Staff Attachment on public human resource management	อาเซียน

วัตถุประสงค์ การพัฒนา	Area of development	ประเทศรับผิดชอบ	หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
		สิงคโปร์	HRM and development: Policies and practices	
2.เพื่อสร้าง ศักยภาพของ องค์กร	1.รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-government)	สิงคโปร์	E-government for effective public Service	อาเซียน
		อินโดนีเซีย	HRM using Information Technology	
		บรูไน	Managing IT for Non IT Managers	กลุ่มประเทศ CLMV (Self funding for non-CLMV)
	2.การให้บริการ (Service Delivery)	บรูไน	Client's Charter Workshop and Work Procedure Manual Quality Control	กลุ่มประเทศ CLMV
		ฟิลิปปินส์	Conference on Enhancing Service Delivery	อาเซียน
3.Assessment Center	ฟิลิปปินส์	Technical Training for Assessor	อาเซียน	
4.Training Management	อินโดนีเซีย	Management of Civil Service Training	อาเซียน	
3.การพัฒนา ภาวะผู้นำ	1. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับสูง	บรูไน	Executive Development Program for Senior Government Officers	กลุ่มประเทศ CLMV
	2. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับกลาง	ไทย	ASEAN New Middle Management : Management Change	อาเซียน
		บรูไน	Development Program for Middle Management Officer	กลุ่มประเทศ CLMV
			Leadership for Managers	กลุ่มประเทศ CLMV
3. การพัฒนาภาวะผู้นำ: แผนการสืบทอดตำแหน่ง	ไทย	Leadership Development and Succession Planning Program	อาเซียน	

หมายเหตุ: กลุ่มประเทศ CLMV หมายถึง กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพเมียนมา และเวียดนาม

ตัวอย่างหลักสูตรและกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย

การปรับตัวของภาคราชการไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการศึกษาแนวทางการเตรียมพร้อมของแต่ละส่วนราชการ กล่าวคือ

1. การเตรียมความพร้อมของภาคการศึกษา ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาราชการของแต่ละประเทศสมาชิก การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอาเซียน จัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาหลักสูตรทักษะการประชุมเจรจาในกรอบอาเซียน การพัฒนาทักษะบัณฑิตเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาและการบรรยายในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การจัดทำหลักสูตรอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (ASEAN Association-Thailand) การจัดกิจกรรมโดยกระทรวงต่างประเทศ เช่น อาเซียนสัญจร การจัดเสวนา อาเซียนสนับสนุนภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการจัด

ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับอาเซียน สร้างระบบออนไลน์เป็นเว็บไซต์อาเซียน www.mfa.go.th/asean การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมโยงในอาเซียน (Connectivity) การประชาสัมพันธ์โดยสื่อต่าง ๆ เช่น รายการ ASEAN News, ASEAN Focus ทางช่อง 11 รายการอาเซียนเป็นหนึ่งในทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. หรือทางสถานีโทรทัศน์ ASEAN TV

นอกจากนี้ หากศึกษาการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ 1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) สามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22, 2554)

ก. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

ตาราง 3 การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1.การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และ ความโปร่งใส (Transparency) ให้เป็นประเด็นที่ผลักดันใน ทั้ง 3 เสาความร่วมมือ (Cross-Cutting Issues)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม สำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร.
2.ความมั่นคงทางทะเล ประเทศไทยจะจัดการประชุม ASEAN Maritime Forum ครั้งที่ 2	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองทัพเรือ กระทรวงคมนาคม (กรมท่าเรือ)
3.อาชญากรรมข้ามชาติ มีอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้าน การค้ามนุษย์	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ
4.ความปลอดภัยด้านนิวเคลียร์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ การส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับกิจการด้านนิวเคลียร์ การ ประชุมของ Nuclear Regulatory Agencies ในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการ Workshop on Nuclear Forensic กับสหรัฐอเมริกา	กระทรวงพลังงาน กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน ปรมานูเพื่อสันติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
5.การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีการสนับสนุนการ ดำเนินการของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วย สิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์
6.การแก้ไขข้อพิพาท Statement on ASEAN Institute for Peace and Reconciliation	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคง แห่งชาติ

ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ตาราง 4 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. การสร้างความเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN Connectivity) ให้ปฏิบัติตาม Master Plan โดยร่วมมือกับ Dialogue Partners เพิ่ม Connectivity Plus สร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่น ในระยะยาวและ Safeguards สำหรับผลกระทบเชิงลบ	กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมาต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ
2. กองทุนว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐานอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund: AIF) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาเซียนพิจารณาเร่งดำเนินการจัดตั้ง AIF	กระทรวงการคลัง
3. ASEAN Business Travel Card และ ASEAN Lane ขอความร่วมมือกระทรวงพาณิชย์และภาคเอกชน พิจารณาเสนอแนวความคิดเรื่องในเรื่อง ASEAN Business Travel Card และขอความร่วมมือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาเรื่องการจัดทำ ASEAN Lane ที่สุวรรณภูมิ	กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ค. ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

ตาราง 5 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. กิจกรรมตระหนักรู้อาเซียน มีการส่งเสริมการศึกษาและการแลกเปลี่ยนเยาวชน	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์
2. งาน ASEAN Fair และการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วม	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์
3. การบริหารจัดการภัยพิบัติ ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management: AHA Center ขอความร่วมมือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ในการปรับความตกลง เพื่อให้ AHA Center สามารถดำเนินการได้	กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงการต่างประเทศ
4. การบริหารจัดการภัยพิบัติ (อู่ตะเภา) ต่างประเทศให้การสนับสนุนแนวความคิดในหลักการ ซึ่งไทยจะประสานงานกับสหรัฐอเมริกาที่ประชุมเห็นชอบแนวความคิดที่จะให้ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ASEAN Disaster Preparedness Center: ADPC) ที่กรุงเทพฯ ดำเนินการเรื่องการทบทวนความก้าวหน้าระดับภูมิภาค	กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กองทัพอากาศ กองทัพบก
5. ความเคารพในความหลากหลายและการเสวนาเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา (Respect for Diversity and Interfaith Dialogue) การสนับสนุนแนวความคิดของมาเลเซียเรื่อง Movement of Moderates	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
6. การศึกษา มีการสนับสนุนข้อเสนอสิงคโปร์เรื่องโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

7. กีฬามีการสนับสนุนอาเซียนเป็นเจ้าภาพ World Cup 2030	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
8. แรงงานข้ามชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เร่งทำเอกสารอาเซียน ว่าด้วยการปกป้องและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ	กระทรวงแรงงาน

ทั้งนี้ ทางรัฐบาลไทยได้มอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือนำการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน (ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์, 2554) สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้

1. การจัดอบรมหลักสูตรประจำปี ASEAN Middle Management and Leadership Development ตามคำขอของประเทศสมาชิก เช่น หลักสูตร HR Strategic Management แก่ข้าราชการกัมพูชา การจัดอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน 19 โครงการ ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2555 ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้าน HR Professional และด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553 – 2555

Area of Development	โครงการ
กลุ่มที่ 1 การส่งเสริมจริยธรรม ในราชการพลเรือน (3 โครงการ)	1. สัมมนาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 2. ฝึกอบรมหลักสูตร “การสร้างสื่อและการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 3. สัมมนาเรื่อง “การพัฒนากระบวนการวินัยและระบบคุณธรรมในราชการพลเรือน”
กลุ่มที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ (6 โครงการ)	4. สัมมนาเรื่อง “ทิศทางการสร้างรูปแบบนักบริหารระดับสูงในราชการพลเรือนสำหรับภูมิภาคเอเชีย” 5. ฝึกอบรม “การพัฒนาสมรรถนะนักบริหารระดับหัวหน้าส่วนราชการภูมิภาคในพื้นที่พิเศษเฉพาะ” 6. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาภาวะผู้นำนักบริหารระดับกลาง” 7. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่เพื่ออนาคต” 8. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับนักบริหารระดับต้น” 9. สัมมนาเรื่อง “การบริหารข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงและแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลมืออาชีพ (8 โครงการ)	10. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การเป็นวิทยากร” 11. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาเครื่องมือและกลไกการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ” 12. สัมมนาเรื่อง “กลยุทธ์การดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ารับราชการ” 13. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน” 14. สัมมนาเรื่อง “นวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน” 15. ฝึกอบรมเรื่อง “แนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน”

Area of Development	โครงการ
	เรือน” 16. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 17. ฝึกอบรมหลักสูตร “การบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ”
กลุ่มที่ 4 โครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี	18. ฝึกอบรมหลักสูตร “Singapore – Thailand Leadership Development Programme” 19. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ทักษะการนำเสนอด้วยการสื่อสาร”

2. ดำเนินโครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับสิงคโปร์ มีการจัดอบรมร่วมกันการแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานการจัดทำหลักสูตรออนไลน์ร่วมกัน ฯลฯ

3. การดำเนินการในฐานะสมาชิก ASEAN Conference on Civil Service Matters: ACCSM หรือ ก.พ. อาเซียน ได้แก่ เป็นเจ้าภาพจัดประชุมประจำปี เข้าร่วมประชุมประจำปี โดยนำเสนอ Country Paper, Technical Paper นำเสนอข้อคิดเห็นใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการพลเรือน นำประสบการณ์การพัฒนาระบบราชการของประเทศสมาชิกมาปรับใช้กับราชการไทย ร่วมกำหนด ACCSM Blueprint 2008 – 2012 และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกตามที่ร้องขอ เช่น สนับสนุนที่ปรึกษา ระบบราชการ ปรับปรุงพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนให้ทันสมัย แทรกหลักสูตรเรื่องอาเซียนไว้ในหลักสูตรอบรมของ สำนักงาน ก.พ. และเปิดตัวเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553

อีกทั้ง สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียนเข้าสู่การประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบดังนี้ (สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์, 2554)

ปี 2554 การประเมินและสร้างความตระหนักมีแนวทางการสร้างความตระหนักตื่นตัวและสร้างเครือข่าย โดยรวมถึงการจัดทำหนังสือแจ้งเวียนส่วนราชการถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ การปรับปรุงเครื่องมือสื่อการพัฒนา (เช่นการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ E-Learning หลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร) การส่งเสริมให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิกอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคหรือวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้การให้ความรู้และพัฒนาข้าราชการในระยะนี้จะเน้นความรู้ ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (เช่น 3 เสาหลัก ของประชาคมอาเซียนและแผนแม่บทของแต่ละด้าน) โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นลำดับต้น

ปี 2555-2556 การพัฒนาและปรับใช้เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วนราชการ อีกทั้งการ

พัฒนาบุคลากรภาครัฐจะคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น และขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี 2557-2558 เจริญและเพิ่มโดยมีการพัฒนาความรู้ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้นขึ้นในทุกระดับ และครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลัก

1.2.2 ตัวอย่างหลักสูตรในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวอย่างที่ 1 โครงการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (ส.นบส.)

เป็นการฝึกอบรมเสริมเนื้อหาสาระที่จำเป็นตามกรอบมาตรฐาน ฯ สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงหรือหลักสูตรเฉพาะด้านจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ตามที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมพร้อมที่จะเป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรมและมีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. และมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนี้ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1 – 3 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. คือ 1.1 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับประเภทอำนวยการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนด หรือเคยดำรงตำแหน่งข้างต้นรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี นับถึงวันเปิดการฝึกอบรม (วันที่ 31 สิงหาคม 2555) หรือ 1.2 เป็นผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่ปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการในสังกัดส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง (ตำแหน่งระดับ 11 เดิม)

2. ส่วนราชการต้นสังกัดประสงค์จะให้ ก.พ. พิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. และเป็นผู้ส่งเข้าอบรม

3. เป็นผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมในหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจาก ก.พ. ดังนี้ (อ้างถึง ร 1013.1/207 ลว 6 พฤษภาคม 2555 และ นร 1013.1/27 ลว 7 กุมภาพันธ์ 2555) โดยจะต้องสำเร็จการฝึกอบรมก่อนวันปิดรับสมัคร (31 กรกฎาคม 2555) คือ 3.1) หลักสูตรของสถาบันพระปกเกล้าที่สภาสถาบันพระปกเกล้าอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมก่อนวันปิดรับสมัคร (31 กรกฎาคม 2555) ประกอบด้วย-หลักสูตร

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) รุ่นที่ 1 - 13 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 - หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน (ปรม.) รุ่นที่ 1 - 9 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 - หลักสูตรการบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปศส.) รุ่นที่ 1 - 9 เป็นต้นไป จนถึงรุ่นที่ได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาอบรมจากสถาบันพระปกเกล้าภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2557 3.2) หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) ของกระทรวงการต่างประเทศรุ่นที่ 1 - 3 3.3) หลักสูตรนักบริหารการคลัง (นบค.) รุ่นที่ 2 ของกระทรวงการคลัง และ 3.4) หลักสูตรพัฒนานักบริหารการศึกษาระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นศส.ศธ.) รุ่นที่ 1

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 115 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

เนื้อหาวิชา

- **หมวดวิชาที่ 1** การพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้บริหาร 40 ชั่วโมง (ระยะเวลา 4 วัน ฝึกอบรมแบบอยู่ประจำเต็มเวลา)

- **หมวดวิชาที่ 2** การพัฒนานักบริหารมืออาชีพ (51 ชั่วโมง) ประกอบด้วยหัวข้อวิชาดังนี้

- หัวข้อวิชาที่ 1 การพัฒนามุมมองระดับสากล 3 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองในระดับประเทศ 6 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 3 ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสู่การเปลี่ยนแปลง 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 5 จริยธรรมเพื่อการบริหารราชการ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 6 การสื่อสารสำหรับการเป็นผู้นำ 6 ชั่วโมง

- **หมวดวิชาที่ 3** การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ

- รายงานการศึกษากลุ่ม 24 ชั่วโมง

เป็นการจัดทำรายงานการศึกษาที่เน้นการอภิปราย และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในประเด็นที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะในประเด็นของการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนหรือตามที่คุณผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมสนใจ และมีการนำเสนอรายงานต่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างการศึกษาฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรมจะเน้นหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักบริหารทุกคนที่เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมสามารถกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษาด้วยตนเองหรือโดยกลุ่ม รวมทั้งมีโอกาสดูแลใน

วิชาเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักบริหาร กรณีศึกษาการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ประเมินผลการเรียนรู้และภาวะผู้นำและนำผลการประเมิน เสนอ ก.พ. ที่ได้รับมอบหมายจาก ก.พ. เพื่อให้ความเห็นชอบ และ 2. ประเมินผลการจัดการฝึกอบรมจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร ส่วนราชการผู้ส่งนักบริหารเข้ารับการฝึกอบรม และคณะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

งบประมาณ

ค่าลงทะเบียนสำหรับการฝึกอบรม คนละ 65,000 บาท (หกหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยส่วนราชการต้นสังกัดของผู้อบรมเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ที่ปรึกษาโครงการ

• เลขาธิการ ก.พ. • รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์) • ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน • ผู้อำนวยการวิทยาลัยนักบริหาร

ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มหลักสูตรนักรับราชการ 1 วิทยาลัย นักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 2 หลักสูตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ตลอดจนเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. เพื่อศึกษาผลกระทบระยะยาวแนวโน้มและทิศทางของสภาพเศรษฐกิจและข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การประกอบกิจการในภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาชน จากการศึกษาที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. เพื่อสร้างกระบวนทัศน์ของความเป็นพลเมืองอาเซียนและการเสริมสร้างบทบาทและเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในการร่วมสร้างสรรค์ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) นักการเมืองระดับชาติระดับท้องถิ่น ได้แก่ 1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1.2 สมาชิกวุฒิสภาและ 1.3 ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น 2) ข้าราชการและพนักงานองค์กรภาครัฐ ได้แก่ 2.1 ข้าราชการพลเรือนสามัญ/ข้าราชการรัฐสภา ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ 8 ขึ้นไป (ประเภทบริหารระดับต้น, อำนวยการระดับต้น และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป) ข้าราชการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (ชั้น 4) ขึ้นไป หรือเทียบเท่าข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครองกลางหรือภูมิภาคขึ้นไปหรือเทียบเท่าข้าราชการอัยการ ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีอัยการฝ่าย (ชั้น 6) ขึ้นไป 2.2 ข้าราชการการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง) และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) 2.3 นายทหารหรือนายตำรวจที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก หรือพันตำรวจเอกขึ้นไป 2.4 นักวิชาการ/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย 2.5 กรรมการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนหรือองค์กรกำกับดูแล (Regulator) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด รองผู้บริหารสูงสุด หรือผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดหรือเทียบเท่า และ 2.6 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชนหรือพนักงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ กรณีเป็นข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้าราชการพลเรือน ตามข้อ 2.1 กรณีมิใช่ข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับข้อ 2.5 3) ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรระหว่างประเทศและสื่อมวลชน ได้แก่ นักธุรกิจและผู้ประกอบการ ผู้บริหารองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และศิลปิน/ดารา/พิธีกร/นักจัดรายการ 4) นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าที่เคยผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงในหลักสูตรหนึ่งมาก่อน และ 5) บุคคลซึ่งสถาบันพระปกเกล้าเรียนเชิญให้เข้าศึกษา เพราะมีผลงานเป็นที่ประจักษ์หรือเป็นผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศหรือสนับสนุนงานของสถาบันฯ ต่อไป

ทั้งนี้ผู้สมัครจะต้องไม่เป็นนักศึกษาในหลักสูตรที่มีระยะเวลาศึกษาในขณะเดียวกันกับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสถาบันฯ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

- กลุ่มวิชาที่ 1 อาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระเบียบโลกใหม่ (12 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเชิงมหภาค (33 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเชิงจุลภาค (39 ชั่วโมง)
- กลุ่มวิชาที่ 4 ความท้าทายในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (30 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

- หมวดที่ 1 การบรรยาย การสัมมนา กรณีศึกษามี 4 กลุ่มวิชา (จำนวนประมาณ 114 ชั่วโมง)

หมวดที่ 2 การนำเสนอผลการศึกษาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จุดเด่น จุดด้อยโอกาส และความท้าทายในแง่มุมต่าง ๆ (จำนวนประมาณ 12 ชั่วโมง)

หมวดที่ 3 กิจกรรมในหลักสูตร เช่น ปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ การศึกษาดูงานต่างประเทศ 1 ครั้ง (จำนวนประมาณ 36 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 162 ชั่วโมง

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาในห้องเรียน และ
2. นำเสนอผลการศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับศักยภาพของกลุ่มประเทศอาเซียนหรือกรณีอื่นตามคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ กำหนด และไม่ดำเนินการใด ๆ นำความเสื่อมเสียสู่สถาบันพระปกเกล้า

งบประมาณ

ค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตร 89,000 บาท (แปดหมื่นเก้าพันบาทถ้วน) รวมค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง ค่าเอกสารบรรยายตลอดหลักสูตร รวมทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหาร และสถานที่พักในการศึกษาดูงาน ในกลุ่มประเทศอาเซียนตามที่หลักสูตรฯ กำหนด (จำนวน 1 ครั้ง) และในกรณีที่มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ เพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ผู้สนใจศึกษาดูงานเพิ่มเติมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

หมายเหตุ : หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานของรัฐสามารถเบิกค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียมการศึกษา จากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

1. ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	9. รศ.วุฒิสาร ตันไชย
2. ศ.ดร.ไชยวัฒน์ คำชู	10. นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ
3. รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	11. อธิบดีกรมอาเซียน
4. อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	12. นายวิฑูรย์ ศรีวิหค
5. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	13. ดร.ชิงชัยหาญ เจนลักษณ์
6. ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล	14. รศ.ดร.สมภพ มานะรังสรรค์
7. ศ.ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล	15. รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์
8. รศ.ดร.ขจิต จิตตเสวี	16. รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถาบันพระปกเกล้า ชั้น 5 อาคารลานจอตดร อธิการรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (โซนทิศตะวันตก) ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 3 โครงการพัฒนาข้าราชการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหลักสูตร “พัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้าน”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรม

1. ได้รับความรู้และพัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้านในระดับพื้นฐาน
2. มีความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติราชการ ณ จังหวัดชายแดน และมีภารกิจที่จำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. จังหวัดละ 15 คน ต่อ 1 หลักสูตร (รวมทั้งสิ้น 105 คน ต่อหลักสูตร)
3. สามารถเข้าร่วมการอบรมได้ตลอดหลักสูตร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

- หลักสูตรที่ 1 ทักษะภาษากัมพูชา ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 2 ทักษะภาษาเวียดนาม ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 3 ทักษะภาษาลาว ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 4 ทักษะภาษาบาฮาซา มาเลเซีย ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 5 ทักษะภาษาเมียนมา ระยะเวลา 2 วัน (21 ชั่วโมง)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ประเมินผลเป็นรายวิชาและประเมินผลภาพรวมของหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีระยะเวลาการอบรมร้อยละ 80 ของระยะเวลาอบรมทั้งหมด

การติดตามผล

- สอบวัดความรู้ ทันททีหลังจบหลักสูตร โดยผู้เข้าอบรมต้องมีผลการทดสอบไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60
- จัดทำเครือข่ายระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับการอบรมมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริง

ที่ปรึกษาโครงการ

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. และ นางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวรพีพร มณีพงษ์ นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ
นางวัชรวีร์ นิมเปา นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

ตัวอย่างที่ 4 การอบรมการเพิ่มศักยภาพผู้บริหารเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจ
และความมั่นคงประเด็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมกฎหมายเทคโนโลยีและพลังงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มความสามารถเชิงการบริหารและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารความคิดเชิงเปรียบเทียบ
2. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกลุ่มงานหรือส่วนที่รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงาน
3. เพื่อให้ผู้บริหารมีความเข้าใจประชาคมอาเซียนจะเหมือนหรือความแตกต่างในมิติต่าง ๆ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้บริหารระดับกลางจนถึงระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่สนใจ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรการอบรมในประเทศ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)
2. การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการการค้าและการลงทุนในกรอบ
อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ (Green Growth) (3 ชั่วโมง)
3. การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน (3 ชั่วโมง)
4. การพัฒนากฎหมายกฎและระเบียบ (3 ชั่วโมง)
5. การเสริมสร้างความมั่นคงกฎบัตรอาเซียนและรัฐธรรมนูญ (3 ชั่วโมง)
6. การพัฒนาแสวงหาแหล่งพลังงานและการใช้พลังงาน (3 ชั่วโมง)
7. การพัฒนาพลังงานทดแทนและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (3 ชั่วโมง)
8. ประชาคมอาเซียนกับ ICT ประเทศไทย (3 ชั่วโมง)
9. เทคโนโลยี Cloud & Networking in Management System (3 ชั่วโมง)
10. การเสริมสร้างความมั่นคง (3 ชั่วโมง)

หลักสูตรการอบรมต่างประเทศ (จีน)

11. ศึกษาดูงานระบบผังเมือง ณ Shanghai Urban Planning Exhibition Center (8 ชั่วโมง)

12. ศึกษาฐานโลจิสติกส์ระบบรถไฟความเร็วสูง Shanghai Maglev Train (8 ชั่วโมง)

13. ศึกษาฐานโครงสร้างและผลกระทบโดยรอบจากการสร้างเขื่อน รวมทั้งฐานเส้นทางช่องแคบหลังซานเสี่ย (ทางเรือ) (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย และการสนทนา ซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนากับผู้ทรงคุณวุฒิ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. มีเวลาเข้าร่วมการสัมมนาตลอดหลักสูตรร้อยละ 80
2. มีส่วนร่วมในการสัมมนาและกิจกรรมตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผ่านการประเมินความรู้จากคณะกรรมการหลักสูตร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการอาเซียนศึกษา ASEAN studies (ACSG) และวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตัวอย่างที่ 5 โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย บทบาทการสนับสนุนภาครัฐไทยที่จะมีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ข้าราชการระดับชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

1. ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ
2. ความรู้เรื่องอาเซียนประชาคมอาเซียน
3. ภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ
4. การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามภารกิจแผนงานที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
5. การศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

6. สรุปและนำเสนอผลงาน

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย และแบ่งกลุ่มปฏิบัติ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 วัน

งบประมาณ

งบประมาณ กองเจ้าหน้าที่เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายพัฒนาข้าราชการกองเจ้าหน้าที่ ร่วมกับ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวอย่างที่ 6 โครงการการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย ตลอดจนสามารถวิเคราะห์เหตุปัจจัยต่าง ๆ อันจะเกิดจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

1. ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานประสานงานกับประเทศสมาชิกอาเซียนหรืองานด้านต่างประเทศ
2. ข้าราชการผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาแล้ว

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และส่วนที่ 2 คือ ทักษะเฉพาะด้านดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 2 วัน ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชา ดังนี้

วิชาที่ 1 ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ

เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ประเทศ ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งยุทธศาสตร์ต่างประเทศ และกรอบการทำความตกลงของไทยที่มีต่อนานาชาติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้

ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ข้อตกลงหรือกรอบความร่วมมือดังกล่าวในฐานะเครื่องมือทางการทูตที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย

วิชาที่ 2 ความรู้เรื่องอาเซียน

เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในแง่ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์การก่อตั้ง องค์ประกอบประเทศสมาชิก กฎบัตรอาเซียน กลไกอาเซียน เสาหลักประชาคมอาเซียน ความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน บทบาทของสำนักเลขาธิการอาเซียน ความต่างระหว่างประชาคมอาเซียน เปรียบเทียบกับการรวมตัว ระดับภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป พร้อมกับเปรียบเทียบเครื่องมือกลไกของประชาคมอาเซียน กับข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาครุ่มน้ำโขงหรืออื่น ๆ เพื่อสังเคราะห์ทางเลือกของเครื่องมือทางการทูตให้กับบุคลากรภาครัฐทราบ

วิชาที่ 3 การทำงานแบบมีอาเซียนในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ

เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะและทักษะที่คาดหวังต่อบุคลากรภาครัฐ เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้ราชการไทยจะได้มีลักษณะการทำงานที่เป็นมาตรฐานสากล

วิชาที่ 4 การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558

เพื่อเข้าใจในการนำยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์อาเซียนไปสู่แนวทางการบูรณาการภารกิจร่วมกันของส่วนราชการและเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์กระบวนการสภาพการณ์และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีหรือตามที่คาดหวังไว้

ส่วนที่ 2 ทักษะเฉพาะด้านประกอบด้วย 3 ทักษะ ดังนี้

ทักษะที่ 1 การเจรจาต่อรองมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1. หมวดพื้นฐาน ของการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของการเจรจาต่อรอง หลักการและกระบวนการเจรจาต่อรอง การเจรจาต่อรองกับผลประโยชน์ของประเทศ การเจรจาต่อรองกับผลความเป็นธรรม วิเคราะห์และอภิปรายผลการเจรจาต่อรอง และผลประโยชน์ของประเทศ

2. หมวดวิชา การวิเคราะห์เพื่อเข้าใจสถานการณ์ ประกอบด้วย แนวทางการเรียนรู้บริบทและวิเคราะห์สถานการณ์ของฝ่ายเราและฝ่ายคู่เจรจา การวิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบในการเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์ความเสี่ยงผลลัพธ์ และผลกระทบจากการเจรจา การวิเคราะห์และอภิปรายบริบท และการวิเคราะห์สถานการณ์ปฏิบัติการ วิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบความเสี่ยงและผลจากการเจรจาต่อรอง และปฏิบัติการกำหนดท่าทีในการเจรจาต่อรอง

3. หมวดวิชา เทคนิคการเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย รูปแบบสถานการณ์ในการเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายในการเจรจาต่อรองที่เชื่อมโยงกับภารกิจของหน่วยงานและ

ผลประโยชน์ของประเทศ จิตวิทยาการเจรจาต่อรองและกลยุทธ์การสื่อสาร ยุทธวิธีเจรจาต่อรองในรูปแบบที่หลากหลายและปฏิบัติการเจรจาต่อรองอย่างมีคุณภาพ

4. หมวดวิชา การลดความขัดแย้งและข้อพิพาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย สาเหตุและรูปแบบความขัดแย้ง และข้อพิพาทแนวทางการจัดการความขัดแย้ง และลดข้อพิพาท เทคนิคการเจรจาภายใต้สถานการณ์ขัดแย้งรุนแรงและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งและลดข้อพิพาท

5. หมวดวิชา แนวปฏิบัติและมารยาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วย แนวปฏิบัติในการเจรจาต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ มารยาทและจรรยาบรรณของนักเจรจาต่อรอง ข้อพึงระวังและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเจรจาต่อรองและเรียนรู้จากสังเกตการณ์การปฏิบัติจริง

ทักษะที่ 2 การเขียนข้อตกลงมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1. หมวดวิชา หลักการและรูปแบบของข้อตกลง ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของข้อตกลง ความเกี่ยวข้องระหว่างข้อตกลงกับผลประโยชน์ของประเทศ และความพึงพอใจของคู่ตกลง ข้อตกลงกับความได้เปรียบเสียเปรียบ ความเป็นธรรมและการเป็นผู้นำในการยกร่างข้อตกลงรูปแบบ และประเภทของข้อตกลงต่าง ๆ เส้นทางเดินของข้อตกลงประเภทต่าง ๆ และหน่วยงานหลักที่มีบทบาทเกี่ยวข้องวิเคราะห์และอภิปรายข้อตกลง

2. หมวดวิชา กฎหมายและภาษาเฉพาะในข้อตกลง ประกอบด้วย ข้อตกลงกับกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางการวิเคราะห์กฎหมายในการจัดทำข้อตกลง ลักษณะเฉพาะของภาษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลง การใช้ถ้อยคำสำนวนหรือคำศัพท์ในข้อตกลงที่ถูกต้องเหมาะสม วิเคราะห์และอภิปรายกฎหมายและข้อตกลง

3. หมวดวิชา การยกร่างข้อตกลง กรอบการตกลงจากการเจรจาและความเชื่อมโยงกับการยกร่างข้อตกลง หลักการวิธีการและเทคนิคการเขียนเนื้อหาข้อตกลง ข้อกำหนดและเงื่อนไขเฉพาะของข้อตกลง การจัดเตรียมและแนวทางการพิจารณาเอกสารแนบท้ายข้อตกลง ปัญหาที่มักพบในการร่างข้อตกลงและปฏิบัติการยกร่างข้อตกลง

4. หมวดวิชา การตรวจสอบร่างข้อตกลง ประกอบด้วย การพิจารณาผลผูกพันของข้อตกลงแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลง เทคนิคการตรวจแก้ร่างข้อตกลง แนวทางการหาข้อยุติระหว่างคู่ตกลง เพื่อการปรับแก้ข้อตกลง ปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติภายในประเทศ และแนวทางการปรับแก้ข้อตกลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้ ปฏิบัติการตรวจสอบร่างข้อตกลงวิเคราะห์ และอภิปรายปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติ

ทักษะที่ 3 การทำบันทึกการประชุมระหว่างประเทศมีระยะเวลาการฝึกอบรม 3 วัน

1. หมวดวิชา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประชุมระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของการประชุมระหว่างประเทศประเภทต่าง ๆ ความสำคัญของบันทึกการประชุม และการนำไปใช้ประโยชน์หรือขยายผลต่อเนืองบทบาทหน้าที่และความสำคัญของผู้บันทึกการประชุม

2. หมวดวิชา การพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น ประกอบด้วย หลักการและวิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีเรียบเรียงความคิด และเทคนิคการสรุปเนื้อหาจากการฟัง เทคนิคการจับใจความสำคัญและรวบยอดประเด็นความคิดจากการฟัง ปฏิบัติการพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น หมวดวิชาเทคนิคการจดบันทึกการประชุม ประกอบด้วย หลักการและแนวทางการจดบันทึกการประชุม เทคนิคการจดบันทึกการประชุม เทคนิคการทวนซ้ำ ตรวจสอบข้อมูลและการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และปฏิบัติการจดบันทึกการประชุม

3. หมวดวิชา วิธีการเขียนรายงานการประชุม ประกอบด้วย รูปแบบและองค์ประกอบรายงานการประชุมที่เป็นสากล หลักการและแนวทางการเขียนรายงานการประชุม การใช้กรอบการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมเพื่อสนับสนุนการเขียนรายงานการประชุม ปัญหาและข้อพึงระวังในการเขียนรายงานการประชุม การตรวจและแก้ไขร่างรายงานการประชุม และปฏิบัติการเขียนรายงานการประชุม

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้เข้าร่วมการอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. และนางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ตัวอย่างที่ 7 การจัดการโลจิสติกส์อาเซียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ASEAN Logistics Management for Local Administration)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการโลจิสติกส์จากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายองค์กรที่เกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป และข้าราชการการเมืองท้องถิ่น
2. ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่น ระดับ 6 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า
3. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานโลจิสติกส์
2. วิชาสัมมนาการบูรณาการโลจิสติกส์
3. วิชาสัมมนาโลจิสติกส์อาเซียน (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
4. ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน
5. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 4 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 101 ข้อตกลงประชาคมอาเซียนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (2 ชั่วโมง)

AMT 102 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุนในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 103 การจัดการโลจิสติกส์ของประเทศและเส้นทางขนส่งระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจของอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 104 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศกับโลจิสติกส์ (3 ชั่วโมง)

AMT 111 สัมมนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจผลกระทบต่อประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 112 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 113 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 114 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 133 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรจะเป็นการศึกษาโดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการและการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมด้านโลจิสติกส์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยายการสัมมนาฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสียหายของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านโลจิสติกส์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 8 กรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส จากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องจากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียนจากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป รวมถึงข้าราชการฝ่ายการเมืองและข้าราชการและพนักงานของ อปท. ที่เทียบเท่าระดับ 6 ขึ้นไป

2. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
3. นายกองค้การส่วนจังหวัด
4. นายกเทศมนตรี
5. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. วิชาสัมมนาข้อมูลพื้นฐานรายประเทศ
3. วิชาสัมมนาการบูรณาการ
4. วิชาสัมมนากรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
5. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 5 วัน
6. ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรม มีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 201 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้าและการลงทุนในกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียนพลัส (2 ชั่วโมง)

AMT 202 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 203 อิทธิพลทางการค้าการลงทุนของเกาหลีและญี่ปุ่นต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 204 อิทธิพลทางเศรษฐกิจการค้าการลงทุนของประเทศจีนต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 211 สัมมนาการพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบอาเซียนพลัสผลกระทบต่อประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 221 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่อาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 131 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 232 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ในกลุ่มประเทศอาเซียนพลัส (6 ชั่วโมง)

AMT 233 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

AMT 902 ศึกษาดูงานต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนพลัส (40 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรจะเป็นการศึกษา โดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองของการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยาย การสัมมนา ฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใดๆอันนำไปสู่ความเสื่อมเสียของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 9 การพัฒนาผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ ไปสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัยบนพื้นฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งจากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องจากการจัดการชุมชนบนพื้นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

1. ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการฝ่ายการเมืองท้องถิ่น
2. ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นระดับ 7 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า
3. บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร

1. วิชาพื้นฐานการพัฒนาเมืองสู่ยุคทันสมัย 2. วิชาสัมมนาการบูรณาการพัฒนาเมือง การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3. วิชาสัมมนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ) และ 4. ศึกษาดูงานต่างประเทศ 8 วัน และศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 301 ประชาคมอาเซียนและการพัฒนาภูมิภาค (2 ชั่วโมง)

AMT 302 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 303 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของประชาคมอาเซียนต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (3 ชั่วโมง)

AMT 307 แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นไทยสู่เมืองน่าอยู่ (3 ชั่วโมง)

AMT 308 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเข้าสู่ยุคทันสมัย (3 ชั่วโมง)

AMT 313 สัมมนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเป็นเมืองสีเขียวกับอนาคตท้องถิ่นไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 314 สัมมนาการพัฒนาเมืองภูมิภาคกับการพัฒนาประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 315 สัมมนาทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและบทเรียนในการพัฒนา (3 ชั่วโมง)

AMT 331 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 332 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 333 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 832 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

AMT 931 ศึกษาดูงานต่างประเทศ (48 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการและกิจกรรมของหลักสูตรเป็นการศึกษา โดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมอง การพัฒนาการบริหารองค์กรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยายสัมมนา ฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

1. ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2. ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสื่อมเสียของสถาบัน
4. ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ตัวอย่างที่ 10 หลักสูตรการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนกลาง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนรวมถึงยุทธศาสตร์และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ข้าราชการพลเรือนของส่วนราชการต่างๆ เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น 4 รุ่น ๆ ละ 500 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 6 วิชาการ ระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการบูรณาการแผนการปฏิบัติการในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์และการพึ่งพิงกันระหว่างประเทศไทยต่อนานาชาติ ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับข้อนำในการใช้ประโยชน์จากโลกยุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระบอบโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบ จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทย ที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์โอกาสและความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาความตระหนักรู้ของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาท สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของภาคราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความรู้เกี่ยวกับความรู้ทักษะและสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

- รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์)
- ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ

ตัวอย่างที่ 11 หลักสูตรการสร้างความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนภูมิภาค)

1. เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศไทยและระบบราชการไทย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมถึงยุทธศาสตร์ประเทศ พ.ศ. 2556-2561 และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ข้าราชการประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานถึงอาวุโส และประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการถึงชำนาญการพิเศษ ในส่วนภูมิภาค ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 6 วิชาการระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการบูรณาการแผนการปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์และการพึ่งพิงกันระหว่างประเทศไทยต่อนานาชาติ ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับข้อแนะนำในการใช้ประโยชน์จากโลกยุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระยะเบียดโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทยที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาความตระหนักของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาท สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนัก

รู้เกี่ยวกับความรู้ทักษะและสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ

สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ

- รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์)
- ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 12 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่น
จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องประชาคมอาเซียน
2. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่อง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) และสร้างตระหนักรู้ในความสำคัญและผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นโอกาสและความเสี่ยง เพื่อสามารถนำมาปรับใช้พัฒนาองค์กรและท้องถิ่นต่อไป

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้บริหาร / สมาชิกและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 60 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

1. ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง

- จุดเริ่มต้นของอาเซียน	- สมาชิกอาเซียน
- นโยบายการดำเนินงานของอาเซียน	- การก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งองค์กร	- เหตุที่ต้องสร้างประชาคมอาเซียน

- ประเทศไทยกับประชาคมอาเซียน - อาเซียน: วิสัยทัศน์ในอนาคต
- การประชาคมเพื่อการปฏิบัติ (Community of Action)
- การประชาคมเพื่อการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด (Community of Connectivity)
- การประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People)
- ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ: ด้านดุลการค้า / ด้านคมนาคม

2. ประชาคมอาเซียนปี 2558 ใน 3 เสาหลัก 3 ชั่วโมง

- ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community - ASC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Economic Community - AEC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี 8 สาขา
- ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Economic Socio-Cultural Community - ASCC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผลกระทบในด้านการรักษาความเป็นกลางของอาเซียน แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- ประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากการเป็นสมาชิกอาเซียน
- ความสำเร็จของอาเซียน

3. การปรับตัวขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง

- การเปิดโลกทัศน์เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงการค้นหาตัวเองเพื่อให้องค์กรท้องถิ่นปรับตัวให้ทันเหตุการณ์
- การแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน / ชุมชน
- การมองการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างเครือข่าย
- การลดปัจจัยทางลบที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่นในอนาคต

4. Workshop / สรุป 3 ชั่วโมง

- จุดแข็งและโอกาส (Opportunities) –ยุทธวิธีในการฉกฉวยโอกาสจาก ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย
- จุดอ่อนและความเสี่ยง (Risks) –ยุทธวิธีในการลดความเสี่ยง ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย
- บรรยายสรุป

วิธีการฝึกอบรม

การฝึกอบรมในครั้งนี้อาศัยรูปแบบกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ อาศัยการบรรยายเชิงปฏิบัติการ การถ่ายทอดประสบการณ์ ให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

- แบบประเมินผลการอบรม
- สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

ตัวอย่างที่ 13 การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme

การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือด้านราชการพลเรือนระหว่างไทยกับสิงคโปร์ ภายใต้กรอบ Civil Service Exchange Programme (CSEP) โดย สำนักงาน ก.พ. ในฐานะตัวแทนส่วนราชการของไทยรับผิดชอบสาขาความร่วมมือด้านราชการพลเรือนร่วมกับ Public Service Department และ Civil Service College ซึ่งเป็นตัวแทนส่วนราชการในสาขาเดียวกันของสิงคโปร์ ได้จัดดำเนินการกิจกรรมด้านการพัฒนาข้าราชการพลเรือนหลายกิจกรรม เช่น การจัดฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อข้าราชการและระบบราชการของทั้งสองประเทศ และในการประชุม CSEP ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 19-20 มกราคม 2554 ณ ประเทศไทย ได้มีข้อตกลงร่วมกันจัดทำความร่วมมือในหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำ (Singapore - Thailand Leadership Development Programme) สำหรับข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของทั้งสองประเทศ ให้ได้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำและสร้างเครือข่ายผู้มีศักยภาพสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของประเทศไทยและสิงคโปร์ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ รวมถึงแนวทางด้านการพัฒนาภาวะผู้นำในระดับสากล
2. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างส่วนราชการและประเทศทั้งสองมากขึ้น บรรลุเจตนารมณ์ของความร่วมมือภายใต้กรอบ Thailand -Singapore Civil Service Exchange Programme (CSEP)

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายประเทศไทย จำนวน 15 คน
2. ผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายสิงคโปร์ จำนวน 15 คน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

1. เป็นข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการ ซึ่งมีอายุไม่เกิน 35 ปี นับถึงวันปิดรับสมัครและ

2. เป็นผู้ที่สามารถฝึกรวมหลักสูตรการพัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่ในราชการไทย จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. หรือเป็นข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการของระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance and Potential System- HiPPS) หรือเคยอยู่ในกระบวนการ HiPPS แต่พ้นจากระบบ เนื่องจากดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษแล้ว ที่มีอายุราชการไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีประสบการณ์เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนในระดับสากลได้

3. เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

4. หากผู้สมัครเคยได้รับทุนรัฐบาลหรือทุนอื่นไปศึกษาหรือฝึกรวมในต่างประเทศมาแล้วต้องกลับมาปฏิบัติราชการแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกรวม

1. ภาพรวมของระบบราชการประเทศไทยและสิงคโปร์
2. ระบบบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของไทยและสิงคโปร์
3. ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของไทยและสิงคโปร์
4. นวัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐ
5. ระบบคุณธรรมจริยธรรมภาครัฐ
6. ศึกษาดูงานหน่วยงานด้านนโยบายและให้คำปรึกษาภาครัฐ
7. การบริการภาครัฐ
8. กิจกรรมการสร้างทีมงานและการประสานสัมพันธ์

วิธีการฝึกรวม

1. การบรรยาย การประชุม อภิปราย
2. การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น
3. การศึกษาดูงาน

การประเมินผล

ผู้เข้ารับการฝึกรวมจะต้องมีระยะเวลาการฝึกรวมทั้งในชั้นเรียนและการศึกษาดูงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 กรณีขาดการฝึกรวมโดยไม่แจ้งเหตุผลจะไม่ได้รับประกาศนียบัตร

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายนนทิกร กาญจนะจิตรา เลขานุการ ก.พ.
2. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขานุการ ก.พ.
3. นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

4. นางฐิติมา ศิริวิโรจน์ นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างที่ 14 หลักสูตรหลักสูตรเสริมสร้างความรู้เปิดประตูอาเซียนรุ่นที่ 1 (สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศสมาชิก สำหรับหน่วยงานราชการและเอกชนให้มากขึ้น
2. เพื่อเป็นสร้างความตระหนักและตื่นตัวเรื่องประชาคมอาเซียน และรับทราบผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนผู้มารับบริการกลุ่มต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ และปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานในภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้สนใจเข้าร่วมอบรมที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดตรัง สตูล พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 120 คน

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรสำหรับบุคลากรภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

- ประชาคมอาเซียน: ความเป็นมา ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
- การเตรียมความพร้อมของไทย: ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษา
- เรียนรู้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน
- การปรับตัวของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีการฝึกอบรม

บรรยาย และตอบข้อซักถาม อภิปรายแบ่งกลุ่มปฏิบัติ ประชุมระดมความคิดเห็น

การประเมินผล

ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการ วิทยากรและ
ความรู้ที่ได้รับ โดยการกรอกข้อมูลลงในแบบประเมินผลโครงการและแบบประเมินผลวิทยากร

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรมภาคบรรยายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุม
ระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.2.1 หน่วยงานตัวอย่างของประเทศในอาเซียนในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคม อาเซียน

1) มาเลเซีย มีการเน้นการวางแผนการศึกษาโดยเน้นการสร้างผู้นำรุ่นใหม่โดยให้การศึกษา
แก่เยาวชนในหลายระดับอาทิ

ระดับชาติ

การศึกษาในโรงเรียนมีการสอนค่านิยมหลักไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างความ
ตระหนักถึงความเป็นตัวตน ทั้งความเป็นประเทศมาเลเซียและความเป็นอาเซียนผ่านทางวิชาเฉพาะ เช่น อิสลาม
ศึกษา และคุณธรรมการศึกษา และด้านการฝึกอบรมความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรมร่วมหลักสูตร
ตามนโยบายการมีส่วนร่วมภาคบังคับของนักเรียนทุกคน เช่น กีฬาและเข้าชมรม มีโปรแกรมส่งเสริมความเป็นผู้นำ
ในภาคเอกชน มีการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาเยาวชน (Hitachi Young Leaders Initiative-HYLI) สำหรับผู้นำใน
อนาคตของเอเชีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของอาเซียน ได้แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นในประเด็นที่สร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม ในขณะที่การขยายมุมมองของพวกเขาในประเด็นระดับ
ภูมิภาคและระดับโลก

การมีส่วนร่วมในระดับอาเซียน

โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนอาเซียน: มุ่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตวิญญาณความ
เป็นอาเซียน โดยการปลูกฝังความรู้สึกรักของการรับรู้และความภาคภูมิใจของประเทศของตน นอกจากนี้ยังมีการ
สร้างเครือข่ายโรงเรียนภายในประเทศอาเซียนและมีการจัดโครงการ ASEAN School Tour

2) ฟิลิปปินส์ ภาคราชการของฟิลิปปินส์กำหนดแนวทางการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้
ตั้งแต่ปี 2010 โดยดำเนินการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การพัฒนาให้
ข้าราชการเป็นผู้มีสมรรถนะและความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติงานที่เป็นตัวอย่างที่ดีและให้บริการที่เป็นเลิศ

การปลูกฝังให้มีความปรองดอง มีคุณธรรม และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างความร่วมมือและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง และการบริหารจัดการระบบสนับสนุน

ด้านความร่วมมือระดับภูมิภาค

1. เป็นที่ตั้งศูนย์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา SEAMEO Regional Centre for Educational Innovation and Technology (SEAMEO INNOTECH) ศูนย์ภูมิภาคซีมีโรรอด้านการวิจัยและบัณฑิตศึกษาทางการเกษตรกรรม SEAMEO Regional Centre for Graduate Study and Research in Agriculture (SEAMEO SEARCA) ศูนย์ภูมิภาคซีมีโรรอด้านการสาธารณสุขและชีวอนามัย SEAMEO TROPMED Regional Centre for Public Health (SEAMEO TROPMED/Philippines และ Columbo Plan Staff College (CPSC)

2. เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่จัดโดยองค์กรต่าง ๆ ภายในภูมิภาค

เพิ่มโอกาสในการร่วมมือระดับภูมิภาค

1. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดโดย SEAMEO ASEAN และ APEC EdNET.

2. บุคลากรที่มีศักยภาพสูงซึ่งทำงานใน SEAMEO จัดทำร่างโครงการความร่วมมือต่าง ๆ

3. ครูชาวฟิลิปปินส์เป็นครูสอนภาษาอังกฤษให้แก่หลายประเทศในเอเชีย

4. มีบุคลากรทางการศึกษาทำงานอยู่ในหลายประเทศ

3) เวียดนาม เน้นการปฏิรูประบบราชการโดยยึดหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ หลักการปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการสนับสนุนความเท่าเทียม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การปฏิรูประบบราชการให้มีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง โดยผู้บริหารระดับกลางจะต้องมีความรู้และทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการบริหารจัดการ ความเป็นผู้นำและมีการศึกษาที่ดี

4) สหภาพเมียนมา มีการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ โดยการเพิ่มศักยภาพเพิ่มทักษะ สร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

5) บรูไน รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ข้าราชการพลเรือนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมงต่อปี ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือนคือ Civil Service Institute (CSI) และ Institute for Leadership, Innovation and Advancement (ILIA) ทั้งสองสถาบันมีหน้าที่พัฒนาข้าราชการในทุกๆระดับ นอกจากนั้นประเทศบรูไน ยังเป็นพันธมิตรในการพัฒนาข้าราชการร่วมกับ Civil Service College ของประเทศสิงคโปร์ และ INTAN ของประเทศมาเลเซีย จึงทำให้ข้าราชการของประเทศมีโอกาสที่ดีในการพัฒนาตนเอง รายละเอียดหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือน ดังนี้

ก. Civil Service Institute หรือ The Institute Perkhidmatan Awam (IPA)

Civil Service Institute (CSI) หรือเรียกชื่อตามภาษาท้องถิ่นว่า The Institute Perkhidmatan Awam (IPA) เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนของประเทศ ทำหน้าที่ในการดำเนินการฝึกอบรมรวมทั้งการให้คำปรึกษา แนะนำ ออกแบบ และจัดหลักสูตรฝึกอบรมต่าง ๆ โดยมีบทบาทหน้าที่คล้ายกับสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนของ สำนักงาน ก.พ.

วิสัยทัศน์ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พันธกิจ ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาแนะนำการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ข้าราชการพลเรือน ลูกจ้างหรือผู้รับบริการทั้งในและต่างประเทศ โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

บทบาท ฝึกอบรม (Training) ให้คำปรึกษาแนะนำ (Consultation) ทำวิจัยในบริษัทที่เกี่ยวข้อง (Research)

Shared Values

- ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) - ความเป็นมืออาชีพ (Professional) - ความมีคุณภาพ (Quality) - ความมุ่งมั่นที่ลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Customer Focused)

กลยุทธ์ เพื่อสร้างข้าราชการพลเรือนยุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์และปลูกฝังวัฒนธรรมการทำงานในเชิงบวกให้กับข้าราชการ

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

- Civil Service Institute หรือ IPA มีการปรับรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานใหม่ โดยเพิ่มความสำเร็จเกี่ยวกับการตลาดและลูกค้า (Marketing Perspective / Customer Oriented) มากขึ้น สนับสนุนความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการในบริษัทที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การทำวิจัย เป็นต้น

- เนื่องจากเน้นความสำคัญที่ลูกค้า ดังนั้น IPA จึงยกระดับความสำคัญของหน่วยงานวิจัยให้มากขึ้นตามไปด้วย โดยวางกลยุทธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบสมเหตุสมผลและสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นและตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้อย่างเต็มที่ (Customer Needs)

- IPA มีแผนที่จะดำเนินการ Rebranding องค์กรเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

- หลักสูตรในการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดย IPA มีดังตาราง

ตาราง 7 จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของประเทศบรูไน

CLUSTERS	Number of Courses
Leadership Development (LD)	23
Organizational Analysis and Development	24
Communication and Customer Service	28
Management and Supervisory	85
Information Communication Technology	17
TOTAL	177

6) Institute for Leadership, Innovation and Advancement

Institute for Leadership, Innovation and Advancement หรือ ILIA เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยบรูไน (UBD: Universiti Brunei Darussalam) และถือเป็น Business Wing ของสถานศึกษาดังกล่าว ILIA เป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศบรูไนที่รับผิดชอบการพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมเป็นการเฉพาะ ก่อตั้งขึ้น ใน เดือนมกราคม 2009 โดยมีจุดมุ่งหมาย (วิสัยทัศน์) ที่จะเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำในการฝึกอบรม และให้คำปรึกษาการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความท้าทายต่อความเจริญก้าวหน้าของบรูไน

ภารกิจ

ILIA มีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาผู้นำ และการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีจุดเน้นที่การแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้นำนวัตกรรมความรับผิดชอบ รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวในการพัฒนาผู้นำที่โดดเด่น ทั้งใน ภาครัฐ เอกชน และสังคม

ILIA ให้บริการทั้งการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการจัด forum ทางวิชาการ และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ส่วนราชการและหน่วยงานเอกชน โดยเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหลักที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาประเทศบรูไน และมีเป้าหมายว่าจะขยายบทบาทความสำคัญออกไปในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะการ เป็นสะพานหรือตัวเชื่อมโยงในการยกระดับสถานะของมหาวิทยาลัยและการพัฒนาผู้นำในระดับชาติและระดับโลก

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นศูนย์รวมการศึกษาวิจัยและการฝึกอบรม เพื่อประโยชน์สำหรับการเตรียมความพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับทุกปัจจัยที่ท้าทายและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยเน้นที่การสร้างผู้นำและ นวัตกรรม

- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และภาคสังคม ในการกำหนดและใช้ประโยชน์จากวิธีการและช่องทางการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาประเทศ
- เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศ
- เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาวะผู้นำ ซึ่งจำเป็นต้องเกิดขึ้นในทุกบริบทและเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรและสถานการณ์ทางสังคมเพื่อความก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ
- เพื่อส่งเสริมให้มีวิธีการที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและเผชิญหน้ากับความท้าทาย
- เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมผลการศึกษาค้นคว้าผ่านช่องทางเอกสารและการสัมมนา

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

- ILIA เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานเดียวของประเทศในการฝึกอบรมผู้นำ (Leadership Program / Innovative Leadership) ผู้อำนวยการสถาบัน ILIA คนปัจจุบัน คือ Dr.Azaharaini HjMohd Jamil เป็นอดีตผู้อำนวยการสถาบัน IPA (หรือ Civil Service Institute – CSI) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน การเคลื่อนย้ายบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการพัฒนาข้าราชการของประเทศบรูไน ที่คัดสรรบุคคลเข้ามาทำหน้าที่บริหารหน่วยงาน ILIA โดยเลือกจากผู้มีประสบการณ์สูงในวิชาชีพการพัฒนาและฝึกอบรม
- การพัฒนาผู้นำของ ILIA มิได้จำกัดเฉพาะผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น เพราะด้วยสมมุติฐานที่ว่า “ต้องสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในทุกระดับ – Leader role should be everywhere” ILIA จึงจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาผู้นำทั้งระดับต้น (Executive Development Program for Junior Management Staff) ระดับกลาง (Executive Development Program for Middle Management Offices) และระดับสูง (Executive Development Program for Senior Government Officers) รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่นที่จำเป็นสำหรับผู้นำ อาทิ การเจรจาต่อรอง และการบริหารความขัดแย้ง รวมถึงบริบทของการพัฒนาผู้นำในภาพรวม เป็นต้น
- รูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้นำระดับสูงของ ILIA จะเน้นที่ใช้ Future Literacy Exercise (Scenario) เป็นหลัก เพื่อคาดการณ์อนาคตและใช้เป็นต้นแบบในการวางแผนงานและเตรียมคนไว้ล่วงหน้ามากกว่าที่จะใช้วิธีการอบรมในห้องเรียนทั่วไป
- ILIA ไม่เน้นการฝึกอบรมในชั้นเรียน แต่จะเน้นที่การกระตุ้นความคิดและการวางแผน และด้วยความที่เป็นประเทศที่มีอำนาจในการใช้จ่าย ILIA จึงสามารถจัด learning forum โดยเชิญกูรูระดับโลกมาเป็นผู้บรรยายให้กับข้าราชการได้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งยังทำลาย “silo” ระหว่างภาครัฐและเอกชนด้วยการเปิด

โอกาสให้ผู้บังคับการทั้งของภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมรับการอบรมด้วยกันในทุกหลักสูตร เพราะ ILIA เชื่อมั่นว่า เครื่องมือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารทุกระดับ

- การเข้ามาฝึกอบรมในหลักสูตรผู้นำของ ILIA ถือเป็นการได้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ผู้เข้าร่วมอบรมและสถาบันการฝึกอบรม กล่าวคือ หากผู้เข้ารับการอบรมมีปัญหาหรือมีกรณีศึกษาในหน่วยงานของตนเองสามารถนำมาเป็นประเด็นวิเคราะห์หรือใช้เป็นกรณีศึกษาในชั้นเรียนได้ ทำให้หน่วยงาน ผู้เรียนไม่ต้องจ้างที่ปรึกษาเพื่อแนะนำหรือแก้ปัญหา อีกทั้งผู้จัดการฝึกอบรมก็ได้กรณีศึกษาของหน่วยงานนั้นเป็นวัตถุดิบในการพัฒนาผู้นำรุ่นต่อไป ซึ่งถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน
- สิงคโปร์มี The Civil Service College (CSC) ซึ่งเป็นสถาบันในการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐของสิงคโปร์ โดยมีโปรแกรมการอบรมทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น หลักสูตรภาวะผู้นำ หลักสูตรผู้บริหารการบริการรัฐกิจ ฯลฯ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัดและ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

3.1 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัด

การเข้าสู่อาเซียนเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของเศรษฐกิจไทยในทุกด้านทั้งการค้าสินค้า การบริการ การเคลื่อนย้ายการลงทุน แรงงาน และเงินทุน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาความพร้อมในการเข้าสู่สถานการณ์การแข่งขันเสรีในประชาคมอาเซียน โดยอาศัยข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของอาเซียนเป็นกรอบหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ การดำเนินโครงการตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้หลายพื้นที่ในประเทศ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการพัฒนาอย่างเด่นชัดในจังหวัดที่เป็นประตูการค้า (Gateway) และจังหวัดที่เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ (สุมาลี เดชานุรักษ์นุกูล, 2556)

3.1.1 รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนของประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน ตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน และข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น และจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.1.2 รัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN single window และการดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

3.1.3 พื้นที่เป้าหมายในระยะแรก 11 แห่ง ได้แก่ แม่สาย เชียงแสน เชียงของ จังหวัดเชียงราย แม่สอด จังหวัดตาก ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย จังหวัดสระแก้ว จังหวัดกาญจนบุรี สะเดา จังหวัดสงขลา และชายแดนจังหวัดนราธิวาส

3.1.4 สำหรับจังหวัด/เมืองอื่น ๆ นอกจากเมืองที่กล่าวถึงตามบทบาทหลักข้างต้นแล้ว สามารถมีบทบาทเป็นเมืองเครือข่ายที่จะเชื่อมต่อหรือสนับสนุนการพัฒนา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และแนวโน้มการพัฒนาของพื้นที่

3.2 ประเด็นการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.2.1 การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองศูนย์กลางบริการหลัก

1) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม และระบบ Logistics อาทิ ขยายทางหลวงและแก้ปัญหาจุดตัดทางแยกบนทางหลวงสายหลัก จัดระบบขนส่งมวลชนเขตเมืองและเชื่อมโยงระหว่างเมือง จัดพื้นที่และระบบกระจายสินค้าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและลดต้นทุน

2) จัดการใช้ที่ดินให้เหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่สำหรับเศรษฐกิจและการลงทุนใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่อนุรักษ์ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยว รวมทั้งพื้นที่การเกษตรที่สำคัญ

3) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นการวางผังเมือง และการฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง

4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านภาษา การสื่อสาร และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.2.2 การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ

1) พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ และอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง (Connectivity and Mobility) และพัฒนาไปสู่การขนส่งหลายรูปแบบ (Multimodal) เพื่อประหยัดพลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุนการขนส่ง

2) พัฒนาด้านระเบียบวิธีการทางศุลกากร กฎระเบียบการค้า การลงทุน ให้มีความทันสมัย และมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วย เพื่ออำนวยความสะดวกการค้า และการขนส่งข้ามพรมแดน อาทิ การพัฒนาด่าน 24 ชั่วโมงเพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสาร และระยะเวลาดำเนินการ

3) พัฒนาศูนย์กระจายสินค้าเพื่อรองรับการขนส่งในเส้นทางหลัก และกระจายสินค้าจากระเบียงเศรษฐกิจสู่การพัฒนาศักยภาพของเมือง โดยการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

4) ส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในด้านการลงทุนในแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ และการพัฒนาความร่วมมือของผู้ประกอบการธุรกิจภายในประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อยอดกับต่างประเทศ และศักยภาพในการแข่งขันตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือกับผู้ประกอบการในต่างประเทศ เพื่อช่วยในการพัฒนาช่องทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

3.2.3 การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองชายแดน

1) พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและการอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน

2) เสริมสร้างและขยายโอกาสการพัฒนาเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามแนวชายแดน โดยการพัฒนาปรับปรุงโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดลอมบริเวณชายแดน ให้เป็นระบบสอดคล้องกับความต้องการลงทุนของภาคเอกชน เช่น นิคมอุตสาหกรรม คลังสินค้า ระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรม

3) ขยายการบริการต่าง ๆ อาทิ การบริการด้านการเงิน การศึกษา และการสาธารณสุข เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการประกอบธุรกิจ

4) สนับสนุนการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชนชายแดน รองรับการพัฒนาตัวตั้งในด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และที่พักอาศัย โดยเฉพาะสนับสนุนการวางผังเมือง รวมเมือง/ชุมชนชายแดน เพื่อจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม และพัฒนาเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพ

5) เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการชายแดน อาทิ แรงงานต่างด้าว ปัญหาเสพติดการค้ามนุษย์ ฯลฯ และเร่งสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในจุดผ่านแดนถาวร 12 แห่ง (ราชอาณาจักรไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา 3 แห่ง ราชอาณาจักรไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 5 แห่ง ราชอาณาจักรไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา 1 แห่ง และราชอาณาจักรไทย-สหพันธรัฐมาเลเซีย 3 แห่ง)

3.2.4 การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1) ศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับประเทศและระดับพื้นที่ใน 11 พื้นที่หลัก รวมทั้งพิจารณาจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับพื้นที่จะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2) ศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่กาญจนบุรีและบริเวณใกล้เคียงเพื่อเปิดประตูเศรษฐกิจด้านตะวันตก

3) จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เทศบาลแม่สอด เพื่อรองรับการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.2.5 การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเครือข่าย

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนบทบาทการพัฒนาเมืองในแต่ละกลุ่ม รองรับการแข่งขันประชาคมอาเซียน
- 2) พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเมืองเครือข่าย ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและบริการ อาทิ การพัฒนา ยโสธร สุรินทร์ และบุรีรัมย์เป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ ลำพูนเป็นเมืองอุตสาหกรรมและรองรับการขยายตัว การบริการของจังหวัดเชียงใหม่ และปัตตานีเป็นเมืองอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูป
- 3) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นการวางผังเมืองและการฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง
- 4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านภาษา การสื่อสาร และการบริหารจัดการ เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3 แนวทางการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัด

สำนักงานแผนฯ กระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัด โดยการวิเคราะห์ศักยภาพ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัดเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

ประเด็น	ขอบเขตการวิเคราะห์
1) ประชาคมอาเซียน ● AEC ● ASSC	การค้า การลงทุน และการบริการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ช่องว่างการพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม
● APSC	ปัญหาความมั่นคง/ การเมือง แรงงานข้ามชาติ ภัยพิบัติ กฎหมาย
2) ASEAN Connectivity ● HUB ● Logistics	การท่องเที่ยว การแพทย์ การศึกษา การคมนาคม (ทางบก เรือ อากาศ) เส้นทางหลัก เส้นทางผ่าน พิธีการศุลกากร Facilities อื่น ๆ
3) OTOP ● ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ	แหล่งวัตถุดิบ การผลิต (ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ) ตลาด (คู่แข่ง ช่องทางการตลาด)

3.4 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 และ 2, 2557) ได้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด และนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมถึงยุทธศาสตร์รายสาขา รวมทั้งความสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ได้ผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน มียุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด ดังนี้

3.4.1 วิสัยทัศน์ (Vision) “ประตูทองการค้าสู่โลก โดดเด่นวัฒนธรรมภาคเหนือ น่ายุทธทุกถิ่นที่”

3.4.2 เป้าประสงค์กลุ่มภาคเหนือ (Goals) การมีจุดร่วมของกลุ่มภาคเหนือ 3 ด้าน คือ การขนส่งทางบกเชื่อมโยงกัน (Northern land port) การเป็นฐานผลิตเกษตรและแหล่งอาหารของประเทศ (Northern food valley) และ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมภาคเหนือ (Eco-tourism) และกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

- 1) เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน
- 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
- 3) เพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า OTOP
- 4) เพิ่มมูลค่าการส่งออกของสินค้าการเกษตรที่สำคัญ
- 5) พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

3.4.3 ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด

1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก: สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่

1.1) พัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และเอเชียใต้ (BIMSTEC)

1.2) พัฒนาประตูเศรษฐกิจเพื่อเป็นช่องทางการค้าและการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.3) สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความรู้ใหม่มุ่ง Knowledge Based Economy

2) ยุทธศาสตร์ปรับตัว: เพื่อเพิ่มมูลค่าฐานเศรษฐกิจเดิม

2.1) สร้างงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์และความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ สำหรับตลาดเฉพาะ (Niche market) โดยการนำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราว เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

2.2) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง

2.3) ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางด้านการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน: สนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน

3.1) ดำรงฐานวัฒนธรรมภาคเหนือ

3.2) ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติโดยฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

3.3) สร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว

3.4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์

3.5 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของจังหวัดเชียงใหม่

3.5.1 วิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision) “นครแห่งชีวิตและความมั่นคง”

3.5.2 เป้าประสงค์ของจังหวัด (Goals)

- 1) เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน
- 2) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
- 3) เพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า OTOP ในกลุ่มจังหวัด
- 4) เพิ่มมูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรสำคัญ
- 5) ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 7) แก้ไขปัญหาความยากจน

3.5.3 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Strategic Issues)

- 1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก: สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่
- 2) ยุทธศาสตร์ปรับตัว: เพิ่มมูลค่าฐานเศรษฐกิจเดิม
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน: สนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน

3.5.4 ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด (Strategies)

- 1) พัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และเอเชียใต้ (BIMSTEC)
- 2) สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความรู้ใหม่มุ่งสู่ Knowledge Based Economy
- 3) สร้างงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์และความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ สำหรับตลาดเฉพาะ (Niche Market) โดยการนำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราวเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า
- 4) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัด และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและเอเชียใต้
- 5) ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่
- 6) อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมภาคเหนือ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างความโดดเด่น และเชื่อมโยงสู่สากล
- 7) ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 8) สร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว
- 9) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา โดยขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส และสร้างโอกาสในการเรียนรู้เฉพาะด้านและความรู้สมัยใหม่ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา
- 10) แก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้แนวพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" และ "เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง" ร่วมกับมาตรการการดำเนินงานตามนโยบายแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลกำหนด

3.6 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของจังหวัดเชียงราย

3.6.1 วิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision) “เชียงรายประตูทองของวัฒนธรรมภาคเหนือ และการค้าสู่สากล”

3.6.2 เป้าประสงค์ของจังหวัด (Goals)

- 1) รายได้จากการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนเพิ่มขึ้น
- 2) เกษตรปลอดภัยและมีรายได้ของสินค้าเกษตรจากการแปรรูป/สร้างรายได้จากการส่งออกของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- 3) รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มขึ้น

- 4) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้มีเกียรติศักดิ์ศรี ความรู้ สุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนยั่งยืน
- 5) ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายโอกาสของประชาชนและชุมชน
- 6) อนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประเพณีภาคเหนือให้เป็นที่ยอมรับในความเป็นแผ่นดินถิ่นไทยงามของประชาชนในจังหวัด และชื่นชมจากนักท่องเที่ยวต่างถิ่น
- 7) สร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ปกติ/พื้นที่ชายแดนให้มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยว

3.6.3 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Strategic Issues)

- 1) ยุทธศาสตร์ประตูกการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน
- 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่า
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
- 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์
- 5) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน สืบสานสู่สากล
- 6) ยุทธศาสตร์เชียงรายแผ่นดินถิ่นไทยงาม
- 7) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงและปลอดภัยในพื้นที่ปกติและชายแดน

3.6.4 ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของจังหวัด (Strategies)

- 1) การส่งเสริมการค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) การพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของ GMS
- 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับเขตเศรษฐกิจชายแดน การค้า การท่องเที่ยวทางน้ำและทางบกในพื้นที่จังหวัดเชียงราย
- 4) การพัฒนาจังหวัดเชียงราย เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (Logistics) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจชายแดน และการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าส่งออก
- 5) การพัฒนามาตรฐานและบรรจุภัณฑ์สินค้า OTOP
- 6) ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย
- 7) การส่งเสริมผลิตผลหลักทางการเกษตร ปศุสัตว์เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงเพื่อส่งออกและการพัฒนาการนำเข้า
- 8) การส่งเสริมการผลิต การตลาด และมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าเกษตร
- 9) การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- 10) การจัดตั้งศูนย์บริการการท่องเที่ยว

- 11) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้หลากหลายรูปแบบ
- 12) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เชื่อมโยงในจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- 13) ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปี
- 14) การเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน
- 15) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนา
- 16) ส่งเสริมสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพจังหวัดเชียงราย
- 17) การส่งเสริมการศึกษาในระบบสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติได้ในชุมชน
- 18) การเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล
- 19) แผนงานส่งเสริมประชาชนดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ใช้ชีวิตสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีอย่างยั่งยืน
- 20) การจัดระเบียบสังคมของเด็กและเยาวชน
- 21) การสร้างสุขภาพจิตที่ดี
- 22) การเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสาธารณสุขของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน
- 23) การส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรเครือข่ายพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน
- 24) การบริการสวัสดิการสังคม และช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- 25) การส่งเสริมอาชีพ สร้างเครือข่ายและขยายไปสู่วิสาหกิจชุมชน
- 26) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานสู่สากล
- 27) การตั้งศูนย์บรรจุภัณฑ์ OTOP
- 28) การอนุรักษ์ฟื้นฟู และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมภาคเหนืออย่างเป็นระบบและยั่งยืนเป็นเลิศ ในระดับนานาชาติ
- 29) การพัฒนาบุคลากร และสำนักด้านศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือ
- 30) การอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 31) การพัฒนาพื้นที่ทางด้านกายภาพเมือง และชนบท
- 32) การส่งเสริมความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิตพื้นที่ปกติและพื้นที่ตามแนวชายแดน
- 33) การสร้างความเข้มแข็งชุมชนในพื้นที่เมือง ชนบทและการเอาชนะยาเสพติดและผู้มีอิทธิพล

3.7 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.7.1 วิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision) "จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มบทบาทการค้าชายแดน ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต"

3.7.2 เป้าประสงค์ของจังหวัด (Goals)

- 1) เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
- 2) เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนด้านชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) เพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 4) เพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า OTOP ของจังหวัด
- 5) เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนที่ยากจนอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี
- 6) ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

3.7.3 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Strategic Issues)

- 1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก: สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่
- 2) ยุทธศาสตร์ปรับตัว: เพิ่มมูลค่าฐานเศรษฐกิจเดิม
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน: สนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน

3.7.4 ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด (Strategies)

- 1) ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว
- 2) ยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร
- 3) ยุทธศาสตร์ด้านการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรม (OTOP)
- 4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 5) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงชายแดน

3.8 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1, 2557) ได้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด มีเป้าหมายหลักเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสภาพแวดล้อมของภาคเหนือล่าง ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ เพื่อรองรับการเชื่อมโยงการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ North-South Economic Corridor (NSEC) และ East-West Economic Corridor (EWEC) ภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS ในเชิงภูมิศาสตร์ จังหวัดตาก (แม่สอด) มีพื้นที่ติดกับประเทศสหภาพเมียนมา และจังหวัดอุตรดิตถ์ (ภูตู) มีพื้นที่ติดกับประเทศ สปป.ลาว ดังนั้น กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างจึงมีศักยภาพเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้า การบริการ เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเมืองชายแดนที่ อ.แม่สอด จ.ตาก ทั้งนี้ พื้นที่ชายแดนแม่สอดเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่รัฐบาลให้การสนับสนุนให้

เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดขึ้น เพื่อสนับสนุนและรองรับการขยายตัวของระเบียงเศรษฐกิจตะวันตก อนึ่ง ด้านแม่สอด-เมียวดี มีศักยภาพเพื่อพัฒนาเป็นด่านสากลขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC และ เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงตามระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC)

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 คำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค รวมถึงยุทธศาสตร์รายสาขา รวมทั้งความสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ได้ผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน มียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ดังนี้

3.8.1 วิสัยทัศน์ (Vision) “ศูนย์กลางการบริการสี่แยกอินโดจีน”

3.8.2 เป้าประสงค์

1) เชื่อมโยงการบริหารจัดการด้านการเกษตร การค้า การบริการ และเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัด ภูมิภาค และต่างประเทศ เพื่อสร้างเศรษฐกิจใหม่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจประเทศเพื่อน

2) พัฒนา อนุรักษ์ และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อสร้างรายได้ ทั้งด้านการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

3.8.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) พัฒนาการค้า บริการ และเครือข่ายคมนาคม
- 2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

3.8.4 กลยุทธ์

1) พัฒนาระบบเครือข่ายคมนาคมขนส่ง และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศอินโดจีน

2) ส่งเสริมการคมนาคมและขนส่งทางอากาศ และรถไฟทางขวางตามแนว East-West Economic Corridor พร้อมระบบผัง เมืองรวมและผังเมืองเฉพาะเมืองเศรษฐกิจชายแดน

3) พัฒนาระบบรวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (Logistic & Warehouse) และพัฒนาเศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือชายแดนอินโดจีน

- 4) บูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
- 5) พัฒนาระบบสารสนเทศ และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
- 6) พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สร้างมาตรฐาน และกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 7) สร้างและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด
- 8) บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย แปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่ม

3.9 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนของจังหวัดตาก

3.9.1 วิสัยทัศน์ของจังหวัด (Vision) "เมืองน่าอยู่ ประตูการค้าชายแดน"

3.9.2 เป้าประสงค์ของจังหวัด (Goals)

- 1) พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และเพิ่มรายได้
- 2) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) พัฒนาผลผลิตเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร
- 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP การค้าชายแดน

3.9.3 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Strategic Issues)

ประเด็นยุทธศาสตร์ 1: การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและการรักษาความมั่นคง
กลยุทธ์

- 1) พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ รายได้
- 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาชนในการรักษาความมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ 2: การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กลยุทธ์

- 1) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ 3: การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์

- 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร
- 2) การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร
- 3) การพัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ 4: การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน

กลยุทธ์

- 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์
- 2) พัฒนาคุณภาพและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า OTOP
- 3) ส่งเสริมการค้าชายแดน

ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

มีการออกแบบงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดกระบวนการวิจัยเพื่อหาความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมและจัดฝึกอบรม พร้อมประเมินผลการฝึกอบรมและภาพรวมของหลักสูตรโดยมีรายละเอียด ตามที่ ศุภชัย ยาวะประภาส (2548) กล่าวถึงกระบวนการจัดฝึกอบรมโครงการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน 1 สำรวจปัญหา และความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการ และนำผลการดำเนินการมาประกอบในการสร้างหลักสูตร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื้อหาของหลักสูตร สื่อการสอน โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาข้าราชการในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติราชการ

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสำหรับ ความจำเป็นในการฝึกอบรม มักเป็นความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการสำหรับข้าราชการเป้าหมาย การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในงานด้านต่าง ๆ รวมถึงคุณลักษณะเฉพาะในการทำงานแต่ละพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ และสื่อประกอบการอบรม ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดเนื้อหา ใบงาน ชุดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดเน้นเนื้อหา สถานการณ์ ใช้วิธีการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร และกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการของผู้จัดอบรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรมตามวัตถุประสงค์ พร้อมแผนการติดตามผล

รูปแบบของการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม สามารถจัดจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models) รูปแบบการประเมินเน้นเน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ หรือหลักสูตร การประเมิน จึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงาน ผู้นำความคิดการประเมินแนวนี้คนสำคัญ ได้แก่ Tyler (1950, 1986) และ Hammond (1959) เป็นต้นทั้งนี้ Tyler (1950) ได้เสนอแนวทางการประเมิน โดยมีขั้นตอนดังนี้ ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Goals) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objectives) ให้ชัดเจนกำหนดสถานการณ์ / เนื้อหา / เทคนิควิธีการวัดสร้างเครื่องมือวัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ถือว่าเกิดสัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่บรรลุผลตามที่กำหนดไว้จะต้องตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ Tyler (1986) ได้เสนอแนวคิดใหม่ว่าการประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion - Based Models) รูปแบบการประเมินเน้นเน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลักที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐาน อาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานหรือองค์กรวิชาชีพอันเป็นที่ยอมรับ ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้คนสำคัญ ได้แก่

Stake (1967) และ Provus (1971) ตามที่ Stake (1967) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก การบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและ 2) การบรรยายการใช้หลักสูตรด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร (Judgment Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรและ 2) การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านปัจจัยการปฏิบัติและผลลัพธ์ ศิริชัย กาญจนวาสี (ม.ป.ป.)

3) รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model) รูปแบบการประเมินแนวนี้ต้องการเสนอสารสนเทศ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (Stufflebeam, 1971; Stufflebeam & Shinkfield, 2007) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของหลักสูตรเพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning Decision) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจทบทวนหลักสูตร (Recycling decisions)

4) การประเมินหลักสูตร แบบ The Kirkpatrick Approach ซึ่งเป็นรูปแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในระหว่างการฝึกอบรม ทั้งนี้ เคริกแพทริก (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 3-15) ได้นำเสนอโมเดลการประเมินผลที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะและมุ่งเน้นผลการประเมินในทางลึกหรือผลสัมฤทธิ์ โดยเริ่มจาก

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการสอบถามจากผู้เข้ารับการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ลูกค้า โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหรือพิจารณาจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. การตั้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยพิจารณาว่าต้องการผลลัพธ์การฝึกอบรม เช่น ผลผลิตคุณภาพ เป็นต้น ต้องใช้พฤติกรรมอะไรในการบรรลุผลลัพธ์นี้และต้องใช้ความรู้ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นใด
3. การเลือกเนื้อหาวิชาที่จะใช้ฝึกอบรม โดยพิจารณาเลือกหัวข้อที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมและสอดคล้องกับวิทยากรที่จะเชิญมาบรรยายและงบประมาณที่ตั้งไว้
4. การคัดเลือกผู้เข้าอบรม โดยพิจารณาจากผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากการอบรมหรือเลือกจากข้อบังคับ อาจเลือกโดยสมัครใจหรือเจาะจง อาจแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมตามระดับความสามารถก่อนเข้าอบรม
5. การจัดตารางการฝึกอบรม ควรพิจารณาจากความพร้อมของผู้เข้าอบรม ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม และช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
6. การเลือกสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม
7. การคัดเลือกวิทยากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดฝึกอบรม ควรเลือกวิทยากรที่มีความรู้ในหัวข้อการฝึกอบรม มีความมุ่งมั่นที่จะสอนมีทักษะการสื่อสาร และสามารถดึงผู้เข้าอบรมให้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและคำนึงถึงงบประมาณที่ตั้งไว้ด้วย

8. การเลือกและเตรียมสื่อทัศนูปกรณ์เพื่อช่วยในการดึงความสนใจ และสื่อสารระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรม

9. การประสานงานที่ดีของทุกฝ่ายระหว่างจัดฝึกอบรมโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลโดยเฉพาะ

10. การประเมินผลการฝึกอบรม

เคิร์คแพทริก (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 16-20) จะประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมใน 4 ด้าน ได้แก่

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction evaluation) เป็นระดับการประเมินที่สำคัญและง่ายในทางปฏิบัติ ผู้จัดฝึกอบรมควรมีการประเมินขั้นนี้ในทุกหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากการประเมินขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสนใจ ความตั้งใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ทราบถึงความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงความรู้สึกพึงพอใจชอบหรือไม่ชอบต่อการจัดฝึกอบรมในภาพรวม โดยผู้จัดการฝึกอบรมต้องมองผู้เข้ารับการอบรมในมุมมองของลูกค้าและมุ่งจัดฝึกอบรมเพื่อสนองความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม ในทางปฏิบัติมักทำการประเมินหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ซึ่งนิยมใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยมักแจกให้ผู้รับการอบรมประเมินโดยมีประเด็นต่าง ๆ เช่น หลักสูตรเนื้อหาสาระการสอนของวิทยากร การดูแลอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรม เอกสาร สถานที่ สื่อทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา เป็นต้น และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้นต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมายและมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมผู้ประเมินควรยึดหลัก อย่างไรก็ตามผู้จัดฝึกอบรมไม่ควรตระหนักว่าการประเมินปฏิกิริยาไม่ควรจะรอให้การฝึกอบรมสิ้นสุดเท่านั้น เนื่องจากถ้าผลออกมาว่ามีระดับความพึงพอใจน้อยจะไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้นสิ่งที่ควรทำ คือการประเมินระหว่างการดำเนินการฝึกอบรมควบคู่ไปด้วย เพื่อวัดสิ่งไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขณะจัดฝึกอบรมและสามารถแก้ไขได้ โดยการสังเกตการณ์หรือการสัมภาษณ์สอบถามผู้เข้าอบรมในช่วงพักอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อผู้จัดการฝึกอบรมได้ผลการประเมินแล้วควรใช้ผลการประเมินและรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินหลักสูตร ฝึกอบรมต่อไปด้วย โดยการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองมีรายละเอียดดังนี้

1.1 กำหนดให้แน่นอนชัดเจนว่าต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกิริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม เป็นต้น

1.2 ออกแบบของเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

1.3 ข้อคำถามที่ใช้ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถาม

1.5 ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกิริยาตอบสนองผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 27-41)

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าอบรมใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ผู้จัดการฝึกอบรมกำหนดไว้ว่าต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านใด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจได้รับความรู้พัฒนาทักษะหรือมีทัศนคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมในโอกาสต่อไป เป็นการวัดว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมในส่วนของการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งถ้ามีการจัดฝึกอบรมเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นหรือไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ถือว่าการจัดฝึกอบรมที่สูญเปล่า ซึ่งในการประเมินส่วนนี้ในปัจจุบันมักใช้แบบสอบถาม โดยมีการให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างและสะดวก นอกจากนี้วัดความรู้คงต้องมีการทดสอบ (Test) การวัดทักษะคงต้องให้ทดลองปฏิบัติจริงแต่ที่ยากที่สุด คือทัศนคติ ซึ่งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ประกอบ โดยผู้ประเมินควรยึดหลักดังนี้

2.1 ไม่จำเป็นต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม เช่น ในกรณีของความรู้ใหม่ ๆ อาจไม่จำเป็นต้องวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม แต่ในกรณีที่ความรู้นั้นเป็นแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้เข้ารับการอบรมพอทราบอยู่บ้าง ก็จำเป็นที่จะต้องวัดความรู้ทั้งผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม เพื่อนำมาเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนการวัดทัศนคติอาจไม่ต้องให้ผู้เข้าอบรมระบุชื่อเพื่อที่จะได้ทราบทัศนคติและข้อมูล

2.2 วิเคราะห์คะแนนรายชื่อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมแล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ทักษะและทัศนคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 42-51)

3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ สามารถนำความรู้ทักษะและทัศนคติจากการฝึกอบรมไปใช้ในงานหรือไม่ กระบวนการประเมินผลในขั้นนี้ค่อนข้างยากและใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรก เพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อาจใช้การสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามปลายเปิดด้วยประโยคง่าย ๆ เช่น หลังจากเข้าอบรมท่านได้ปฏิบัติงานแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่อย่างไร โดยผู้ประเมินยึดหลักดังนี้

3.1 ควรวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม และอาจมีการใช้กลุ่มควบคุมมาช่วยในการเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลาย ๆ ครั้งเป็นระยะ ๆ ไป เช่น ประเมินทุก 1-3 เดือน เป็นต้น (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 52-62)

4. การประเมินผลลัพธ์ (Results evaluation) การประเมินในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานหรือองค์การอย่างไรบ้าง เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขาย และการผลิตอัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้น บางทีก็ยากต่อการควบคุม ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานในทางที่ดี จึงสรุปได้ยากกว่าเป็นผลจากโปรแกรมการฝึกอบรม จึงควรจัดสภาพการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้ และพยายามควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งพอจะทำได้ คือการใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 63-69)

สรุปได้ว่าการประเมินผลการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีการประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมแบบ Kirkpatrick Approach ถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับใช้ในการประเมินการฝึกอบรม และเป็นเครื่องมือในการประเมินรายละเอียดปลีกย่อยภายในหลักสูตร โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวผู้เข้าอบรมเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม ทั้งการประเมินประสิทธิภาพ และการประเมินประสิทธิผล

4.1 ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของหลักสูตร

4.1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้นิยามความหมายหลักสูตรอย่างมากมายขึ้นอยู่กับแนวคิดพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ยึดถือ มีทั้งความหมายกว้างและแคบ ซึ่งออนสไตน์และฮันกินส์ (Ornstein and Hunkins, 2004) ได้รวบรวมและสรุปออกเป็น 5 ความหมาย ดังนี้

หลักสูตรคือแผน (Curriculum as a plan) หลักสูตรเป็นเอกสารที่กำหนดกลวิธีในการปฏิบัติที่ทำให้บรรลุเป้าหมายความต้องการของหลักสูตร ซึ่งเน้นแนวคิดพื้นฐานทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) มีลำดับขั้นตอนและกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายในแนวนี้นี้

หลักสูตรคือประสบการณ์ (Curriculum as the experiences) ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้แล้วเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรรวมถึงโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนหลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางมนุษยนิยม (Humanistic approach)

หลักสูตรคือระบบ (Curriculum as a system) เป็นกระบวนการจัดระบบให้กับบุคลากรและการนำระบบไปใช้หลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางด้านการจัดการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบ (Managerial and system approach)

หลักสูตรคือสาขาความรู้ที่ศึกษา (Curriculum as a field of study) หลักสูตรนี้เน้นเกี่ยวกับความรู้ทางทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติหลักสูตรนี้สนใจเรื่องประวัติศาสตร์ปรัชญาและสังคมเป็นแนวคิดพื้นฐานทางวิชาการ (Academic approach)

หลักสูตรคือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as subject matter) หลักสูตรนี้เน้นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เรียนไม่มีแนวคิดพื้นฐานใดโดยเฉพาะที่ใช้ในการอธิบายหลักสูตรด้านนี้

จากความหมายของหลักสูตร สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหากระบวนการและกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ และเปลี่ยนทัศนคติให้คิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถการจัดการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาและเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

มีผู้ให้แนวคิดในการจำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรมีลักษณะแตกต่างกันไปในด้านหลักการและสาระสำคัญ แต่จะมีความสอดคล้องกันแนวทางเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการ คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือกเนื้อหา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ 4) การประเมินหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาด (2546) เสนอว่าในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องดำเนินการพัฒนาในองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 4 องค์ประกอบตามลำดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย สาระความรู้ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยเริ่มต้นที่กำหนดจุดประสงค์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาเป็นความคาดหวังที่ต้องให้ผู้เรียนมีหรือปฏิบัติได้ แต่องค์ประกอบที่เต็มรูปแบบของหลักสูตรมีมากกว่า 4 องค์ประกอบ เช่น การเพิ่มองค์ประกอบของหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผลและมีองค์ประกอบเพิ่มเติมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละหลักสูตร

4.1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากประการหนึ่ง คือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ทำให้มีแนวทางกำหนดว่าผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระอย่างน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะด้านใด และควรควรมีพัฒนาการในด้านร่างกายจิตใจสังคมและปัญญา (อึ้ง บั้วศรี, 2542) นอกจากนั้น กาญจนา

คุณารักษ์ (2527) ยังได้เสนอว่าหลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผลสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาหลักสูตรเป็นข้อกำหนดและแนวปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จหลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อต้องการสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติกำหนดและเนื้อหาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ต้องการ

4.2 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรครอบคลุมความหมาย 2 ลักษณะ คือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรมาก่อน ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น สังกัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่าประกอบด้วย 3 ระบบ คือ

1. ระบบการสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการประเมินผล อาจมีการทดลองใช้หลักสูตร ทำการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วและปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้
2. ระบบการใช้หลักสูตรจะต้องประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมบุคคลบริหารและบริการหลักสูตร ดำเนินการสอนตามหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตร
3. การประเมินผลหลักสูตรจะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตรทั้งหมด

4.3 ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาได้เสนอไว้จำนวนมาก กล่าวไว้โดยสรุปได้ดังนี้

1) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) กล่าวถึงหลักเกณฑ์จัดทำหลักสูตรควรตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ ความมุ่งหมายของการศึกษามีอะไรบ้าง มีประสบการณ์อะไรที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย จะจัดประสบการณ์ให้มีประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพอย่างไร และจะประเมินผลอย่างไรจึงจะตัดสินใจว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ สรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมี 2 ขั้นตอน ในขั้นแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคมศึกษาผู้เรียนและการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการปรัชญาสังคม การศึกษาขั้นสอง การกลั่นกรองให้จุดประสงค์ที่สำคัญและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ใช้จริง โดยมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนโดยใช้เกณฑ์ความต่อเนื่องการจัดเรียงลำดับก่อนหลังยากง่ายและบูรณาการขององค์ประกอบของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การประเมินผลโดยพิจารณาจากจุดประสงค์ที่จะวัดวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม การสร้างเครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พิจารณาถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น

2) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba, 1962) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสำคัญ และเน้นจุดเด่นอยู่ที่ยุทธวิธีการสอนและการจัดประสบการณ์เรียนรู้สรุปเป็นลำดับขั้นดังนี้

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม
- ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหา
- ขั้นที่ 4 จัดลำดับเนื้อหา
- ขั้นที่ 5 จัดประสบการณ์การเรียนการสอน
- ขั้นที่ 6 เรียงลำดับประสบการณ์ที่ควรจัดให้ผู้เรียน
- ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีการประเมินและแนวทางในการปฏิบัติ

ส่วนออเดรย์นิโคลล์และฮาร์วาร์ดนิโคลล์ (Nicholls and Nicholls, 1976) ได้เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจร โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่พัฒนาต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด

ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

1. การวิเคราะห์สถานการณ์เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
2. การเลือกวัตถุประสงค์ โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเรียนรู้และประเมินผลวัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีความชัดเจนและความเที่ยงตรง
3. การเลือกและจัดเนื้อหาสาระประกอบไปด้วย เนื้อหาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นความรู้ ทักษะทัศนคติ และค่านิยม สำหรับเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาพิจารณาได้จากความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสำคัญ ความน่าสนใจ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. การเลือกและวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ควรมีการเชื่อมโยงทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง คือการจัดประสบการณ์เชื่อมโยงทั้งในรายวิชาเดียวกันและรายวิชาอื่น ๆ

5. การประเมินผลเป็นการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร การประเมินผลควรจะเน้นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนมากกว่าจะเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ

สำลี ทองจิ๋ว (2555) เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

1. ขั้นการศึกษาบริบทสังคมเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็นเฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้น จะต้องทำให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบันและสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้นๆได้

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องเข้าใจบริบทสังคมในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เข้าถึงจุดยืนและเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมได้แล้ว ในกรณีหลักสูตรอาเซียนนี้ ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างรอบด้านในทุกมิติของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน เป้าหมายการรวมกลุ่ม ศักยภาพและปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละประเทศในอันที่จะทำหรือไม่ ทำให้เป้าหมายที่เขียนไว้เป็นปฏิญญาร่วมกันบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งถ้าผู้พัฒนาหลักสูตรยังไม่ได้ศึกษาวิจัยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่รอบด้านและรัดกุมพอ คงทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นนี้ผ่านได้ เช่น ผู้ที่จะพัฒนาหลักสูตรสาระหลักที่เป็นหัวใจของการศึกษาได้จะต้องมีองค์คณะ ที่ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในสาขานั้นอย่างกว้างขวางอย่างน้อยสองถึงสามคนร่วมกับนักการศึกษาพัฒนาหลักสูตร กรอบแนวคิดนี้หรือทิศทางที่กำหนดไว้นี้เองจะถูกนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของความต่อเนื่องเชื่อมโยงในภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมดของหลักสูตร กำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเรื่องความลุ่มลึกของเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวง กรอบโครงสร้างเวลาเรียน จุดหมายปลายทางที่เกิดจากการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงวิธีการวัดและประเมินผลและความสอดคล้องในภาพระหว่างสิ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรกับเป้าหมายและปณิธานที่ตั้งไว้ในหลักสูตรในขั้นนี้ คือ ขั้นการวางแผนสร้างกรอบการดำเนินงานนั่นเอง

3. การคัดสรรเนื้อหาสาระประสบการณ์และการลำดับจัดกระทำเนื้อหาสาระในรูปแบบหรือลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4. ขั้นการคัดสรรวิธีการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียน และบริบทวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมขณะนั้น

5. ขั้นการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการและสนองตอบความต้องการจำเป็นของบริบทสังคมนั้น ระบุวิธีการวัด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแหล่งข้อมูลประเภทข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า) การประเมินผลข้อมูลและการสรุปผลการประเมิน

เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรแม้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวม

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบภายใต้แนวคิดการพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2552-2556 และเน้นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยมีการหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิรับฟังความคิดเห็นจากส่วนราชการและกลุ่มข้าราชการเป้าหมาย ประกอบด้วย การวิเคราะห์หน้าที่ความรับผิดชอบ คุณลักษณะสำหรับตำแหน่งงานด้านอาเซียนของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น รวมถึงการพิจารณาความหลากหลายของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานภาครัฐให้แก่ส่วนราชการ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ.ก.พ.) ที่รับผิดชอบเพื่อพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภชัย วิทยุทธศาสตร์ (หัสยา ไทยานนท์, 2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตและการปรับกระบวนการทัศน์ประเทศไทย” (Thailand’s Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015) โดยใช้รายงานผลการทางวิชาการ (Working Paper) มาเป็นฐานในการ “จำลองเหตุการณ์” (Simulation Technique) เพื่อเป็นการคาดการณ์อนาคต (Outlook) ด้วยการฉายภาพรวมของสภาวะแวดล้อมที่มีความหลากหลายให้เห็นตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาค มาจนถึงระดับประเทศไทย ผ่านมิติพลังอำนาจของชาติทั้ง 3 ด้าน คือ มิติด้านการเมืองความมั่นคง มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสังคมวัฒนธรรม และพิจารณาขีดความสามารถในการตั้งรับ รวมไปถึงการคาดการณ์ประเทศไทยถึงศักยภาพอุปสรรคและการเตรียมความพร้อมต่อการปรับกระบวนการทัศน์ของประเทศไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 บนพื้นฐานการให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวมมีการเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตเศรษฐกิจและสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุลมั่นคงและยั่งยืน ตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์หนึ่งเอกลักษณ์หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision, One Identity, One Community” ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคม 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) พัฒนากฎบัตรอาเซียนและการศึกษาถึงช่องโหว่และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นกับไทย: ระบบเชิงเกนวีซ่า (ข) ผลิตนักกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อรองรับกับอาเซียน: การเปิดเสรีอาเซียน ปี 2558 ผลกระทบต่อพัฒนาการกฎหมายไทย (ค) ปลุกฝังจริยธรรมบนพื้นฐานของประชาธิปไตย: ภาวะถดถอยของผู้บริหารทางการเมืองของไทย 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) เตรียมความพร้อมคลังสมองทางอาชีพ: วิกฤติการศึกษาไทยบนถนนสายอาเซียน (ข) ยับยั้งภาวะแรงงานสมองไหล: การเคลื่อนย้าย

แรงงานบริการอย่างเสรี (ค) การลดหรือจำกัดความขัดแย้ง: สถานการณ์เปลี่ยนสนามการค้าเป็นสนามรบ

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ควรดำเนินการโดยปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน: ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้สรุปภาพรวมแนวทางการเตรียมความพร้อมของไทยบนเส้นทางสู่ประชาคมอาเซียน คือ 1) ทำความเข้าใจต่อประชาชนของประเทศสมาชิกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน 2) ปลูกฝังการสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เช่น การไม่ใช้กำลังยึดหลักสันติวิธีและการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความสงบสันติภายในภูมิภาค 3) การสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามทางความมั่นคงบนพื้นฐานความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนการประสานจัดทำข้อมูลกลางในส่วนของอาชญากรรมข้ามชาติในอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การประทุพติผิดกฎหมายและอาชญากรรมข้ามชาติ 4) เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านความมั่นคงเพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งที่รุนแรง 5) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในสาขาต่าง ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่น เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการประสานงานส่วนภาษาท้องถิ่น ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารและอำนวยความสะดวกต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวของสมาชิก 6) ศึกษาตัวบทกฎหมายของสมาชิกแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความแตกต่างกันเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือและป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศ และ 7) ศึกษาวัฒนธรรมของสมาชิกโดยเฉพาะประเทศที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติต่อประชาชนเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงการต่างประเทศ (2556) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของไทยในการเข้าสู่อาเซียน พบว่า เอแบคโพลได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับ “อาเซียน” ของคนไทยในการก้าวสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ. 2558 หลังจากที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา มีความตื่นตัวในการแสวงหาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เป็นที่น่าสนใจว่าคนไทยรู้จักและรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้นเพียงใด ในการนี้ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำการสำรวจการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนของประชาชนชาวไทยเมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศในหลายช่วงอายุและหลากหลายอาชีพ รวมทั้งสิ้น 2,503 คน จนได้ผลสำรวจในรอบที่ 1 สรุปได้ว่า 1) ประชาชนที่คิดว่าตนมีความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 51.4 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง นิตยสาร/วารสาร และหนังสือ ตามลำดับ 3) ประชาชนที่คิดว่าทำให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในประเด็นเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นเรื่องการเมืองและความมั่นคง (ร้อยละ 13.9) ซึ่งให้ความสำคัญไม่ต่างกันมากนักกับเรื่องสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 13.3) 4) ประชาชนที่คิดว่าทำให้การเตรียมความพร้อมด้านฝีมือแรงงานเป็นเรื่องจำเป็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96 5) ประชาชนที่คิดว่าส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาประเทศ

สมาชิกอาเซียนเป็นเรื่องจำเป็นมากคิดเป็นร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยเริ่มตื่นตัวและรู้สึกว่ามี ความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนพอสมควร ร้อยละ 51.4 ซึ่งเกินกว่าครึ่งของจำนวน ประชาชนที่สำรวจนับว่า คนไทยมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนดีขึ้น เมื่อเทียบกับผลสำรวจก่อนหน้านี้จากการศึกษา เรื่องทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน: ข้อค้นพบจากการสำรวจสิบประเทศ (Attitudes and Awareness toward ASEAN: Findings of a Ten Nation Survey) ของมูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) เมื่อปี พ.ศ. 2551 โดย ดร.อีริค ทอมป์สัน (Dr. Eric Thompson) จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และผศ.ดร. จุฬินี เทียนไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สำรวจนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของ ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (อาทิ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยมลายา และจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย) จำนวนประเทศละ 200-220 คน รวมทั้งสิ้น 2,170 คน ผลปรากฏว่านักศึกษาไทยมีความรู้ เกี่ยวกับอาเซียนค่อนข้างต่ำ และอยู่ในระดับที่ต่ำกว่านักศึกษาจากสปป.ลาวและกัมพูชา โดยนักศึกษาไทยจดจำปี ที่มีการก่อตั้งอาเซียนได้น้อยที่สุด แม้อาเซียนจะถือกำเนิดในประเทศไทยก็ตาม โดยตอบถูกเพียงร้อยละ 27.5 เท่านั้น ขณะที่ค่าเฉลี่ยของชาติอาเซียนทั้งหมด คือร้อยละ 49.5 นอกจากนี้ในขณะที่ร้อยละ 76.8 ของนักศึกษา อาเซียนทั้งหมดเห็นด้วยว่าตนเป็นพลเมืองอาเซียน ส่วนนักศึกษาไทยเห็นด้วยร้อยละ 67 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้จากการสำรวจของนิต้าโพล พบว่า คนไทยมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากพอสมควร ซึ่งนับว่าดีขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ช่องทางหลักที่คนไทยได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ คนไทยให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจของอาเซียนมากที่สุด ในขณะที่สนใจประเด็นด้านการเมืองความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย และยังจำเป็นต้องเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้นอีก จากความพยายามของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐในการ เผยแพร่เกี่ยวกับอาเซียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าวรายการโทรทัศน์ การ์ตูน สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือและแผ่น พับ ทำให้ชาวไทยมีช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จะเป็นสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้การที่ไทยมี ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการอาเซียน เป็นระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2551-2555) ก็มีส่วนเพิ่มความสนใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับ อาเซียนมากขึ้นด้วย ตัวอย่างความรู้ที่มีมากขึ้น อาทิ ร้อยละ 82.5 ของกลุ่มตัวอย่างของนิต้าโพลระบุว่า AFTA เป็นเขตการค้าเสรีของอาเซียน อีกทั้งยังมีผู้ตระหนักรู้ว่า “จำเป็นต้องพัฒนาฝีมือแรงงาน” สูงถึงร้อยละ 96 และผู้ที่ คิดว่า “จำเป็นต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตลอดจนภาษาเพื่อนบ้าน” สูงถึงร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่า สถิติชาว ไทยผู้ที่พร้อมจะเป็นประชาคมอาเซียน จากการสำรวจของนิต้าโพลยังไม่ถือว่าอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้จากการ สำรวจเรื่อง “ความเข้าใจอันดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ของบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ Ipsos Business Consulting เมื่อปี พ.ศ. 2555 พบว่าคนไทยเพียงร้อยละ 25 มีความเข้าใจดังกล่าว ซึ่งอยู่ในอันดับ 5 โดยที่ อันดับ 1 คือ มาเลเซีย อยู่ที่ร้อยละ 56 ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของนิต้าโพลที่พบว่า เกือบร้อยละ 50 ของคน ไทยที่สำรวจ ยังคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะเริ่มในวันที่ 1 มกราคม 2558 ในขณะที่เพียงเกือบร้อยละ 20

ตอบได้อย่างถูกต้องว่าเป็นวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 นอกจากนั้น จากการสำรวจของนิด้าโพลยังพบว่า ประชาชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นเศรษฐกิจการค้าการลงทุนหรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด โดยสูงถึงร้อยละ 70 ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ในขณะที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเมืองความมั่นคง และด้านสังคมวัฒนธรรมของอาเซียน นักคิดเป็นตัวเลขประมาณ ร้อยละ 13 เท่านั้น แม้ว่าการสำรวจทั้ง 3 สำนักที่กล่าวมา จะแตกต่างกันไปบ้างในด้านเนื้อหาใจความในการสำรวจและกลุ่มตัวอย่าง แต่น่าจะสรุปได้ว่าทุกภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยยังต้องเพิ่มความพยายามขึ้นอีก เพื่อให้มีอัตราส่วนประชาชนที่รับรู้เข้าใจ อีกทั้งมีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเร่งรัดเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านการเมืองความมั่นคงและสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นประชาคมอาเซียนมากขึ้นด้วย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ครั้งนี้ คณะวิจัย ได้ดำเนินการตามกรอบขอบเขตงาน (Term of reference: TOR) ของ สำนักงาน ก.พ. เพื่อออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากการค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยการเก็บข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งวิธีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้มี การดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานในกระทรวง สำนักงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 315,161 คน (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.พ. ปี พ.ศ. 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานเฉพาะในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น 2 ระยะ ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการสำรวจเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม จาก 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีการกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรยามาเน่ ที่กำหนดความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% จากประชากรประมาณ 69,930 คน ด้วยสูตร $n = N / 1 + N (e)^2$ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ $(69,930 / (1 + 69,930 * 0.025^2))$ คิดตัวเลขเต็มจำนวนเท่ากับ 160 คน แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการรวบรวมข้อมูลให้มีการกระจายครบทั้ง 4 จังหวัด โดยใช้การสุ่มอย่างมีระบบแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จึงกำหนดให้จังหวัดเป็นตัวแปรแบ่งชั้น ให้ได้จังหวัดละ 40 คน รวม 200 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายบุคลากรภาครัฐตามกระทรวงและส่วนราชการ กับข้าราชการท้องถิ่น ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำหลักสูตรได้แก่ ประเด็นสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค รวมจำนวน 2 คน สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาครวม 2 คน จากบุคคลทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนที่ได้มาจากกลุ่มประชากรจาก 31 จังหวัด มีจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

สำหรับการดำเนินการจัดฝึกอบรมในการศึกษาระยะที่ 2 คณะวิจัยดำเนินการประสานงานกับสำนักงาน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน เพื่อสรรหาและคัดเลือกบุคลากรภาครัฐตามคุณสมบัติเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมส่วนราชการในภูมิภาคและท้องถิ่น พร้อมจัดทำทำเนียบผู้สมัครเข้าฝึกอบรม และทำเนียบผู้เข้ารับการอบรมครบตลอดหลักสูตรเพื่อการเก็บข้อมูลประเมินและติดตามผลต่อไป

2. ขอบเขตการศึกษา

การทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น ในด้านยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านอาเซียนของไทยและของประเทศอาเซียน ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับแนวการสัมภาษณ์ ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาคจากบุคคลทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียน สร้างความร่วมมือ และความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคต่อไป โดยคณะวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมทำวิจัยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถามในกลุ่มนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาอาเซียน และผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาค โดยประยุกต์ใช้กรอบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการ และกรอบการรู้เท่าทันอาเซียนที่ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และการปฏิบัติ มากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตร

3. แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจในการศึกษาระยะที่ 1 โดยมีกลุ่มข้าราชการที่คาดว่าจะใช้ในวางแผนการส่งและตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อยู่ 4 จังหวัดละประมาณ 50-70 ชุด มี 4 จังหวัด โดยจะจัดส่งแบบสอบถามโดยมีจดหมายนำจาก สำนักงาน ก.พ. ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นการภายใน ร่วมด้วยกับหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพื่อเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้อง

ด้านอาเซียนและบุคลากรในตำแหน่งด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น
ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

สำหรับบุคลากรภาครัฐที่สังกัดกระทรวงอื่น คณะวิจัยจะติดต่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านกรมหรือ
สำนักงานนั้น ๆ เช่น สำนักอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา กรมการแพทย์ทหาร สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น พร้อมทั้งประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
ร่วมด้วย สำหรับพื้นที่ที่คณะที่ปรึกษามีผู้ประสานงานภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วขึ้น และให้ได้แบบสอบถาม
ตอบกลับสมบูรณ์ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย

3.1 ข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่

- ข้าราชการพลเรือนสามัญ
- ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
- ข้าราชการตำรวจ
- ข้าราชการอัยการและตุลาการ
- ข้าราชการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

3.2 ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตำบล และเทศบาล

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

4.1 ทบทวนวรรณกรรมด้านอาเซียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาเซียนของประเทศไทยและ
ชาติสมาชิกของประชาคมอาเซียนและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่
เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

4.2 กำหนดร่างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (ASEAN training needs) และนำไปให้
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจพร้อมแก้ไข และนำเสนอผ่านการรับรองงานจาก สำนักงาน ก.พ.

4.3 นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (ASEAN training needs) ไปใช้เก็บข้อมูลจริง

5. สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา

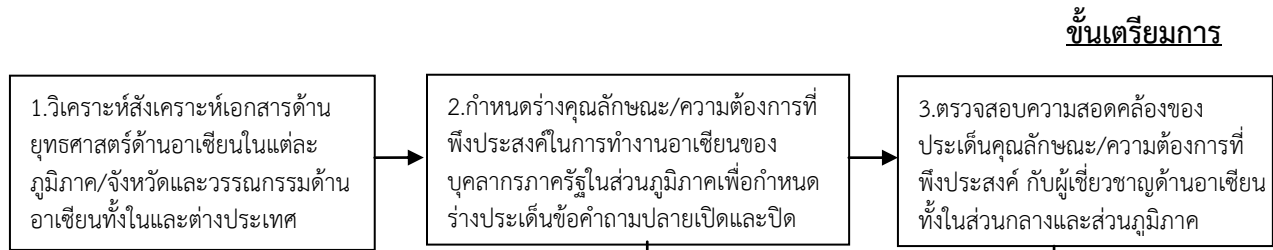
5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การพรรณนาตีความ

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจตามแบบสอบถาม ใช้ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index- PNI)

5.3 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้
ใช้สถิติค่าที่ สถิติสหสัมพันธ์ เป็นต้น

สามารถสรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรได้ตามขั้นตอนได้ดังภาพประกอบ 2

ระยะที่ 1 - ศึกษาความต้องการจำเป็นและความคาดหวัง

ขั้นเตรียมการ

ระยะที่ 2 - พัฒนาหลักสูตรและจัดอบรม

ขั้นดำเนินการ

กิจกรรมที่ 2 สืบหาความต้องการจำเป็นและความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานด้านอาเซียน

- สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในจังหวัดชายแดนภาคเหนือ จำนวน 2 คน
- สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงานอาเซียนในจังหวัดชายแดนภาคเหนือ ทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO
- สืบหาแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา/ความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน ในกลุ่มนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนงานต่างๆ ประจำจังหวัด

กิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นและผลการสังเคราะห์เอกสาร

- กำหนดร่างหลักสูตร ที่ประกอบด้วย ที่มา วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และแบบประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลางจำแนกตามภูมิภาค

กิจกรรมที่ 4 วิพากษ์หลักสูตร

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในกลุ่มผู้ใช้หลักสูตร เพื่อวิพากษ์และประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย วิทยากร ผู้ร่วมจัดอบรมในภูมิภาค นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียน นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาค 1 ครั้ง 2 วันรวม 62 คน

กิจกรรมที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผลการวิพากษ์หลักสูตร

- นำผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้วิพากษ์หลักสูตรมาปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรที่สมบูรณ์ เป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับพัฒนาบุคลากรภาครัฐผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย

กิจกรรมที่ 6 ใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการวิจัย ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

- เตรียมพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดชายแดนภาคเหนือเพื่อเป็นสถานที่จัดอบรมตามหลักสูตรแกนกลางร่วม 4 จังหวัดเป็นเวลา 3 วัน 2 รุ่น
- จัดอบรมตามหลักสูตร 3 วันต่อรุ่นๆ ละจำนวน 120-130 คนให้แก่บุคลากรภาครัฐในกลุ่ม 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

ขั้นประเมินผล

กิจกรรมที่ 7 ติดตามประเมินผลและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

- ทำการประเมินผลปฏิบัติการเรียนรู้ ระหว่างจัดอบรม สิ้นสุดการอบรมทันทีและสุมติดตามผลการปฏิบัติงานและการประสานงานเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค ผ่านกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ภายหลังการอบรม

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 9 แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557							
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1. จัดทำรายละเอียดโครงการและเขียนแผนการดำเนินโครงการ	↔							
2. วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	↔							
3. สร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือจากวรรณกรรมและผู้ทรงคุณวุฒิ	↔							
4. สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับการงานอาเซียนในภูมิภาค และสรุปข้อมูล	↔							
5. สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค								
6. ปรับปรุงแบบสอบถามเพิ่มเติมจากผลการสัมภาษณ์	↔							
7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาความต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ		↔						
8. ประมวลผลข้อมูลและเสนอกรอบการพัฒนาบุคลากรภาครัฐของรายกลุ่มจังหวัด			↔					
9. จัดทำร่างหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common Needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา และขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร เป็นต้น			↔					
10. จัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและรับฟังข้อเสนอแนะจากจังหวัดชายแดน				↔				
11. จัดทำรายงานผลการประชุมชี้แจงผลการศึกษาส่งสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) รายงานผลการจัดประชุม 2) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม และ 3) หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุงหลังประชุม					↔			
12. จัดทำร่างเอกสารส่งสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) กรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียน 2) หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุง และ 3) รายชื่อที่อยู่สำหรับเตรียมจัดส่งเอกสารเผยแพร่ให้จังหวัดชายแดน					↔			
13. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common Needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดนให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนจำนวน 3 วัน ต่อรุ่น ๆ ละไม่น้อยกว่า 130 คน						↔		
14. จัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดฝึกอบรมส่งสำนักงาน ก.พ.							↔	
15. ประเมินผลและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค								↔
16. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และเอกสารเผยแพร่ทั้งหมด								↔

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ครั้งนี้ คณะวิจัยได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัย โดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยวิธีแบบคู่ขนานทั้งในเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีผลการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ในการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) มีการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูล 4 วิธีหลัก ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของตัวอย่าง 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 2) การสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดภาคเหนือในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน 3) การศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรใกล้เคียง และ 4) การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนจังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเสาหลักของประชาคมอาเซียน พบว่าภาคเหนือให้ความสำคัญกับความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community หรือ AEC) และความร่วมมือในด้านสังคมวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) โดยแต่ละจังหวัดมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนโดยภาพรวมมีดังนี้

กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคเหนือ 1 (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง) เน้นพัฒนาการท่องเที่ยวอุตสาหกรรมสะอาด สินค้าเกษตรมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างแบรนด์ ตั้งเป้าเพิ่มรายได้เกษตรกร 30% ต่อปี

ลดรายจ่ายโลจิสติกส์ลงปีละ 0.5% ขยายโอกาสทางการแข่งขันเพิ่มมูลค่าส่งออก 15% ต่อปี กลุ่มภาคเหนือ 2 (น่าน พะเยา เชียงราย แพร่) เน้นพัฒนากลุ่มจังหวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากล ผลักดันการค้าชายแดน พัฒนาท่าเรือเชียงแสน ปรับปรุงสนามบินแพร่ให้กลับมาใช้งานได้ปี พ.ศ. 2557 พัฒนาเชื่อมโยงเมืองหงสา และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ผลักดันให้เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวอารยธรรมภาคเหนือ

กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคเหนือ 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) มีโครงสร้างการผลิตของกลุ่มจังหวัดฯ มีความหลากหลาย โดยมูลค่าผลผลิตด้านการเกษตรมีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ การขายส่ง ขายและขนส่ง เก็บสินค้าตามลำดับ กลุ่มจังหวัดฯ มีด้านการค้าชายแดนที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านแม่สาย ด้านเชียงแสน และด้าน เชียงของ ในจังหวัดเชียงราย และด้านทุ่งช้าง ในจังหวัดน่าน นอกจากนี้ยังมีจุดผ่อนปรนบ้านฮวก ในจังหวัดพะเยา เป็นช่องทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอนุภาคน้ำโขงตอนบน (GMS) คือ สาธารณรัฐแห่ง สหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ ประเทศจีนตอนใต้

กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์) เน้น พัฒนาการค้า การบริการ และเครือข่ายคมนาคม เนื่องจากมีความพร้อมทั้งการคมนาคมทางบกและขนส่งทาง อากาศตามแนว East-West Economic และแนวตั้ง North-South โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ เครือข่ายคมนาคมขนส่งที่มีอยู่เดิม ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศแถบอินโดจีน รวมทั้งพัฒนาระบบรวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (Logistic & Warehouse) ตลอดจนพัฒนาการค้าในแถบ ชายแดน ในขณะที่ประเด็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมนั้น ถือเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ เสริม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจสำหรับผู้ที่มาทำการค้า หรือใช้บริการอันเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากยุทธศาสตร์หลัก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาาระบบสารสนเทศด้านแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการบริการใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น พัฒนาระบบที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกประเภทการท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ หรือตามระยะเวลาที่มี เป็นต้น ควบคู่ไปพร้อมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมทั้งสนับสนุนให้เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในกลุ่มจังหวัดเอง ตลอดจนเชื่อมโยงไปถึงภูมิภาค และในกลุ่มประเทศแถบอินโดจีน

จังหวัดเชียงราย มีการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุนการเป็นศูนย์กลาง คมนาคม การท่องเที่ยวและวิถีการผลิตการเกษตรยั่งยืน เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN โดย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักเพื่อเป็นโครงข่ายอำนวยความสะดวกทางระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งสนับสนุน การลงทุนเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ GMS/AC+6 เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพ ลดต้นทุน และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างคุณค่า พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย และสนับสนุนระบบชลประทาน เพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน ยกระดับการท่องเที่ยวและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และ SME เพื่อเพิ่มมูลค่าการแข่งขัน และส่งเสริมความร่วมมือการค้าชายแดนในภาพรวม เพื่อให้เกิดการแข่งขันเสรีทาง เศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศ GMS/AC+6

จังหวัดเชียงใหม่ เน้นการสร้างสังคมแห่งความรู้ ภูมิปัญญา จิตสาธารณะ และพัฒนาศักยภาพคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ แรงงาน เกษตรกร วิสาหกิจ และธุรกิจ เพื่อให้ขีดความสามารถในการแข่งขันมีมาตรฐานระดับสากล ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงในธุรกิจการเกษตรที่เป็นธรรมอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาต่อยอดในการผลิตและการบริการเชิงธุรกิจอย่างมีคุณค่า

จังหวัดตาก มีที่ชายแดนแม่สอดเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่รัฐบาลให้การสนับสนุนให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุนและรองรับการขยายตัวของระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก และเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และเพิ่มรายได้ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาผลผลิตเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP การค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว ส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน การค้าชายแดน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดในภาคเหนือกับจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก และแม่ฮ่องสอน พบว่า เป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัดที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุดคือ การเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน/ ด้านชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า OTOP และพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ เพิ่มรายได้จากการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน และเพิ่มมูลค่าการส่งออกของสินค้าการเกษตรที่สำคัญ ด้านยุทธศาสตร์เชิงรุก พบว่า มีความสอดคล้องกันมากที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เอเชียใต้ (BIMSTEC) และอินโดจีน เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (Logistics) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจชายแดน/เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าส่งออก รองลงมาคือ การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม และความรู้ใหม่ มุ่ง Knowledge-based economy และยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร ด้านยุทธศาสตร์ปรับตัวมีความสอดคล้องกันมากที่สุดในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง/อินโดจีน และปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่ และการจัดตั้งศูนย์บริการการท่องเที่ยวเพื่อนบ้านในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน ด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนมีความสอดคล้องกันมากที่สุดในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนจังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

แผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้อง กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ยุทธศาสตร์ ภาคเหนือ	ยุทธศาสตร์ เชียงใหม่	ยุทธศาสตร์ เชียงราย	ยุทธศาสตร์ ตาก	ยุทธศาสตร์ แม่ฮ่องสอน	รวมประเด็น สอดคล้อง
เป้าประสงค์						
1. เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน/ ด้านชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน	✓	✓		✓	✓	4
2. เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว	✓	✓	✓		✓	4
3. เพิ่มยอดขายรายสินค้า OTOP	✓	✓	✓		✓	4
4. พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	✓	✓		✓	✓	4
5. เพิ่มมูลค่าการส่งออกของสินค้าการเกษตรที่สำคัญ	✓	✓		✓		3
6. เพิ่มรายได้จากการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน	✓		✓		✓	3
7. เกษตรปลอดภัยและมีรายได้ของสินค้าเกษตรจากการแปรรูป/สร้างรายได้จากการส่งออกของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น			✓		✓	2
ยุทธศาสตร์เชิงรุก: สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่	✓	✓			✓	3
1. ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว	✓			✓	✓	3
2. พัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เอเชียใต้ (BIMSTEC) และอินโดจีน	✓	✓		✓		3
3. ศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (Logistics) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจชายแดน/เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าส่งออก	✓		✓	✓		3
4. สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความรู้ใหม่มุ่ง Knowledge-based economy	✓	✓				2
5. ยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	✓				✓	2
6. พัฒนาประตูเศรษฐกิจเพื่อเป็นช่องทางการค้าและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน/อินโดจีน	✓				✓	2
7. การเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสาธารณสุขของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน			✓			1
ยุทธศาสตร์ปรับตัว: เพื่อเพิ่มมูลค่าฐานเศรษฐกิจเดิม	✓	✓			✓	3

แผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ยุทธศาสตร์ภาคเหนือ	ยุทธศาสตร์เชียงใหม่	ยุทธศาสตร์เชียงราย	ยุทธศาสตร์ตาก	ยุทธศาสตร์แม่ฮ่องสอน	รวมประเด็นสอดคล้อง
1. เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง/อินโดจีน	✓	✓		✓		3
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่	✓	✓		✓		3
3. การจัดตั้งศูนย์บริการการท่องเที่ยวเพื่อบ้านในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน	✓		✓	✓		3
4. สร้างงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์และความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ สำหรับตลาดเฉพาะ (Niche market) โดยการนำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราว เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า	✓	✓				2
5. การส่งเสริมผลิตผลหลักทางการเกษตร ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงเพื่อส่งออก และการพัฒนาการนำเข้า			✓			1
ยุทธศาสตร์ด้านการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรม (OTOP)					✓	1
1. การส่งเสริมอาชีพสร้างเครือข่ายและขยายไปสู่สากลชุมชน	✓		✓	✓		3
2. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานสู่สากล	✓		✓	✓		3
3. การตั้งศูนย์บรรจุภัณฑ์ OTOP			✓			1
ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน: สนับสนุนพื้นฐานเศรษฐกิจเดิมและเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน	✓	✓			✓	3
1. ดำรงฐานวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ	✓					1
2. การพัฒนาศูนย์และสำนักด้านศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือ			✓			1
3. อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมภาคเหนือโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างความโดดเด่นและเชื่อมโยงสู่สากล		✓				1
4. อนุรักษ์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประเพณีภาคเหนือให้เป็นที่ยอมรับในความเป็นแผ่นดินถิ่นไทยงามของประชาชนในจังหวัดและชื่นชมจาก			✓			1

แผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้อง กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ยุทธศาสตร์ ภาคเหนือ	ยุทธศาสตร์ เชียงใหม่	ยุทธศาสตร์ เชียงราย	ยุทธศาสตร์ ตาก	ยุทธศาสตร์ แม่ฮ่องสอน	รวมประเด็น สอดคล้อง
นักท่องเที่ยวต่างถิ่น						
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงชายแดน					✓	1
5. สร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓		4
6. การพัฒนาพื้นที่ทางด้านกายภาพเมืองและชนบท	✓		✓	✓		3
7. ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติโดยฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	✓	✓		✓		3
ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	✓	✓			✓	3
1. ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	✓			✓		2
2. ขยายโอกาสของประชาชนและชุมชน			✓			1
3. แก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้แนวพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" และ "เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง"		✓				1
4. ขยายโอกาสทางการศึกษา สร้างโอกาสเรียนรู้เฉพาะด้านและ ความรู้สมัยใหม่ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา		✓				1
5. สร้างความเข้มแข็งชุมชนในพื้นที่เมือง ชนบทและ การเอาชนะยาเสพติดและผู้มีอิทธิพล			✓			1
6. การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนา			✓			1
7. การส่งเสริมสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพ จังหวัดเชียงราย			✓			1
8. การส่งเสริมการศึกษาในระบบสู่ความเป็นเลิศทาง วิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติได้ในชุมชน			✓			1
9. แผนงานส่งเสริมประชาชนดำรงชีวิตอย่างสันติสุข ใช้ชีวิต สมัยใหม่ให้สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีอย่าง ยั่งยืน			✓			1
10. ารจัดระเบียบสังคมของเด็กและเยาวชน			✓			1

1.2 ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 4 คน คือ 1) คุณณัฐรวิ สมบูรณ์ เจ้าหน้าที่กองอาเซียน 2) คุณยอด กลิ่นเกษร ตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานส่วนบุคคลส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาลี หมวกกุล ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ 4) คุณบุญธรรม ทิพย์ประสงค์ ตำแหน่งประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย

ในระดับผู้บริหาร พบว่า ในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่มีอุปสรรคจากเหตุการณ์ทางการเมืองทำให้การนำแผนสู่การปฏิบัติดำเนินการอย่างล่าช้า อาจจะไม่ได้นำไปใช้ปฏิบัติจริง ทำให้การเตรียมพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน NGO ของไทยในเวทีประชาคมอาเซียนมีไม่มากนัก ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่กระจายไปถึงประชาชนทั่วประเทศ การให้ความรู้ที่ทั่วถึงโดยเฉพาะเรื่องของภาษา และการเรียนรู้รากเหง้าของแต่ละประเทศ มีความสำคัญมากในการที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านสมรรถนะที่จำเป็นของข้าราชการคือ การสื่อสาร การใช้ภาษา การมีความรู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน การเจรจาต่อรอง โดยไม่เอาเปรียบประเทศอื่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่คนไทยมีต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่มองว่าผู้อื่นด้อยกว่า

ข้าราชการไทยในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะที่ทำงานในจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรจะต้องเปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ต้องเน้นการให้บริการ ไม่เน้นใช้กฎหมายบังคับเพื่อเอาประโยชน์จากคนอื่น ส่วนบุคลากร ต้องเป็นมิตร และอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ต้องซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีทักษะที่จำเป็น คือ ทักษะการนำเสนองาน มีจิตบริการ ดูแลชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศ คุณลักษณะเฉพาะ (Special needs) ที่จำเป็น คือ เรื่องของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ควรจะเข้มแข็งกว่านี้ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

ในการอบรมในระดับอาเซียน เพื่อสร้างให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในอนาคตในการทำงานด้านอาเซียนร่วมกัน นอกจากการบรรยาย ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการศึกษาดูงาน ต้องมีสิ่งจูงใจในการอบรม เช่น การขึ้นเงินเดือน หรือการเลื่อนตำแหน่ง เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาได้จริง โดยเฉพาะกลุ่มระดับชำนาญการ สิ่งที่ได้อบรมมาต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้าง Career path ความรู้ที่จำเป็น คือ นโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน มุมมองของนักการทูต การติดต่อกับต่างประเทศควรมีวิธีการเจรจาทางการทูต ควรมีความเป็นสากล ทุกคนมีทักษะในงานของตนเอง แต่ควรเพิ่มความรู้เกี่ยวกับนโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เสมือนเป็นการรู้เขารู้เรา

กลุ่มเป้าหมายที่ควรมุ่งเน้นคือ อปท. ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดความคิด และนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะเป็นหน่วยงานหลักที่ทำงานให้รัฐบาล และใกล้ชิดในพื้นที่ ถ้าบุคคลเหล่านี้ได้รับความรู้จะได้ช่วยรัฐบาลกลางได้มาก ปัจจุบันท้องถิ่น มีอำนาจและบทบาทมาก เช่น จังหวัดชายแดน ต้องดูแลโครงสร้างพื้นฐานทุกอย่าง ดังนั้น ควรให้เครดิตและความรู้แก่กลุ่มบุคลากรในท้องถิ่นให้มาก นอกจากนี้ส่วนของ

กระทรวงคมนาคม ระบุว่า ต้องการศึกษาดูงานคลังสินค้า เส้นทางการเดินทางในความเป็นเมือง *ศุลกากร* ศึกษา ดูงานสินค้าไทยในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา *ตำรวจและทหาร* ศึกษาดูงานเรื่องสินค้าความมั่นคง การ ดำรงชีวิต กระบวนการของการข้ามแดนของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา กรมประมง เกี่ยวกับการค้าชายแดน สินค้าอาหารบางอย่าง เช่น อาหารทะเล

ในระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัด พบว่า หน่วยงานราชการควรปรับปรุงระบบราชการเพื่อให้มี ประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) ความตั้งใจจริงและเอาจริงจังกับการทำงาน 2) ควรเรียนรู้ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน 3) ลักษณะนิสัยบางอย่างของคนไทย เช่น ความล่าช้า การไม่เอาจริงเอาจ้ง ในขณะที่วัฒนธรรมของคนในประเทศ เพื่อนบ้าน เช่น คนในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จะระมัดระวังเรื่องการรักษาภาพลักษณ์ ไม่รับ สินบน 4) ธรรมชาติ การบริหารจัดการที่เป็นธรรมและโปร่งใส และโครงการที่เคยดำเนินการแล้ว ได้แก่ การ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรายใหม่และเก่า โครงการที่จะดำเนินการในอนาคต ได้แก่ พัฒนา ผู้ประกอบการค้าชายแดน การทำ SME ระหว่างประเทศ

1.3 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรใกล้เคียง

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบหลักสูตรการศึกษาดูงานในอินโดนีเซีย พบว่า ผู้เข้าอบรมได้มีการ วิเคราะห์สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเชื่อมโยงกับพันธกิจของหน่วยงานราชการไทยดังนี้

1.3.1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ควรมีการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และความพร้อมที่จะรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รองรับการปฏิบัติงานที่สถานการณ์ต่าง ๆ จะปรับเปลี่ยน ไป และเพื่อให้การเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะ ภารกิจเร่งด่วนในการรวบรวมวาระที่เกี่ยวข้องการเข้าสู่ประชาคมของทุกส่วนราชการที่จะต้องได้รับความเห็นชอบหรือ อนุมัติจากคณะรัฐมนตรี นำเสนอคณะรัฐมนตรีในภาพรวมในคราวเดียวกัน เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำไป ปฏิบัติได้โดยเร็ว โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) การพัฒนาบุคลากรปฏิบัติงานและขับเคลื่อนให้ระบบการวิเคราะห์ เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี มีความสมบูรณ์สอดคล้องกับระเบียบและกฎหมาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของคณะรัฐมนตรี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

2) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลระบบติดตามและระบบเตือน ภัยทั้งในกระบวนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนระบบบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน พัฒนาเครือข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

3) การสร้างองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของทุกระบบเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน วิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และงานด้านการบริหารจัดการของคณะรัฐมนตรี โดยการเชื่อมโยงกับหน่วยงานและองค์กรทางวิชาการระหว่างประเทศ

4) การปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

5) การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคลากร ระบบการจัดการความรู้ รวมถึงระบบการฝึกอบรม การสร้างค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

6) การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

1.3.2 กระทรวงมหาดไทย

1) การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรในสังกัดที่ยังมีทักษะด้านภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของประเทศ เพื่อนบ้านอาเซียน ตลอดจนกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคอื่น ๆ เป็นต้น

2) ส่งเสริมทัศนคติของประชาชนในประเทศ เกี่ยวกับการรวมตัวของอาเซียนว่าเป็นการร่วมมือและเสริมสร้างซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขันกันเองเกี่ยวกับการแข่งขันกันเองระหว่างประเทศในอาเซียน

3) ส่งเสริมทัศนคติเกี่ยวกับความร่วมมือกันของประเทศอาเซียนนั้น ไม่ใช่เพียงเป็นการร่วมมือในระดับทวิภาคีเท่านั้น แต่เป็นการร่วมมือในระดับพหุภาคี ซึ่งเป็นการดึงเอาศักยภาพของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของอาเซียนเพื่อไปสู่การบริหารจัดการศักยภาพ ตลอดจนความสามารถที่สูงขึ้นและใช้โอกาสการรวมตัวกันของอาเซียนเป็นพลังขับเคลื่อนที่มีอำนาจมากขึ้น ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการและเอกชน สามารถมองไปข้างหน้าด้วยโลกทัศน์ที่เปิดกว้างมากกว่าผลกระทบตามแนวชายแดนประเทศไทยเท่านั้น

4) การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนยังประสบอุปสรรคอยู่พอสมควร โดยเฉพาะในกรณีของสิทธิมนุษยชน อันมีที่มาจากรูปแบบการปกครองในชาติของสมาชิกอาเซียนแต่ละชาติ ยังคงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ ตลอดจนความแตกต่างกันในเรื่องการตระหนักรู้ของประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ซึ่งแต่ละประเทศคงต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป แต่ทั้งหมดนั้นต้องใช้เวลา

5) ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความตื่นตัวของต่อการเฝ้าระวังภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นการร่วมมือกันจัดการกับภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ก็เป็นภารกิจที่สำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียนด้วย

6) หัวใจของการเป็นสมาชิก ASEAN อยู่ที่การเจรจา ดังนั้น ควรเรียนรู้เกี่ยวกับคู่เจรจา ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

1.3.3 กระบวนการศึกษาดูงาน

1) ควรพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยให้ดีขึ้น จะทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศเป็นไปด้วยดี ประชาชนมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งในที่นี้ คือ การใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ สามารถเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรมอาเซียน นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก เกิดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ ช่วยกันพัฒนาภูมิภาคนี้ให้เจริญ มีความมั่นคงยิ่งขึ้นต่อไป

2) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของประชาชนชาวไทย

3) การเตรียมตัวของประเทศไทย ควรเน้น Academic exercise เน้นการเรียนรู้ควบคู่การปฏิบัติ สร้างความพร้อมด้านการศึกษา ทั้งในแง่ของความเข้าใจประวัติศาสตร์ และภาษา หากการศึกษาพร้อมแล้ว ด้านอื่น ๆ ก็จะไปด้วยทั้งหมด

1.3.4 กระบวนการพาณิชย์

1) ประเทศไทย ควรส่งเสริมเรื่องของการค้า โดยอาศัยสิทธิประโยชน์ทางการค้าจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ ไม่ควรทำตัวเป็นแค่ประเทศที่เป็นทางผ่านทางการค้าของประเทศอื่น ๆ

2) ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมจะปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ การค้นหาตัวตน และจุดยืนของประเทศเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (Valued added) และตลาดเฉพาะ (Niche market) ของภูมิภาคนี้ หรือตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ให้ได้

3) ประเทศไทยเก่งเรื่องการสร้างตราสินค้า (Brand) ควรเน้นการทำตลาดของสินค้าทางการเกษตร เช่น สมุนไพร ทุเรียน ที่สามารถเปิดโอกาสเข้าสู่ตลาดของประเทศจีนได้

4) ควรส่งเสริมเรื่องการค้า โดยอาศัยสิทธิประโยชน์ทางการค้าจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ และควรทำตลาดด้านสินค้าเกษตร ได้แก่ สมุนไพร และผลไม้ ซึ่งสามารถเปิดสู่ตลาดของประเทศจีนได้

5) การเข้าสู่อาเซียนด้วยเงื่อนไขการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว และจัดทำ FTA มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร (Hazard Analysis Critical Control Point: HACCP) ซึ่งอาจจะถูกหยิบยกเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยจึงต้องมีการปรับปรุงห้องปฏิบัติการทดสอบและวิธีการทดสอบ ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากลด้วย

6) ผู้ประกอบการที่จะเป็นผู้นำในตลาดอาเซียน นอกจากต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษา ทักษะการคิด ความรู้ และภูมิปัญญา ยังจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรหรือผลิตภัณฑ์ให้มีนวัตกรรม มีความเป็นเอกลักษณ์ และมีการจัดการที่ควบคุมต้นทุนและคุณภาพให้แข่งขันได้ เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน

7) ความพร้อมในการแข่งขันนั้นถือว่ายังต้องมีการปรับปรุงอยู่มาก รวมทั้ง ความมั่นคงทางการเมืองของประเทศไทยก็ส่งผลให้การกำหนดมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยก็ล่าช้าและไม่มีความชัดเจน ทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะลงทุน

1.3.5 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: กรมอุตุนิยมวิทยา

1) ควรปรับปรุงข้อมูลบน Website ให้ Update อยู่สม่ำเสมอเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการพยากรณ์อากาศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และกรมป้องกันและป้องกันสาธารณภัยและศูนย์ AHA ใช้ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนบนพื้นที่เสี่ยงภัย

2) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงเพื่อการพยากรณ์อากาศด้วยแบบจำลองรายละเอียดสูง (เครื่องที่ใช้งานปัจจุบันนั้นเก่าและล้าสมัย ใช้งานมาเกิน 15 ปี) การพัฒนาระบบจะทำให้การพยากรณ์อากาศมีประสิทธิภาพครอบคลุมพื้นที่สมาชิกอาเซียน นำไปสู่การลดความสูญเสียจากภัยพิบัติได้อย่างมหาศาล

3) ควรร่วมมือกับ AHA ในการเพิ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพยากรณ์อากาศเข้าร่วมในทีมงาน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ลักษณะอากาศร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้นในการให้คำแนะนำปรึกษา

1.3.6 กระทรวงพลังงาน

1) การเร่งค้นหาเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทนที่ประเทศไทยมีศักยภาพและพร้อมที่จะแข่งขัน เช่น Biofuel, Biomass เป็นต้น พร้อมทั้ง การสร้างมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการดึงดูดนักลงทุนด้านพลังงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ESCO Fund, Feed in Tariff, Capital Fund เป็นต้น เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันในการลงทุน

2) การพยายามผลักดันการสร้างมาตรฐานสินค้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประสิทธิภาพสูงที่ให้ความใกล้เคียงกับของไทย เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถขยายตลาดออกสู่อเซียนได้

1.3.7 กระทรวงอุตสาหกรรม

การเปิดตลาดเสรีการค้าและบริการย่อมจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำ และอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในประเทศต้องเร่งปรับตัว

1.3.8 กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขควรมีการปรับระบบสวัสดิการของหน่วยงาน เพื่อจัดระบบสวัสดิการของประชาชนให้เป็นมาตรฐานสากล โดยหน่วยงานของไทย เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) การประกันสังคมสามารถนำหลักการ ข้อดีของระบบสวัสดิการไปปรับใช้ให้ประชาชนไทยได้ประโยชน์มากที่สุด

1.3.9 กระทรวงคมนาคม: การขนส่งทางอากาศ

ข้อเสนอแนะเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ด้านการขนส่งทางอากาศ

1) การปรับปรุงบทบาทและโครงสร้างองค์กรของภาครัฐในฐานะผู้กำกับดูแลด้านเศรษฐกิจในกิจการขนส่งทางอากาศ

เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีนโยบายในการกำกับดูแลการขนส่งทางอากาศในลักษณะของการควบคุมอย่างเคร่งครัด เพราะการขนส่งทางอากาศมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องมี

การควบคุมอย่างเคร่งครัด ทั้งในส่วนของหลักเกณฑ์การเข้ามาเป็นผู้ประกอบการสายการบิน และบริการที่เกี่ยวข้องกับการบินก็มักจะเป็นบริการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ดังนั้นบทบาทและโครงสร้างของกรมการบินพลเรือนตั้งแต่อดีตจึงเป็นบทบาทและโครงสร้างที่รองรับต่อนโยบายการบินแบบควบคุมโดยเคร่งครัดโดยรัฐ

การเข้าสู่ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีหลักการพื้นฐานเพื่อให้เกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้นและลดการเข้าแทรกแซงของภาครัฐในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนให้มากที่สุด จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณากำหนดบทบาท และอาจส่งผลไปถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรเพื่อให้รองรับต่อการเข้าสู่ยุคแห่งการเปิดเสรีการบิน

2) การปรับปรุงกฎหมาย กฎเกณฑ์ กฎ ระเบียบ ของภาครัฐ

การที่กรมการบินพลเรือนปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการบินจากการควบคุมอย่างเคร่งครัดมาสู่การเปิดเสรีแบบตามลำดับ กล่าวคือ เป็นการเปิดเสรีการบินแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้ต้องมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กฎ ระเบียบต่าง ๆ มารองรับการดำเนินการดังกล่าว กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันจึงได้รับผลกระทบและต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้รองรับกับการเปิดเสรีการบินอาเซียน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจของการเปิดเสรีการบินอาเซียนก็มีรายละเอียดของกฎหมายที่ควบคุมต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องกรรมสิทธิ์และการควบคุมพิกัดอัตราค่าขนส่ง กิจกรรมทางพาณิชย์ กฎหมายแข่งขันทางการค้าและการคุ้มครองผู้บริโภค

3) การปรับปรุงกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

ภาคเอกชนจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเปิดเสรีการบินในภูมิภาคอาเซียน ต้องศึกษารายละเอียดของตลาดการบินร่วมอาเซียนและมาตรการต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานของตลาดการบินร่วมอาเซียนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเตรียมการ ปรับหรือวางกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อแข่งขันกับสายการบินหรือภาคเอกชนของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและทันทั่วทั้ง อย่งไรก็ตาม การวางกลยุทธ์ทางธุรกิจของภาคเอกชนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับบทบาทของกฎหมายแข่งขันทางการค้าด้วย นอกจากนี้การคุ้มครองผู้บริโภคก็เป็นประเด็นสำคัญที่ภาคเอกชนจะต้องให้ความสำคัญแม้ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนให้กับภาคเอกชนมากยิ่งขึ้นก็ตาม

1.3.10 ประเด็นที่ท้าทาย

1) การแพร่ระบาดของยาเสพติด

เมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว การแพร่ระบาดของยาเสพติดน่าจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเคลื่อนย้ายของประชากรและนักท่องเที่ยว รวมทั้งแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จึงต้องเตรียมการรับสถานการณ์ร่วมกัน เพราะทุกประเทศล้วนมีปัญหายาเสพติด แม้กระทั่งสาธารณรัฐสิงคโปร์และสหพันธรัฐมาเลเซียที่มีบทลงโทษที่รุนแรงก็มีปัญหายาเสพติด เช่นกัน เนื่องจากกลุ่มประเทศอาเซียนมีแหล่งผลิตยาเสพติดขนาดใหญ่คือ พื้นที่สามเหลี่ยม

ทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตฝิ่นอันดับที่ 2 ของโลก นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งผลิตเฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า ยาเสพติดที่ผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ได้กระจายไปยังประเทศอาเซียนทุกประเทศ นอกเหนือจากการผลิตยาเสพติดในภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะไอซ์จากแอฟริกา และโคเคนจากอเมริกาใต้

การบริหารและการจัดการระบบฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีประเด็นที่ท้าทายดังนี้

- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านยาเสพติดที่เชื่อมโยงกัน ทั้งในด้านข้อมูลผู้ค้ายาเสพติดและผู้เสพยาเสพติด
- การยกระดับความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด เพื่อทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด การทำลายและยุติแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน
- การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในประเทศที่มีการกระทำความผิด และประเทศที่มีผู้กระทำความผิดมีความเป็นพลเมืองของประเทศนั้น
- การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดยาเสพติดในกลุ่มประเทศอาเซียน และประเทศนอกกลุ่มอาเซียน การพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการไทยให้มีขีดความสามารถและทักษะในการสื่อสารและการปฏิบัติการร่วมกับเจ้าหน้าที่ในกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในท้ายที่สุด

2) การแก้ปัญหาผลกระทบทางลบด้านสังคม

จากการศึกษาดูงานที่จากรัฐและบ้านดุง สาธารณรัฐอินโดนีเซีย พบว่า ปัญหาสังคมยังคงมีอยู่อย่างมาก เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำ คนจนยังมีสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบากอาศัยในสลัม ในขณะที่ในเมืองมีตึกสูงคนรวยอยู่ในถิ่นที่ดี ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดในเวลากลางวันในที่สาธารณะ โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย ปัญหาการจราจรที่หนาแน่นในเมืองใหญ่ ๆ เนื่องจากมีการขยายตัวของเมือง ในขณะที่ไม่มีระบบขนส่งมวลชนที่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้ จะเป็นปัญหาที่รุนแรงขึ้น เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่ประเทศต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสนใจในประเด็นนี้ ส่วนใหญ่มุ่งเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่จะหาทางป้องกัน ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น ซึ่งอาเซียนควรมีการหารืออย่างจริงจังและหาแนวทางป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีเศรษฐกิจโตอย่างรวดเร็ว เช่น สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นต้น

3) การพัฒนาทรัพยากรบุคลากรและการลงทุนด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคลากร และการลงทุนด้านการศึกษา ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน จึงจะประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ การดำเนินการต้องทำทั้งระยะเร่งด่วน และระยะยาว

- ระยะเร่งด่วน กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรภาครัฐและเอกชนจะต้องมีความรู้ด้าน ASEAN ที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อ ASEAN มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลและภาษาต่าง ๆ ของอีก 9 ประเทศในอาเซียน
- ระยะยาว สถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม มหาวิทยาลัย จะต้องมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ระดับมหาวิทยาลัยจะต้องมีการผลิตบัณฑิตเพื่อประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะเพื่อประเทศไทยเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ภาคการศึกษาจะต้องมีการสำรวจผู้ด้อยโอกาสในการศึกษา เป็นต้นว่า ประชาชนชายขอบ เด็กหญิง สตรี และผู้พิการ ต้องให้อ่านออก เขียนได้ ให้รู้ภาษาอังกฤษ แรงงานมีฝีมือก็เช่นเดียวกัน ต้องผลิตเพื่อตลาด ASEAN ด้วย

นอกจากนั้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเรียนการสอนก็มีส่วนสำคัญ ไม่จำเป็นว่าการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นในห้องเรียนเท่านั้น นอกห้องเรียนก็ย่อมทำได้ถ้ามีสื่อที่ดี

สรุปได้ว่า ในการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสนับสนุนทั้ง 3 เสาหลักนั้น เรื่องการพัฒนาบุคลากรทุกระดับทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด การมองตลาดให้กว้างขึ้น ไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย เพื่อผลิตบุคลากร และแรงงานไปทำงานในประเทศอาเซียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในองค์กรต่าง ๆ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้อยู่ในสังคมกลุ่ม ASEAN ได้อย่างองอาจต่อไป

1.4 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

1.4.1 ภูมิหลังผู้ให้ข้อมูล

บุคลากรภาครัฐผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.3) มีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 36.7) รองลงมาคืออายุ 51 – 60 ปี (ร้อยละ 32.7) มีอายุราชการ 11 – 20 ปี (ร้อยละ 32.3) รองลงมาคืออายุราชการ 21 – 30 ปี (ร้อยละ 30.1) จบปริญญาโท ร้อยละ 54.9 และ ปริญญาตรี ร้อยละ 44.7 ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 76.5) รองลงมาชำนาญการพิเศษ (ร้อยละ 19.9) ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดพลเรือนสามัญ (ร้อยละ 57.1) รองลงมาคือ พนักงานเทศบาล (ร้อยละ 11.9) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 ลักษณะทางชีวสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด และกลุ่มจังหวัด

ลักษณะทางชีวสังคม	เชียงราย		เชียงใหม่		แม่ฮ่องสอน		ตาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ										
- ชาย	27	47.4	24	38.7	34	65.4	31	56.4	116	51.3
- หญิง	30	52.6	38	61.3	18	34.6	24	43.6	110	48.7
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

ลักษณะทางชีวสังคม	เชียงราย		เชียงใหม่		แม่ฮ่องสอน		ตาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ										
- ต่ำกว่า 31 ปี	-	-	6	9.7	2	3.8	1	1.8	9	4.0
- 31 – 40 ปี	12	21.1	16	25.8	14	26.9	19	34.5	61	27.0
- 41 – 50 ปี	30	52.6	23	37.1	12	23.1	18	32.7	83	36.7
- 51 – 60 ปี	15	26.3	17	27.4	24	46.2	17	30.9	73	32.3
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

ลักษณะทางชีวสังคม	เชียงราย		เชียงใหม่		แม่ฮ่องสอน		ตาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. อายุราชการ										
- ต่ำกว่า 11 ปี	6	10.5	14	22.6	8	15.4	16	29.1	44	19.5
- 11 – 20 ปี	21	36.8	22	35.5	14	26.9	16	29.1	73	32.3
- 21 – 30 ปี	23	40.4	17	27.4	14	26.9	14	25.5	68	30.1
- 31 – 40 ปี	6	10.5	8	12.9	16	30.8	9	16.4	39	17.3
- 41 ปีขึ้นไป	1	1.8	1	1.6	-	-	-	-	2	0.9
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

5. การศึกษาสูงสุด										
- ปริญญาตรี	21	36.8	32	51.6	30	57.7	18	32.7	101	44.7
- ปริญญาโท	35	61.4	30	48.4	22	42.3	37	67.3	124	54.9
- ปริญญาเอก	1	1.8	-	-	-	-	-	-	1	0.4
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

6. ตำแหน่งงาน										
- ระดับชำนาญการ	41	71.9	56	90.3	40	76.9	36	65.4	173	76.5
- ระดับชำนาญการพิเศษ	14	24.6	5	8.1	10	19.2	16	29.1	45	19.9
- ระดับเชี่ยวชาญ	2	3.5	1	1.6	2	3.8	3	5.5	8	3.5
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

6. กลุ่มราชการ										
- พลเรือนสามัญ	41	71.9	42	67.7	34	65.4	12	21.8	129	57.1
- พนักงานเทศบาล	3	5.3	-	-	13	25.0	11	20.0	27	11.9
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	3	5.3	7	11.3	-	-	8	14.5	18	8.0
- ครู/บุคลากรทางการศึกษา	4	7.0	2	3.2	2	3.8	10	18.2	18	8.0
- สถาบันอุดมศึกษา	2	3.5	3	4.8	-	-	9	16.4	14	6.2
- กลาโหม	2	3.5	3	4.8	2	3.8	1	1.8	8	3.5
- พนักงานส่วนตำบล	-	-	4	6.5	1	1.9	1	1.8	6	2.7

- อัยการ/ตุลาการ	2	3.5	2	3.2	-	-	1	1.8	5	2.2
- ตำรวจ	-	-	1	1.6	-	-	2	3.6	3	1.3
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0

1.4.2 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านอาเซียน

บุคลากรภาครัฐที่ตอบแบบสำรวจจำนวนมากถึงร้อยละ 58.8 ที่ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อน สำหรับบุคลากรภาครัฐที่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 44.1) รองลงมาคือ การเมืองและความมั่นคง (ร้อยละ 6.5) และเข้ารับการอบรมเพียง 1-2 ครั้งต่อปี (ร้อยละ 81.7) และมีเพียงร้อยละ 12.9 เข้ารับการอบรมที่จัดโดย สำนักงาน ก.พ. ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐที่ได้รับการอบรมด้านอาเซียนจำแนกตามจังหวัด

ลักษณะทางชีวสังคม	เชียงราย		เชียงใหม่		แม่ฮ่องสอน		ตาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การเข้าร่วมฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อด้านอาเซียน										
- ไม่เคย	28	49.1	39	62.9	32	61.5	34	61.8	133	58.8
- เคย	29	50.9	23	37.1	20	38.5	21	38.2	93	41.2
รวม	57	100.0	62	100.0	52	100.0	55	100.0	226	100.0
7.1 กรณีตอบข้อ 7 เคย หัวข้อฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่เคยฝึกอบรม										
- เศรษฐกิจ	19	65.5	5	21.7	8	40.0	9	42.9	41	44.1
- สังคมและวัฒนธรรม	5	17.2	17	73.9	7	35.0	12	52.4	41	44.1
- การเมืองและความมั่นคง	2	6.9	1	4.3	3	15.0	-	-	6	6.5
- ทั้ง 3 ด้าน	3	10.3	-	-	2	10.0	-	-	5	5.4
7.2 กรณีตอบข้อ 7 เคย หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม										
- สำนักงาน ก.พ.	5	17.2	-	-	3	15.0	4	19.0	12	12.9
- หน่วยงานอื่น	24	82.8	23	100.0	17	85.0	17	81.0	81	87.1
7.3 กรณีตอบข้อ 7 เคย จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยเฉลี่ย										
- 1 – 2 ครั้ง/ปี	20	69.0	21	91.3	19	95.0	16	76.2	76	81.7
- 3 – 4 ครั้ง/ปี	7	24.1	2	8.7	1	5.0	3	14.3	13	14.0
- 5 – 6 ครั้ง/ปี	1	3.4	-	-	-	-	2	9.5	3	3.2
- มากกว่า 6 ครั้ง/ปี	1	3.4	-	-	-	-	-	-	1	1.1

1.4.3 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียน

ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคลากรภาครัฐที่ตอบแบบสำรวจโดยพิจารณาจากการค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และบรรยากาศในการทำงาน พบว่าด้านความรู้ที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรกคือ กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการและ (PNI = 0.415) รองลงมาคือ เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน (PNI = 0.385) การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน (PNI = 0.369) ตามลำดับ ด้านทัศนคติต่ออาเซียนที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรกคือ การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน (PNI = 0.312) รองลงมาคือ ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกับจังหวัด (PNI = 0.308) การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน (PNI = 0.300) และแนวความคิดในระดับสากล (PNI = 0.299) ด้านทักษะอาเซียนที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรกคือ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้ชิดกับจังหวัด (PNI = 0.423) รองลงมาคือ ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ (PNI = 0.410) ทักษะบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน (PNI = 0.406) ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน และการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างรายได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน (PNI = 0.401) ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมด้านความรู้ ทักษะ และทักษะอาเซียน

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
ความรู้ด้านอาเซียน					
1. กฎหมายอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.251	0.898	3.847	0.902	0.415
2. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.251	0.855	3.661	0.938	0.385
3. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.367	0.843	3.754	0.932	0.369
4. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน	2.461	0.895	3.893	0.893	0.368
5. หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.409	0.803	3.809	0.868	0.368
6. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน	2.409	0.843	3.786	0.907	0.364
7. ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.409	0.865	3.767	0.963	0.360
8. จิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน	2.330	0.830	3.623	0.918	0.357
ทัศนคติต่ออาเซียน					
1. ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.600	0.946	3.781	0.850	0.312
2. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	2.647	0.899	3.823	0.846	0.308

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
3. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน	2.805	0.880	4.005	0.834	0.300
4. แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset)	2.707	0.866	3.856	0.871	0.298
5. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.828	0.978	3.963	0.880	0.286
6. ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน	2.870	0.918	4.005	0.823	0.283
7. การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	2.842	0.983	3.949	0.898	0.280
8. รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.828	0.893	3.898	0.837	0.274
9. การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	2.958	0.903	4.023	0.862	0.265
10. การยอมรับคุณค่า คำมั่นถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.879	0.934	3.898	0.825	0.261
ทักษะอาเซียน					
1. ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	2.214	0.897	3.837	0.979	0.423
2. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.298	0.856	3.898	0.947	0.410
3. ทักษะบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.242	0.874	3.772	0.932	0.406
4. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.251	0.827	3.758	0.960	0.401
5. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน	2.233	0.849	3.726	0.954	0.401
6. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน	2.251	0.877	3.749	0.953	0.399
7. ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ	2.274	0.828	3.767	0.897	0.396
8. เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าในงาน	2.302	0.857	3.791	0.931	0.393
9. ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน	2.293	0.822	3.777	0.920	0.393

1.4.4 ความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน

ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียนพบว่า การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนในจังหวัด (PNI = 0.400) รองลงมาคือ หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่รู้จักสามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ หน่วยงานมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดสู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน (PNI = 0.365) บรรยากาศในที่ทำงานเอื้อต่อการทำงานอาเซียน (PNI = 0.356) และมีการสนับสนุนของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน (PNI = 0.345) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน

บรรยากาศการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนในจังหวัด	2.316	0.903	3.861	0.952	0.400
2. หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่รู้จักสามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ	2.391	0.900	3.763	0.930	0.365
3. หน่วยงานมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดสู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน	2.423	0.953	3.763	0.935	0.356
4. บรรยากาศในที่ทำงานเอื้อต่อการทำงานอาเซียน	2.433	0.934	3.777	0.925	0.356
5. มีการสนับสนุนของหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน	2.591	0.957	3.958	0.919	0.345

1.4.5 ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม

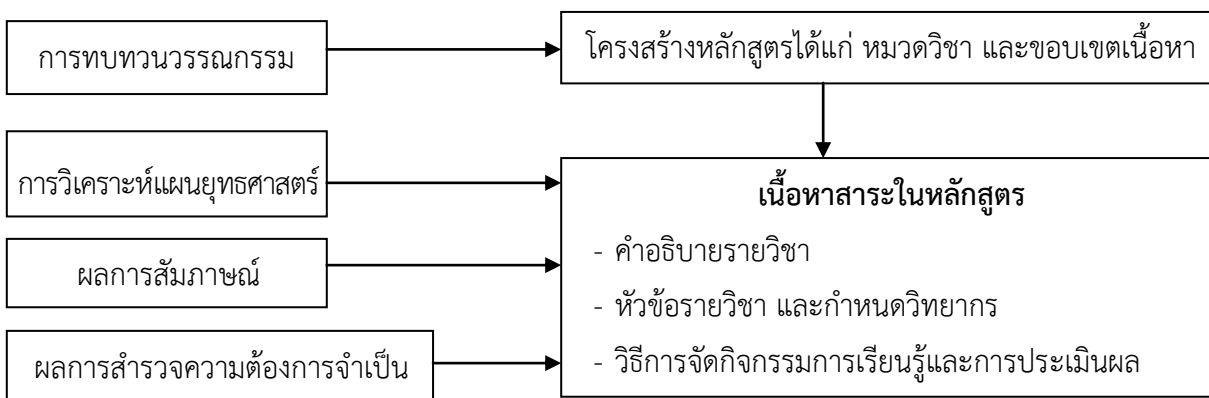
จากผลการสังเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสำรวจบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค สรุปเป็นประเด็นหัวข้อเพื่อการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวนวรรณกรรม	ผลการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลความต้องการจำเป็น จากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดภาคเหนือ
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity Building for Provincial Public Service)	1. พัฒนาศักยภาพคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 2. เป็นศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวและวิถีการผลิต 3. การเกษตรยั่งยืน 4. การเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน การค้าชายแดน	1. การเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นของข้าราชการด้านการสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การมีความรู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน 2. เปลี่ยนมุมมองในการทำงานที่เน้นการให้บริการระดับปฏิบัติงาน	1. กฎหมายอาเซียนสำหรับข้าราชการ 2. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน 3. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและคงอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน 4. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน 5. หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน 6. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน 7. ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน 8. จิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวนวรรณกรรม	ผลการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลความต้องการจำเป็น จากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดภาคเหนือ
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy)	สร้างแรงจูงใจเพื่อการลงทุนและความเชื่อมั่น การปรับวิถีคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต	การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามแนวเศรษฐกิจชายแดนภาคเหนือ	ความสำเร็จที่น้อยลงจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ความรู้สึกท้อแท้กับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน (Policy driven skill to ASEAN)	สร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่ นำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราว สนับสนุนการลงทุนเพิ่มผลผลิตพัฒนาคุณภาพแปรรูปเพื่อสร้างคุณค่า	อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่ การบริการราชการแนวใหม่ ความเป็นสากลในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทักษะการนำเสนองาน การสื่อสาร ทักษะการปฏิบัติและการเจรจาทางตรง	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ ทักษะบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าในงาน ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน

สรุป จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม สามารถเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบหลักสูตร โดยผลจากการทบทวนวรรณกรรมนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ในขณะที่ผลจากการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ ผลการสัมภาษณ์ และผลการสำรวจความต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ นำไปสู่การกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตร ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมวิพากษ์หลักสูตรโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) มีดังต่อไปนี้

1. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรทั้ง 3 หมวดวิชา มีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดที่มุ่งเน้นการสร้างศักยภาพในทางการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ การค้า การลงทุน และการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้านด้านทิศตะวันตก การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการภาครัฐ

ความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงาน

จังหวัดได้จัดทำโครงการภายใต้การพัฒนาจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การที่สำนักงาน ก.พ. จัดหลักสูตรให้กับข้าราชการส่วนภูมิภาค โดยมุ่งเน้นด้านอาเซียนซึ่งมีความเหมาะสม จึงต้องมีการปูพื้นความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

2. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค		
หัวข้อ 1 สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่กระทบต่อราชการไทยในภูมิภาคและศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกันและบทบาทของข้าราชการไทยที่จะเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานวัฒนธรรมภาคเหนือ	ต้องการให้มีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับ การปูพื้นฐานอาเซียน เพราะผู้เข้าร่วมยังมีความรู้ไม่มาก ความรู้เกี่ยวกับบริบทโลก บริบทอาเซียน และบริบทของไทยกับอาเซียน เป็น การปูพื้นให้กับผู้เข้ารับการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบริบทชายแดนที่ติดกับกลุ่มจังหวัดที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากจังหวัดชายแดนในกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	<u>การปรับแก้ไข</u> ปรับเนื้อหารายวิชาให้มีประเด็นเกี่ยวกับบริบทโลก บริบทอาเซียน บริบทไทยกับอาเซียน และบริบทประเทศชายแดนที่ติดกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่กระทบต่อไทยและศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน”
หัวข้อ 2 บทบาทของข้าราชการชายแดนภาคเหนือในการสนับสนุนการนำวัฒนธรรมภาคเหนือมาสร้างเอกลักษณ์และเรื่องราวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “บทบาทของราชการไทยในการสร้างเอกลักษณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอินโดจีน”
หัวข้อ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อควรระวังของข้าราชการในการทำงานต่อประชาคมอาเซียนด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือเกี่ยวกับ ยาเสพติด แรงงาน การค้ามนุษย์ และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อควรระวังของข้าราชการในการทำงานอาเซียน”
หัวข้อ 4 เสวนาบทบาทที่สำคัญของบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงานด้านอาเซียน	เนื่องจากซ้ำซ้อนกับการเสวนาในหัวข้อ “รู้เท่าทันอาเซียน”	มีการตัดหัวข้อ “เสวนาบทบาทที่สำคัญของบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงานด้านอาเซียน” ออกไป
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน		
หัวข้อ 1 ทศนคติเชิงบวกต่ออาเซียน แนวความคิดในระดับอาเซียนและสากล การเรียนรู้	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “จิตวิญญาณอาเซียนและการคิดแบบ

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
สิ่งใหม่ และทักษะที่จำเป็นของข้าราชการในแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือ		อาเซียน”
หัวข้อ 2 เสวนาการรู้เท่าทันอาเซียน การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน จิตสำนึกร่วมรับผิดชอบในการสร้างความมั่นคงในฐานะพลเมืองอาเซียน	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “การรู้เท่าทันอาเซียน”
หัวข้อ 3 คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างกันระหว่างประชาชนอาเซียน การเรียนรู้ความสำเร็จที่นำมาย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถเป็นแบบอย่างในการทำงานราชการ	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนอาเซียน”
หมวดวิชาที่ 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน		
หัวข้อ 1 การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรปลอดภัย มาตรฐาน การส่งออกจากชุมชน และการนำวัฒนธรรมภาคเหนือ มาสร้างเอกลักษณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรปลอดภัยจากชุมชนมาตรฐาน การส่งออกโดยใช้วิจัยเป็นฐาน	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์มาตรฐานการเกษตร”
หัวข้อ 2 การศึกษาดูงานการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การ	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
ท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางหรือประตู การพัฒนาภูมิภาคอินโดจีน		ในอาเซียน และศึกษาวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแม่สาย แห่งที่ 1”
หัวข้อ 3 การตั้งโจทย์วิจัยชุมชน ออกแบบกิจกรรม และโครงการ ที่บูรณาการเข้ากับแผนการ ปฏิบัติการของจังหวัดชายแดน ภาคเหนือ เพื่อยกระดับขีด ความสามารถในการเจรจา การค้า/บริการ/การลงทุน/การ ใช้แรงงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	ขอให้ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้น	ปรับหัวข้อบรรยายให้กระชับขึ้นเป็น “นวัตกรรมการทำงานของข้าราชการจังหวัด ชายแดนภาคเหนือสู่อาเซียน”
หัวข้อ 4 การสร้างเครือข่าย ชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียน ในพื้นที่ภูมิภาคชายแดน ภาคเหนือ	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้

3. ประเด็นวิพากษ์ด้านวิธีการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพ ในงานราชการส่วนภูมิภาค	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความ เป็นอาเซียนและรู้เท่าทัน อาเซียน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หมวดวิชา 3 ทักษะการ ขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคม อาเซียน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้

4. ประเด็นวิพากษ์ด้านตารางกำหนดการ จำแนกตามหมวดวิชา เนื้อหา และกิจกรรม

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพ ในงานราชการส่วนภูมิภาค	หัวข้อ สถานการณ์และแนวโน้มของ อาเซียนที่กระทบต่อราชการไทยในภูมิภาค ควรเชิญ ดร.ณรงค์ ตานานูวัฒน์ (อดีต ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่) และ คุณนิยม ไวยรัชพานิชย์ (รองประธานสภา หอการค้าแห่งประเทศไทย และประธาน คณะกรรมการความร่วมมือเศรษฐกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน) มาเป็นวิทยากร ทั้งนี้ เนื่องจากทั้ง 2 ท่านเป็นผู้ที่มีความน่าสนใจ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการไปลงทุนยัง ประเทศเพื่อนบ้าน และจะเป็นที่ดึงดูดให้ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเกิดความสนใจและอย่าง เข้าร่วมฝึกอบรม จึงอยากให้เชิญมาเป็น วิทยากรบรรยายในวันแรก โดยอยากให้เพิ่ม เวลาประมาณคนละ 45 นาทีเป็นอย่างน้อย หัวข้อ เสวนา บทบาทที่สำคัญของ บุคลากรภาครัฐในการดำเนินงานด้าน อาเซียน : การเสริมจุดเด่น ลดประเด็น อ่อนไหวในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ เสนอ คุณบุญธรรม ทิพย์ประสงค์ ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงรายมาร่วม เสวนาในหัวข้อนี้	ปรับเปลี่ยนวิทยากรบรรยายหัวข้อ “สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่ กระทบต่อราชการไทยในภูมิภาค” ตามที่ ได้รับการแนะนำ เพิ่มเติม นายบุญธรรม ทิพย์ประสงค์ ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย เป็น วิทยากรร่วมเสวนาหัวข้อ “บทบาทที่สำคัญ ของบุคลากรภาครัฐในการดำเนินงานด้าน อาเซียน”
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความ เป็นอาเซียนและรู้เท่าทัน อาเซียน	หัวข้อจิตวิญญาณอาเซียน แนวความคิดในระดับอาเซียนและสากล แนะนำคุณอรุณฤทธิ์ ศรีสมุทร อธิบดีกรม อาเซียน เนื่องจากท่านเป็นคนแม่สาย น่ายินดีจะมาเป็นวิทยากรให้ที่จังหวัด เชียงรายได้	คณะทำงานมีแผนที่จะดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะ แต่อาจจะทำได้ยาก เนื่องจาก การจัดสรรวิทยากรจากกรมอาเซียนจะต้อง อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของกรมอาเซียน โดยตรง
หมวดวิชา 3 ทักษะการ ขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคม อาเซียน	เหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้

5. ประเด็นวิพากษ์ด้านกิจกรรมการศึกษาดูงาน

สถานที่ดูงาน	ข้อเสนอแนะ	เนื้อหาที่ปรับแก้ไข
จังหวัดเชียงราย ด่านและท่าเรือเชียงแสน	เสนอแนะสถานที่ศึกษาดูงาน 1. ควรไปศึกษาดูงาน 2 ที่ คือ 1) ด่านศุลกากรแม่สาย สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 เพราะเป็นด่านสร้างขึ้นใหม่ พ.ศ. 2552 One Stop Service ไม่ให้คนข้าม เป็นด่านที่ใช้ในการขนส่งสินค้าทางบก ด่านแม่สายจะมีความแออัดทางด้านคนและสินค้า และ 2) ท่าเรือพาณิชย์เชียงแสน 2. การศึกษาดูงานควรจัดให้มีการบรรยายเปรียบเทียบถึงจุดเด่น จุดด้อย ของทั้ง 3 ด่านคือ ด่านแม่สาย ด่านเชียงของ และด่านเชียงแสน โดยเชิญนายด่านศุลกากรของแต่ละด่านมาเป็นวิทยากรบรรยาย 3. การศึกษาดูงานควรข้ามไปยังฝั่งประเทศเพื่อนบ้านเพราะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยให้ทำหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ในการผ่านด่าน อำนวยความสะดวกในการศึกษาดูงานชายแดนและพื้นที่ใกล้เคียง และบรรยายสรุปการค้าชายแดน เศรษฐกิจ	ปรับเปลี่ยนสถานที่ศึกษาดูงานเป็นด่านศุลกากรแม่สาย (สะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2) ตามข้อเสนอแนะ โดยจะมีการติดต่อให้มีการบรรยายโดยนายด่านฯ สำหรับการศึกษาดูงานในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เนื่องจากเกรงว่า อาจจะมีความเสี่ยงเกี่ยวกับผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงาน ก.พ. ในภายหลัง จึงศึกษาดูงานเลียบชายแดนไทย ไม่สามารถข้ามฝั่งเพื่อศึกษาดูงานในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้

6. อื่น ๆ

6.1 ในหนังสือเชิญเข้าร่วมฝึกอบรม ควรระบุให้ชัดเจนในเรื่องค่าใช้จ่ายก่อนและหลังวันเข้าฝึกอบรม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางไป - กลับ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ก่อนและหลังวันฝึกอบรมของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เบิกจากต้นสังกัด ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ซึ่งทาง ก.พ. มิได้ดำเนินการให้ ซึ่งในโครงการจัดให้มีการเพิ่มข้อความในหัวข้อ งบประมาณค่าใช้จ่าย ที่ระบุว่า แต่สำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าเดินทางก่อนและหลังวันจัดอบรม และค่าใช้จ่ายอื่นๆของผู้เข้าฝึกอบรมนั้น ขอให้ผู้เข้าฝึกอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด ซึ่งสำนักงาน ก.พ. มิได้ดำเนินการให้ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

6.2 มีการเพิ่มจังหวัดตาก เข้ามาร่วมอยู่ในกลุ่มนี้เพราะตามแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดนั้นอยู่ในกลุ่มเดียวจึงมีการปรับเปลี่ยนจำนวนผู้เข้าร่วมอบรม ดังนี้ จำนวนผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น 140 คน จาก 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก จังหวัดละ 35 คน โดยมีการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และจังหวัดตากเพิ่มเข้ามาในการพัฒนาหลักสูตรและปรับเนื้อหาในการอบรมให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และจังหวัดตากที่เน้นประตูสู่อินโดจีน

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

สามารถกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการฝึกอบรมได้ดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญในการฝึกอบรม

การพัฒนาบุคลากรของประเทศไทยนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาให้มีทักษะการทำงานร่วมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน จากผลศึกษาด้านอาเซียนของ สำนักงาน ก.พ. โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน ก.พ., 2555) พบว่า ประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การบริหารกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบัน เตรียมพร้อมสำหรับอนาคต พัฒนาทักษะทั่วไป และทักษะเฉพาะให้มีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้แก่ ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน มีความเป็นมืออาชีพ และมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทยเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยเฉพาะเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ตามแผน (Roadmap) สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีหน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ การพัฒนามนุษย์ (Human development) และการเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building civil service capability) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐ การบริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาท และภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียนมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทั้งในหลักสูตรแกนกลางสำหรับผู้บริหารทุกระดับ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง อีกทั้งในปีงบประมาณ 2557 นี้ สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ ในส่วนภูมิภาคตามแนวชายแดน โดยเริ่มต้นด้วยการค้นหาความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดสาระของหลักสูตรฝึกอบรม

อาเซียนในบริบทเฉพาะพื้นที่ (Area-based) ของกลุ่มจังหวัดให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่อย่างแท้จริง

สำหรับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ซึ่งเป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ โดยพัฒนาจากการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือกับจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน พบว่า เป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัดที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุดคือ การเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน/ ด้านชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เพิ่มยอดขายสินค้า OTOP และพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ เพิ่มรายได้จากการส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาครวมแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน และเพิ่มมูลค่าการส่งออกของสินค้าการเกษตรที่สำคัญ ด้านยุทธศาสตร์เชิงรุก พบว่า มีความสอดคล้องกันมากที่สุด คือ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) เอเชียใต้ (BIMSTEC) และอินโดจีน เป็นศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (Logistics) เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจชายแดน/เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าส่งออก รองลงมาคือ การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม และความรู้ใหม่มุ่ง Knowledge-based economy และยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร ด้านยุทธศาสตร์ปรับตัวมีความสอดคล้องกันมากที่สุดในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศในอนุภาครวมแม่น้ำโขง/อินโดจีน และปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลายและการบริหารจัดการสมัยใหม่ และการจัดตั้งศูนย์บริการการท่องเที่ยวเพื่อนบ้านในอนุภาครวมแม่น้ำโขงตอนบน/อินโดจีน ด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนมีความสอดคล้องกันมากที่สุดในการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ดี พื้นที่แถบนี้มีความเสี่ยงอันเนื่องมาจากพิบัติภัยทางธรรมชาติ เนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ทำให้พื้นที่ที่มีความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติด้านแผ่นดินไหว ดินถล่ม และยังเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านความมั่นคง อันเนื่องจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน การจัดศูนย์รองรับผู้อพยพจากชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 4 จังหวัดจากจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 76.5) และปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดพลเรือนสามัญ (ร้อยละ 57.1) พบว่า ร้อยละ 58.8 ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อน และเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินตนเองในสภาพปัจจุบันที่มีอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจประเมินตนเองมีทัศนคติต่ออาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน บรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน และทักษะด้านอาเซียน ในระดับน้อยถึงปานกลางเท่ากับ 2.808,

2.488, 2.481 และ 2.360 จากคะแนนเต็ม 5.0 ในขณะที่มีความต้องการในการพัฒนาตนเองมากที่สุดในด้านทักษะอาเซียน รองลงมาเป็น บรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และทัศนคติต่ออาเซียน โดยมีดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.381, 0.353, 0.341 และ 0.283 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 5.0 จึงเห็นได้ว่าความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมจะเน้นในขอบเขตเพื่อการพัฒนาด้านทักษะอาเซียน เป็นอันดับแรก ด้านบรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน ด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และด้านทัศนคติต่ออาเซียน รองลงมาตามลำดับ

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรมีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค จังหวัดแนวชายแดนภาคเหนือ ให้มีประสิทธิภาพโดยหลักสูตรนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

- 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ต้องตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมแท้จริง
- 2) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับบริบทของหน่วยงานภาครัฐได้ และ 3) มีการบริหารจัดการหลักสูตรฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่จะดำเนินการจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เป็นเวลา 3 วัน โดยมีรายละเอียดของหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน) ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรม

- 2.1 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ
- 2.2 มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและเพื่อนบ้านอาเซียน
- 2.3 มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตามแนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนภาคเหนือ
- 2.4 มีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

- 3.1 บุคลากรภาครัฐที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับงานด้านอาเซียน
- 3.2 ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ หรือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.3 มีระดับตำแหน่งตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดน
- 3.4 ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน

4. จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม

ผู้เข้าฝึกอบรมรวมทั้งสิ้น 140 คน ที่มาจาก 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน จังหวัดละ 35 คน

5. ช่วงเวลาจัดฝึกอบรม

การจัดอบรมมีระยะเวลา 3 วัน ในวันที่ 13 – 15 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมเวียงอินทร์ 893 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย 57000 โทรศัพท์ 053 711 533 โทรสาร 053 711 877 www.wianginn.com

6. งบประมาณค่าใช้จ่าย

สำนักงาน ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบค่าห้องพักห้องละ 2 คน ค่าอาหารกลางวัน อาหารเย็น และค่าอาหารว่างในระหว่างวันจัดฝึกอบรมและค่าดำเนินการจัดฝึกอบรม

แต่สำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าเดินทางก่อนและหลังวันจัดอบรม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของผู้เข้าฝึกอบรมนั้น ขอให้ผู้เข้าฝึกอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด ซึ่งสำนักงาน ก.พ. มิได้ดำเนินการให้ ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

7. รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาและคำอธิบายรายวิชา แบ่งเป็น 3 หมวด 10 หัวข้อวิชา ได้แก่
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity Building for Provincial Public Service) รวมจำนวน 5 ชั่วโมง ประกอบด้วย 3 หัวข้อวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการสร้างความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานราชการ พัฒนาศักยภาพให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในการเป็นศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวและวิธีการผลิตการเกษตรยั่งยืน การเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน การค้าชายแดน ความรู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศไทยเพื่อนบ้าน การบริการกับผู้รับบริการที่ต่างกัน ความรู้ที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันอย่างบรรลุเป้าหมายของการเปิดเสรีอาเซียนของพื้นที่ ได้แก่ กฎหมายอาเซียนสำหรับข้าราชการ เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน หลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน และความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่กระทบต่อไทยและศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน
 - ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับสถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่เป็นปัจจุบัน ศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้ชิดติดกัน แนวทางการประสานการขับเคลื่อนนโยบายการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน และการบริการในงานราชการที่เน้นการบริการประชาชนอาเซียนบนฐานพหุวัฒนธรรม

- ปาฐกถาพิเศษ หรือ บรรยายโดย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ผู้ขับเคลื่อนงานด้านอาเซียนของภาครัฐหรือภาคเอกชนในพื้นที่

2. บทบาทของราชการไทยในการสร้างเอกลักษณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอินโดจีน

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายในการเป็นศูนย์กลางคมนาคม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีการผลิตการเกษตรยั่งยืน การเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุนชายแดนลุ่มแม่น้ำโขงและอินโดจีน

- บรรยายโดย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ตลาดเอเชียและแปซิฟิกได้จากส่วนกลาง

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อควรระวังของข้าราชการในการทำงานอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) โดยมีสาระเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของข้าราชการ สิ่งที่ต้องทำและไม่ควรทำ ข้อควรระวังด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนภาคเหนือเกี่ยวกับยาเสพติด แรงงาน การค้ามนุษย์ และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

- บรรยายโดยนักกฎหมายที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาเซียนของส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลาง

หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy) รวมจำนวน 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย 3 หัวข้อวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียน โดยมุ่งเน้นการปรับวิธีคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของอาเซียน ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกัน การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองอาเซียน แนวความคิดในระดับสากล การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงชายแดนภาคเหนือ ความสำคัญของการพึ่งพา การยอมรับคุณค่า การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐาน และสร้างสัมพันธภาพกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้ชิดติดกัน ความรู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. จิตวิญญาณอาเซียนและการคิดแบบอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 สาขาหลัก โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อนำมาสู่การอยู่ร่วมกันของอาเซียน การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของอาเซียน การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองอาเซียน

- บรรยายโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมอาเซียน หรือนักวิชาการและผู้ปฏิบัติการเชิงจิตวิทยาในพื้นที่

2. เสวนา การรู้เท่าทันอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสหลัก การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน คุณค่าของสันติภาพเพื่อสร้างความมั่นคงชายแดนภาคเหนือ
- นำเสวนาโดย นักวิชาการและนักปฏิบัติการระหว่างประเทศในชาติอาเซียน

3. คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community- ASCC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับภูมิหลังของคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้ชิดกัน ความอ่อนไหวทางความคิดและความเชื่อที่ต่างกัน คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรมเมื่อหลอมรวมเป็นประชาคมอาเซียน
- บรรยายโดย นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน

หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน (Policy driven skill to ASEAN) รวมจำนวน 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 รายวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน ทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับมือวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าในงาน และทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์มาตรฐานการเกษตร

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลการวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับประเทศเพื่อนบ้าน และการฝึกคิดการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาบุคคล หน่วยงาน และพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ
- บรรยาย และฝึกการตั้งโจทย์วิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนา นำโดยทีมวิทยากรนักวิจัยในพื้นที่

2. การศึกษาดูงาน

ครั้งที่ 1 การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอาเซียน และศึกษาวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแม่สายแห่งที่ 1 อ. แม่สาย จ. เชียงราย

ครั้งที่ 2 การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่นเพื่อการส่งออกของบ้านผลไม้ ต. เวียง อ. เมือง จ. เชียงราย

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ร่วมกับการบูรณาการอีก 2 เสาหลัก โดยเน้นการเรียนรู้งานการยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรของชุมชนเพื่อมาตรฐานการส่งออก การพัฒนาเพื่อลดข้อจำกัดและส่งเสริมการเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ การค้าและการลงทุนเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางหรือประตูการพัฒนาภูมิภาคอินโดจีน การบริหารความเสี่ยงด้านความมั่นคง และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนไทยพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ

- นำการศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโดย วิทยากรจากกรมศุลกากรในพื้นที่

3. นวัตกรรมการทำงานของข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคเหนือสู่อาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองและการแบ่งปันความรู้ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกการออกแบบกิจกรรมและโครงการในการพัฒนางานด้านอาเซียน 3 เสาหลัก พร้อมนำเสนอในแต่ละกลุ่มย่อย

- นำโดย ทีมวิทยากรนักวิจัยและนักปฏิบัติในพื้นที่

4. กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคเหนือ

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยทำกิจกรรมสังสรรค์เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมในการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคเหนือ

- นำโดย ทีมวิทยากรนักวิจัยส่วนกลางและนักปฏิบัติในพื้นที่

8. วิธีการฝึกอบรม

บรรยาย อภิปราย ระดมสมอง ปฏิบัติกลุ่ม ดูงาน ตอบข้อซักถาม และนำเสนอผลประชุม

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการ

9.2 ทดสอบความรู้พื้นฐาน ประเมินทัศนคติ เชิงบวกต่ออาเซียน

9.3 ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานภายหลังการอบรม 1 เดือน จากแบบสอบถามทัศนคติที่ดีต่ออาเซียนและพฤติกรรมการทำงาน

9.4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

9.5 สังเกตการณ์การมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- 10.2 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการปรับทัศนคติ ที่ดีต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและที่ดีต่อเพื่อนบ้านอาเซียน
- 10.3 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการทำงานในด้านอาเซียนร่วมกันกับข้าราชการในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นจากเครือข่ายทางสังคม
- 10.4 หน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนมากขึ้น

11. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมี ผศ. ดร. วิชชุดา กิจธรรม หัวหน้าโครงการย่อย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 089-1148288 โทรสาร 02-2620809

e-mail: kijtomtham@hotmail.com

นายจรศักดิ์ เขียวน้อย นักวิจัยและเลขานุการโครงการ

โทรศัพท์ 089-6511691 โทรสาร 02-2620809

e-mail: KrooJAMES@gmail.com

กำหนดการโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 4 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ
(เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)
ในวันที่ 13 – 15 สิงหาคม พ.ศ. 2557
ณ โรงแรมเวียงอินทร์ อ.เมือง จ.เชียงราย

วันพุธ ที่ 13 สิงหาคม 2557

- 09.00 – 09.30 น. ลงทะเบียน
- 09.30 – 09.45 น. ทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม
- 09.45 – 10.00 น. พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
โดย นายพงษ์ศักดิ์ วังเสมอ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
- 10.00 – 12.00 น. สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียนที่กระทบต่อไทยและศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้าน
ที่มีชายแดนติดกัน
ปาฐกถาพิเศษและกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์
โดย นายนิยม ไวยรัชพานิชย์
รองประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
ประธานคณะกรรมการความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
และ ดร. ณรงค์ ตานานูวัฒน์
อดีตรองประธานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ภาคเหนือ
หอการค้าไทย และอดีตรองประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.30 น. บทบาทของราชการไทยในการสร้างเอกลักษณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำ
โขงและอินโดจีน
โดย นายสรรเสริญ เจริญศรี
อดีตรองผู้ว่าการด้านตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 14.30 – 16.00 น. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อควรระวังของข้าราชการในการทำงานอาเซียน
โดย นายสมพงษ์ เย็นแก้ว
อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการคดีศาลสูงสุดภาค 5
รักษาการในตำแหน่งอัยการศาลสูงจังหวัดเชียงราย

- 16.00 – 18.00 น. การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับผลิตภัณท์สินค้าทางการเกษตร
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาลี หมวกกุล
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณท์ท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
และ นางนริชา กุลนันทน์
เจ้าของธุรกิจ “บ้านผลไม้” ผู้ประกอบการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ในท้องถิ่นเพื่อการส่งออก
- 18.00 – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- 19.00 – 20.30 น. กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคเหนือ

วันพฤหัสบดี ที่ 14 สิงหาคม 2557

- 07.30 – 08.00 น. ลงทะเบียน
- 08.00 – 09.30 น. จิตวิญญาณอาเซียนและการคิดแบบอาเซียน
โดย นายอรรถยุทธ์ ศรีสมุทร
อธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
- 09.30 – 11.00 น. เสวนา การรู้เท่าทันอาเซียน
นำการเสวนาโดย ดร. ทรงสรรค์ อุทมศิลป์
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
ร่วมกับ นายบุญธรรม ทิพย์ประสงค์
ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
และ นักปฏิบัติกรจาก สปป.ลาว
- 11.00 – 12.30 น. คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนอาเซียน
โดย อาจารย์ทรงฤทธิ์ โพนเงิน
กรรมการบริหารศูนย์แม่น้ำโขงศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้เชี่ยวชาญประเทศลุ่มแม่น้ำโขง
- 12.30 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 16.00 น. การศึกษาดูงาน การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวระหว่าง
ประเทศในอาเซียน
นำการศึกษาดูงานและเยี่ยมชม
โดย นายผจญศักดิ์ ครองชนม์

- 16.00 – 18.00 น. *ศุลกากร จุดผ่านแดนถาวรบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแม่สายแห่งที่ 1*
นวัตกรรมการทำงานของข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคเหนือสู่อาเซียน
โดย *ดร. ทรงสรรค์ อุดมศิลป์*
คณบดีคณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
และ *วิทยากรส่วนกลาง*
- 18.00 – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- วันศุกร์ ที่ 15 สิงหาคม 2557**
- 08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 – 12.00 น. การนำเสนอผลการออกแบบนวัตกรรมการทำงานสู่อาเซียน
โดย *ทีมวิทยากรส่วนกลางและผู้เข้าร่วมประชุม*
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.00 น. สะท้อนผลการเรียนรู้และประเมินผลโครงการ
โดย *ทีมวิทยากรส่วนกลางและผู้เข้าร่วมประชุม*
- 14.00 – 15.00 น. พิธีปิด และมอบวุฒิบัตร
- หมายเหตุ หัวข้อและวิทยากรอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
อาหารว่างเช้า เวลาประมาณ 10.30 น.
อาหารว่างบ่าย เวลาประมาณ 14.30 น.

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: คณะศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมประชาสัมพันธ์, สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2554). *ประเทศไทยกับอาเซียน*. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). *ข้อมูลพื้นฐานอาเซียน*.
<http://www.mfa.go.th/ASEAN/th/other/2361>.
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *กฎบัตรอาเซียน*. www.mfa.go.th/ASEAN/.../other-20130528-092411-875...
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (ไทยรัฐ วันพุธ 25 ก.ย. 2556 หน้า 30). *การรับรู้และตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของคนไทย*. <http://www.mfa.go.th/ASEAN/>
- กรมอาเซียน, กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ประชาคมอาเซียน*. ASEAN-media-center-20130104-171510-396945.
- จารุวรรณ ต้นวิจิตร, สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). *ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)*. <http://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=3290>.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (ม.ป.ป.). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*.
www.edu.tsu.ac.th/major/old_eva/.../scan1.pdf.
- ศุภย์มานุชวิทยาสิริจร. (2554). *ประวัติศาสตร์ฉบับย่อของอาเซียนและประชาคมอาเซียน*.
http://www.sac.or.th/databases/conference_ASEAN_2011/?page_id=536
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2554). *แผนเตรียมความพร้อมผู้นำสู่การรวมตัวประชาคมอาเซียน 2015 ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2555 - 2558) ในโครงการ “เตรียมความพร้อมผู้นำสู่การรวมตัวประชาคมอาเซียน 2015”*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- สมชาย ทัศนวิวัฒน์. (2537). การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ. *เอเชียปริทัศน์*, 15(1), 1-7.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.). (2555). *การพัฒนาข้าราชการ*.
http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/index.php?option=com_content&view=article&id=2839&Itemid=246
- สำนักหอสมุด, มหาวิทยาลัยบูรพา. (ม.ป.ป.). *อาเซียน: สารน่ารู้*.
http://www.lib.buu.ac.th/webnew2/?page_id=1286.

- คณะกรรมการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาอาเซียนในคณะกรรมการ
การศึกษาวุฒิสภา. (2555). (ร่าง) รายงานผลการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาอาเซียน.
- ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์. (2554). การเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2554 เอกสารประกอบ
สัมมนา [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก [region3.prd.go.th/ASEAN/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน](http://region3.prd.go.th/ASEAN/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) [20 มกราคม 2555].
- চারنج บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *พัฒนาหลักสูตรและการสอบมิตินิใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิชุดา กิจจรธรรม ดุษฎี โยเทลา และอังคินันท์ อินทรกำแหง (2556). *การวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร
การเตรียมราชการไทยสู่อาเซียนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร อำนวยการ และวิชาการระดับ
ชำนาญการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำลี ทองจิ้ว. (2555). *การสังเคราะห์หลักสูตรอาเซียน :กรณีศึกษาสัมภาษณ์และวิเคราะห์หลักสูตร*. เอกสาร
ประกอบการสอนระดับปริญญาเอก. หน้า 66-78
- สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์ (2554). *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนา
ข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน*. [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก
http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1307 [23มกราคม2555].
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 1 (2557). [http://www.osmnorth-
n1.moi.go.th/new/index.php](http://www.osmnorth-n1.moi.go.th/new/index.php).
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 2. (2557). <http://osm.chiangrai.net/>.
- สุมาลี เตชานุรักษ์นุกูล. (2556). *การเตรียมความพร้อมระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วัน
จันทร์ที่ 16 กันยายน 2556 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี.
www.nesdb.go.th/Portals/0/news/.../56/.../Yearend2013G4_Sumaree.pdf.

แหล่งสารสนเทศอาเซียน, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2556). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC): โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย บทวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทยจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC).

www.med.cmu.ac.th/.../ASEAN.../ASEAN.../Thai_Industry.

อังศินันท์ อินทรกำแหง และ วิริณฉ์ กิติพิชัย. (2554). การประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการบริหารจัดการระบบ HIPPS ของทุกส่วนราชการที่มีข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงในรุ่นที่ 1-3. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

http://bsris.swu.ac.th/research_public.asp.

Kirkpatrick, D. L. & Kirkpatrick, J. D. (2006). *Evaluating Training Program: The Four Levels*. 3rd Eds. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.

Ornstein, A. C. & Hunkins, F.P. (2004). *Curriculum foundations principles and issues*. Boston, MA: Pearson.

Nicholls, A., & Nicholls, H. (1976). *Developing a curriculum*. London: Alloan & Unwin.

Stufflebleam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models, & Application*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.

Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York, NY: Arcout Brace Jovanovich.

Tyler, R. W. (1950). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

ภาคผนวก

- ก. กลุ่มตัวอย่าง 4 จังหวัดภาคเหนือของกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่
จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน
- ข. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม
- ค. เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของ
บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

ภาคผนวก ก

กลุ่มตัวอย่าง

แผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจในการศึกษาระยะที่ 1 โดยมีกลุ่มข้าราชการที่คาดว่าจะใช้ในวางแผนการส่งและตอบแบบสำรวจในครั้งนี้ 69,930 คน จาก 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.พ. ปี พ.ศ. 2556) กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรยามาเน่ ที่กำหนดความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% จากประชากรประมาณ คน ด้วยสูตร $n = N / (1 + N (e)^2)$ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ $(69,930 / (1 + 69,930 * 0.025^2))$ คิดตัวเลขเต็มจำนวนเท่ากับ 200 คนสำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการรวบรวมข้อมูลให้มีการกระจายครบทั้ง 4 จังหวัด โดยการใช้การสุ่มอย่างมีระบบแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จึงกำหนดให้จังหวัดเป็นตัวแปรแบ่งชั้นให้ได้จังหวัดละ 50 คน รวม 200 คน

ตาราง 16 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดและจังหวัด

ภาคเหนือ 1 และ 2	เชียงราย	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	ตาก	รวม
ข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค					
ข้าราชการพลเรือนสามัญ	37	34	34	14	119
ข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษา	4	2	2	18	26
ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา	2	2	-	1	5
ข้าราชการตำรวจ	-	1	-	12	13
ข้าราชการอัยการ/ตุลาการ	2	2	-	-	4
ข้าราชการส่วนท้องถิ่น					0
ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด	3	6	-	-	9
พนักงานส่วนตำบล	-	3	1	2	6
พนักงานเทศบาล	3		13	3	19
รวม	50	50	50	50	200

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม ของ 4 จังหวัดภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน)

ตาราง 17 สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จำแนกรายด้าน

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
● ทักษะ	2.360	0.742	3.811	0.820	0.381
● บรรยากาศ	2.481	0.807	3.835	0.859	0.353
● ความรู้	2.488	0.659	3.773	0.716	0.341
● ทัศนคติ	2.808	0.778	3.918	0.736	0.283

ตาราง 18 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านความรู้

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.251	0.898	3.847	0.902	0.415
2. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.251	0.855	3.661	0.938	0.385
3. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.367	0.843	3.754	0.932	0.369
4. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน	2.461	0.895	3.893	0.893	0.368
5. หลักธรรมสากลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.409	0.803	3.809	0.868	0.368
6. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน	2.409	0.843	3.786	0.907	0.364
7. ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.409	0.865	3.767	0.963	0.360
8. จิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน	2.330	0.830	3.623	0.918	0.357
9. เส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน	2.512	0.859	3.874	0.961	0.352
10. การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามระเบียบเศรษฐกิจชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน	2.461	0.830	3.786	0.821	0.350
11. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน	2.554	0.824	3.926	0.828	0.350
12. ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อเทียบเคียงกับประเทศสมาชิกอาเซียน	2.488	0.729	3.823	0.728	0.349
13. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน	2.554	0.824	3.916	0.844	0.348

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
14. การเผชิญปัญหาและการปรับตัวของการบริหารงานจังหวัดและท้องถิ่นไทยให้เท่าทันอาเซียน	2.470	0.901	3.786	0.948	0.348
15. จิตวิทยาเพื่อบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียน	2.354	0.873	3.586	0.928	0.344
16. การเท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน	2.470	0.858	3.767	0.918	0.344
17. ความก้าวหน้าในงานสาธารณสุขไทยและอาเซียน	2.488	0.885	3.772	0.917	0.340
18. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง	2.512	0.825	3.791	0.874	0.337
19. กรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างจังหวัดกับเมืองในประเทศเพื่อนบ้านชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.563	0.878	3.847	0.896	0.334
20. Road Map ในการแก้ปัญหาและเส้นทางการค้าที่ผิดกฎหมายตามแนวชายแดนที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตท้องถิ่น	2.484	0.946	3.721	1.003	0.333
21. เสน่ห์วัฒนธรรม/สินค้าของจังหวัดสู่เศรษฐกิจอาเซียน	2.628	0.876	3.935	0.878	0.332
22. การค้า/การบริการ/การลงทุน/การเคลื่อนย้ายแรงงานของจังหวัดสู่ประเทศอาเซียน	2.558	0.940	3.809	0.940	0.328
23. การนำนโยบายและกลยุทธ์ด้านอาเซียนของประเทศและจังหวัดมาใช้ในการปฏิบัติงานราชการในจังหวัดของท่าน	2.623	0.816	3.791	0.741	0.308
24. วิสัยทัศน์ของอาเซียน ของไทยและรายจังหวัดเพื่อการแข่งขันและความร่วมมือในเวทีอาเซียนของจังหวัดท่าน	2.688	0.821	3.842	0.745	0.300
25. สภาพปัจจุบันและแนวโน้มโครงการลงทุนของภาครัฐและเอกชนในจังหวัดที่ท่านอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน	2.670	0.880	3.814	0.850	0.300
26. ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่จากการเปิดเสรีอาเซียน	2.488	0.891	3.507	1.023	0.290
27. ความอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.605	0.765	3.614	0.979	0.279
28. ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน	2.614	0.867	3.605	0.989	0.275

ตาราง 19 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านทัศนคติ

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่าอึ้งจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.600	0.946	3.781	0.850	0.312
2. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดท่าน	2.647	0.899	3.823	0.846	0.308
3. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทย ในฐานะพลเมืองอาเซียน	2.805	0.880	4.005	0.834	0.300
4. แนวความคิดในระดับสากล (Global Mindset)	2.707	0.866	3.856	0.871	0.298

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
5. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.828	0.978	3.963	0.880	0.286
6. ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน	2.870	0.918	4.005	0.823	0.283
7. การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.842	0.983	3.949	0.898	0.280
8. รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.828	0.893	3.898	0.837	0.274
9. การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทย และประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.958	0.903	4.023	0.862	0.265
10. การยอมรับคุณค่า ค่านิยมถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.879	0.934	3.898	0.825	0.261
11. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต	2.921	0.906	3.893	0.833	0.250

ตาราง 20 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านทักษะ

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.214	0.897	3.837	0.979	0.423
2. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.298	0.856	3.898	0.947	0.410
3. เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.242	0.874	3.772	0.932	0.406
4. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.251	0.827	3.758	0.960	0.401
5. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน	2.233	0.849	3.726	0.954	0.401
6. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อพร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิดเสรีอาเซียน	2.251	0.877	3.749	0.953	0.399
7. ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ	2.274	0.828	3.767	0.897	0.396
8. เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าในงาน	2.302	0.857	3.791	0.931	0.393
9. ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศอาเซียน	2.293	0.822	3.777	0.920	0.393
10. เทคนิคการประสานงานกับบุคลากรของหน่วยงานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.302	0.884	3.777	0.945	0.390
11. เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัดเพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน	2.326	0.894	3.814	0.958	0.390
12. ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนในภูมิภาค	2.340	0.881	3.809	0.925	0.386

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
13. การสร้างพลังใจเพื่อก่อเกิดชุมชนแห่งปัญญาของจังหวัดในการเตรียมพร้อมรับแข่งขันในเวทีอาเซียน	2.330	0.853	3.791	0.941	0.385
14. เทคนิคการทำงานข้ามวัฒนธรรมและท่ามกลางความหลากหลายวัฒนธรรมอาเซียนอย่างสันติ	2.330	0.890	3.781	0.929	0.384
15. ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชนอาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย	2.321	0.840	3.767	0.923	0.384
16. ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งอาเซียนและจังหวัด	2.330	0.874	3.772	0.917	0.382
17. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการในส่วนภูมิภาค	2.386	0.867	3.847	0.907	0.380
18. ทักษะจำเป็นต่องานอาเซียน เช่น ความเป็นมืออาชีพในงาน(Professional) ความเป็นสากล (International) เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี (Facilitator) และอื่น ๆ	2.405	0.859	3.851	0.915	0.376
19. แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดอย่างยั่งยืนเพื่อการบริหารและการลงทุนข้ามพรมแดน	2.433	0.845	3.893	0.934	0.375
20. เทคนิคการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน	2.433	0.883	3.865	0.915	0.371
21. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนไทยในท้องถิ่นบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรมอาเซียน	2.456	0.863	3.874	0.911	0.366
22. เทคนิคการถ่ายทอด/การสอนแนะ/การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อบริหารจัดการงานอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ	2.423	0.871	3.814	0.913	0.365
23. ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ร่วมกับออฟไลน์อย่างมีมาตรฐานอาเซียนและสากล	2.400	0.874	3.772	0.932	0.364
24. เทคนิคการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนไทยให้ยอมรับการปรับตัวต่อการแข่งขันในเวทีอาเซียน	2.451	0.829	3.842	0.919	0.362
25. เทคนิคการเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้ง เพิ่มความร่วมมือและสร้างผลประโยชน์ร่วมกันในอาเซียน	2.451	0.873	3.833	0.917	0.360
26. เทคนิคการสร้างบรรยากาศกัลยาณมิตรเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน	2.474	0.880	3.847	0.932	0.357
27. ความหยุ่นตัวต่อการใช้ชีวิตและการทำงานอาเซียน	2.470	0.901	3.777	0.895	0.346
28. เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและความอบอุ่นต่อคนในประเทศอาเซียน	2.651	0.929	3.912	0.863	0.322

ตาราง 21 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านบรรยากาศ

ความต้องการจำเป็น	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนของจังหวัดที่ท่านอยู่	2.316	0.903	3.861	0.952	0.400
2. หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียน ที่ท่านรู้จัก สามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ	2.391	0.900	3.763	0.930	0.365
3. หน่วยงานของท่านมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด สู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน	2.423	0.953	3.763	0.935	0.356
4. บรรยากาศในที่ทำงานท่านเอื้อต่อการทำงานอาเซียน	2.433	0.934	3.777	0.925	0.356
5. การสนับสนุนของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน	2.591	0.957	3.958	0.919	0.345
6. ผู้บริหารท่านมีความรู้และพร้อมต่อการทำงานอาเซียน	2.730	0.977	3.888	0.910	0.298

ภาคผนวก ค

(เครื่องมือฉบับที่ 1)

แบบทดสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน (ก่อน-หลังการฝึกอบรม)

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 6 หน้า จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน
3. ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที
4. ก่อนทำแบบทดสอบให้ท่านกรอกข้อมูลส่วนตัวให้ชัดเจน ลงในกระดาษคำตอบด้านล่าง
5. ในการทำแบบทดสอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก ก, ข, ค หรือ ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
6. ให้ท่านทำข้อสอบให้ครบทุกข้อภายในเวลาที่กำหนด แล้วส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนกรรมการคุมสอบ
7. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้

ชื่อ – ชื่อสกุล ผู้ทำแบบทดสอบ

ตำแหน่งหน่วยงาน.....

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					6					11					16				
2					7					12					17				
3					8					13					18				
4					9					14					19				
5					10					15					20				

1. อาเซียน (ASEAN) ย่อมาจาก

- ก. Asia South East Association Nations
- ข. Association of South East Asian Nations (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. Asia South East Association National
- ง. Association of South East Asian National

2. “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ได้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ซึ่งได้แก่ประเทศใดบ้างที่ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration)

- ก. ไทย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ราชอาณาจักรกัมพูชา สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ข. ไทย เนการาบรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์
- ค. ไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3. คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียนของสำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยกเว้น ข้อใด

- ก. มีความเป็นนานาชาติ (International)
- ข. มีความเป็นมืออาชีพ (Professional)
- ค. มีความเป็นผู้นำ (Leadership) (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator)

4. ข้อใด ไม่ใช่ จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

- ก. การทำงานแบบบูรณาการ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. ทักษะในด้านภาษา
- ค. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- ง. กฎระเบียบของระบบราชการ

5. ต่อไปนี้เป็นวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ ยกเว้น ข้อใด

- ก. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- ข. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- ค. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- ง. ส่งเสริมให้ประชาคมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (คำตอบที่ถูกต้อง)

6. ในปี 2546 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN Community ภายในปี 2563 (ค.ศ.2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยประกอบไปด้วย 3 เสาในข้อใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)
- ค. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APoC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ง. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) (คำตอบที่ถูกต้อง)

7. สัญลักษณ์ของอาเซียนคืออะไร และมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ค. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ง. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

8. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

- ก. ความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก
- ข. ส่งเสริมและร่วมมือในการสร้างความมั่นคงภายในของประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน
- ง. เสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค

9. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ก. ส่งเสริมการตลาดและฐานการผลิตเดียว
- ข. ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
- ค. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ง. ส่งเสริมการเปิดเสรีการลงทุนด้านพลังงานเพื่อให้ราคาพลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียนถูกลง (คำตอบที่ถูกต้อง)

10. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

- ก. การส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมของแต่ละประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ค. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
- ง. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

11. ข้อใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

- ก. ความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ข. ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ
- ค. ความเชื่อมโยงด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ความเชื่อมโยงด้านประชาชน

12. ข้อใด คือ เจ็ดวิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน

- ก. แพทย์ เกษัชกร นักวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักแปลภาษา (ล่าม) นักสังคมวิทยา หนายความ
- ข. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี นักสำรวจ วิศวกร สถาปนิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ครู นักธุรกิจ หนายความ นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก เกษัชกร
- ง. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี เกษัชกร ครู นักวิทยาศาสตร์

13. ข้อใด *ไม่ใช่* ประโยชน์ที่คาดว่าจะประเทศไทยจะได้รับจากการบังคับใช้กฎบัตรอาเซียน

- ก. ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง
- ข. ช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย
- ค. อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก
- ง. ประชาชนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)

14. สถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) ตั้งอยู่ ณ สถานที่ใด

- ก. ฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ข. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- ค. กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. กัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย

15. ภารกิจของสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ คือข้อใด

- ก. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน
- ข. การวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ผลักดันนโยบายของอาเซียนด้านสันติภาพ
- ง. เข้าไปสร้างความสมานฉันท์ภายในประเทศสมาชิก

16. วัตถุประสงค์หลักของประเทศไทยในการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมด้วยการจัดตั้ง GO-NGO Forum คือข้อใด

- ก. ส่งเสริมให้ NGO สามารถทำงานด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ข. การส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การผลักดันให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- ง. ถูกทุกข้อ

17. ข้อใด *ไม่ใช่* หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

- ก. การภาคยานุวัติ
- ข. การตกลงใช้เงินสกุลเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การเป็นคู่เจรจาเต็มตัวของอาเซียน
- ง. การมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับอาเซียน

18. อาเซียนได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) หน้าที่ในข้อใด *ไม่ใช่* บทบาทของประเทศไทย

- ก. การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน
- ข. การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน
- ค. โครงการ Smart Thailand
- ง. จัดทำโครงการสื่อสารไร้พรมแดนภายในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)

19. การที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยเน้นหลักธรรมาภิบาล แสดงว่าประเทศไทยดำเนินการได้สอดคล้องกับประชาคมใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ข. ประชาคมการค้าและการลงทุนอาเซียน
- ค. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- ง. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (คำตอบที่ถูกต้อง)

20. ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละเท่าไร

- ก.40
- ข.50
- ค.70 (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง.100

(เครื่องมือฉบับที่ 2)

แบบประเมินการบริหารจัดการด้านวิชาการของผู้จัดอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ผู้จัดการอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1. กำกับเวลาให้การฝึกอบรมเป็นไปตามตารางเวลาการฝึกอบรม				
2. กิจกรรมสัมพันธ์นอกเวลาการอบรม				
3. อุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้เช่นคอมพิวเตอร์เครื่องพิมพ์บริการอินเทอร์เน็ตเป็นต้น				
4. มีวิทยากรที่เลี้ยงประจำต่อผู้เข้าอบรมที่เพียงพอ				
5. ประสานงานอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่าง อบรม ของเจ้าหน้าที่ประจำห้องอบรม				
6. ส่งเอกสารประกอบการฝึกอบรมก่อนชั่วโมงสอน				
7. แจ้งเกณฑ์ที่ชัดเจนในการผ่านการอบรมฯ ให้ผู้เข้าอบรมทราบเกิดความเข้าใจ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 3)

แบบประเมินการบริหารจัดการด้านธุรการของผู้จัดอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ผู้จัดการอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1.เจ้าหน้าที่ให้การทักทายและต้อนรับผู้เข้าอบรมด้วยมิตรไมตรี				
2.ความสะดวกในการลงทะเบียนก่อนเข้าอบรมและในการรับเอกสาร				
3.มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกระหว่างการฝึกอบรม				
4.แจ้งการเปลี่ยนแปลงกำหนดการให้ผู้เข้าอบรมทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ชั่วโมง				
5.อาหารและเครื่องดื่ม				
6.สถานที่รับประทานอาหารและอาหารว่าง				
7.ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก				
8.มีความสะดวกในการเดินทางระหว่างที่พักเช่นมีรถรับส่งมีแผนที่ มีการแจ้งเส้นทางเป็นต้น				
9.มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 4)

แบบประเมินวิทยากรตามรายวิชาโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ชื่อวิทยากรที่ถูกประเมิน

ชื่อหัวข้อวิชาที่สอน.....

สอนในวันที่.....สถานที่.....

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน				
1. มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง				
2. มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนสามารถอธิบายขยายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น				
3. มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี				
4. ตอบคำถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ชัดเจนและตรงประเด็น				
บุคลิกภาพที่เหมาะสมของวิทยากร				
5. การแต่งกายเหมาะสมกับรูปแบบการอบรม				
6. ยิ้มแย้มแจ่มใส				
7. มีอารมณ์ขัน				
8. มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นกันเองกับผู้เข้าอบรม				
9. มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
10. ใช้ภาษาสุภาพ				
11. พุดจาติงคุดผู้เข้าอบรม				
12. มีความน่าเชื่อถือและมีมืออาชีพ				
13. ควบคุมอารมณ์ได้ดี				
เทคนิคการสอนที่ดี				
14. มีการนำเข้าสู่บทเรียน				
15. มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ / หัวข้อบรรยายอย่างชัดเจน				
16. จัดลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาได้อย่างเหมาะสมเช่นจากง่ายไปยาก				
17. เปลี่ยนวิธีการอธิบายหากผู้เข้าอบรมยังไม่เข้าใจ				
18. มีทักษะในการจูงใจผู้เข้าอบรม				

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
19.มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า				
20.มีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับเนื้อหา				
21.มีการแทรกหรือเปลี่ยนวิธีการสอนเมื่อมีผู้เข้าอบรมง่วงหรือเบื่อ				
22.สอนเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา				
23.ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รายวิชาที่ตั้งไว้				
24.เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น				
25.เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
26.มีการสรุปสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อ				
27.มีการเสริมแรงทางบวกให้ผู้เข้าอบรม				
28.มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม				
29.ยินดีให้ข้อมูลให้คำปรึกษาเพิ่มเติมหลังการอบรมเช่นบอกแหล่งค้นคว้า				
ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยากร				
30.มีทัศนคติที่ดีต่องานราชการ				
31.มีความชัดเจนในการบรรยายหรือถ่ายทอดความรู้				
32.เปิดโอกาสให้ผู้อบรมซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
33.ควบคุมชั้นเรียนและรักษาเวลาได้ดี				
34.ความพึงพอใจต่อวิทยากรโดยรวม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 5)

แบบประเมินวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
วัสดุอุปกรณ์				
1. สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการอบรม				
2. มีเพียงพอครบถ้วน				
3. ถูกจัดวางไว้เป็นระเบียบสะดวกต่อหยิบใช้				
โสตทัศนูปกรณ์				
4. มีโปรเจคเตอร์เครื่องคอมพิวเตอร์และจอรับภาพขนาดใหญ่				
5. มีพอเพียงพอพร้อมใช้ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้				
6. สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการอบรม				
7. เจ้าหน้าที่โสตฯประจำห้องอบรมตลอดเวลา				
8. เจ้าหน้าที่โสตฯสามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตต่าง ๆ ได้ทันที				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 6)

แบบประเมินสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ห้องอบรม				
1.ขนาดห้องมีความเหมาะสมไม่แออัด				
2.มีพื้นที่หรือห้องประชุมกลุ่มย่อยเพียงพอต่อการทำกิจกรรม				
3.มีที่รับรองวิทยากร				
4.มีโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ นั่งได้สบาย				
5.มีแสงสว่างเพียงพอ				
6.ไม่มีเสียงรบกวน				
7.ไม่มีกลิ่นรบกวน				
8.มีความสะอาด				
สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม				
9.มีความสะดวกในการเดินทางจากที่พักไปยังสถานที่อบรม				
10.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเช่นทางออกฉุกเฉินรปภ. เป็นต้น				
11.ห้องน้ำสะอาดและพอเพียงพอต่อผู้เข้าอบรม				
12.ไม่มีกลิ่นรบกวน				
13.มีความสะอาด				
14.ไม่มีเสียงดังจนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้				
15.สถานที่จัดอาหารว่างและอาหารกลางวันแยกจากห้องเรียน				
16.สภาพแวดล้อมภายนอกเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 7)

แบบประเมินเอกสารประกอบการฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
เอกสารประกอบการฝึกอบรม				
1.มีเอกสารประกอบการอบรมครบถ้วนทุกหัวข้อวิชา				
2.มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา				
3.มีการอ้างอิงทางวิชาการในเนื้อหาเอกสารประกอบการฝึกอบรม				
4.มีการบอกแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อศึกษาภายหลัง				
5.เนื้อหาในเอกสารสามารถอ่านให้เข้าใจได้ด้วยตนเอง				
6.เอกสารจัดทำไว้เป็นรูปเล่มหรือแฟ้มที่สะดวกต่อการอ่านและศึกษาเพิ่มเติม ภายหลัง				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 8)
แบบประเมินปฏิบัติการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมประจำวิชา
โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
วินัยในระหว่างการอบรม				
1.การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสม				
2.เข้าห้องอบรมตรงเวลา				
3.เดินเข้า-ออกห้องอบรมขณะที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
4.พูดคุยกันขณะวิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
สัมพันธภาพต่อผู้จัดอบรมและต่อวิทยากร				
5.ผู้เข้าอบรมมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน				
6.มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้จัดอบรม				
7.มีสัมพันธภาพที่ดีต่อวิทยากร				
8.ใบหน้ายิ้มแย้มในขณะรับการอบรม				
ความตั้งใจในการเรียนรู้				
9.แสดงความสนใจขณะที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
10.พยักหน้าเข้าใจตามที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
11.จดบันทึกสิ่งที่วิทยากรบรรยาย				
12.เปิดเอกสารประกอบคำบรรยายหรือตั้งใจศึกษาสื่อประกอบการอบรม				
13.ซักถามวิทยากรเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง				
14.เหม่อลอย / สัปหงก / หลับขณะมีการบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม				
15. ตอบคำถามที่วิทยากรซักถาม				
16. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างกระตือรือร้น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....